GORENJSKI GLAS

Leto XLIII — št. 51 — CENA 6 din

Kranj, torek, 3. julija 1990

Zmajarsko prvenstvo se preveša v drugo polovico - Včeraj se je začel v Kranjski gori finalni del 7. evropskega prvenstva v letenju z zmaji, v katerem tekmuje sedaj 44 najboljših. Med njimi je tudi Kranjčan Franc Peternel, ki je zadnja dva dneva odlično letel in zasedel v svoji skupini 12. mesto. Uspeh sta dopolnila Brovč, ki je bil 28. v svoji skupini, in Tomat, ki je bil 31. v svoji skupini. Več o prvenstvu zmajarjev na športni strani. ● J. K., slika G. Šinik

Ljubljanska banka
Gorenjska banka Kranj
GORENJC IN BANKA
FORMULA 1 PRIHRANKA

Delavske delnice

Presenečenje ni tolikšno, kot je bilo decembra lani ob razglasitvi konvertibilnega dinarja, pribitega na marko, vendar lahko rečemo, da Ante Marković pogumno vleče poteze naprej in ima pri tem izjemen občutek za čas. Mar nismo že vsivprek modrovali, kaj napraviti z družbeno lastnino in pri tem v skritem kotičku zavesti pestovali vprašanje: kaj bo moje?

Marković je potezo potegnil natančno v trenutku, ko so si najbolj iznajdljivi že odgovorili na to vprašanje in sprožili jezo ter obtožbe o kraji družbenega premoženja, in v trenutku, ko so obupali celo najbolj vneti zagovorniki družbene lastnine, kolikor jih je sploh še bilo ali so svoje prepričanje prelili v prostodušen zamah z roko: vse naj podržavi, da bo mir.

Podržavljanje družbene lastnine bi bil seveda velik korak nazaj v temne labirinte državnega socializma, ki mu je življenje že dokazalo veliko zmoto. Delavske delnice so zazrte v prihodnost, žal še vedno megleno, saj puščajo odprtih kopico vprašanj. Sprašujemo se, kdo bo poleg delavcev še lastnik podjetij? Koliko bodo vredna podjetja, ki imajo izgubo in so brez prave prihodnosti? Bo vse skupaj podobno ceneni razprodaji? Si bodo delavske delnice res utrle pot do učinkovitih mehanizmov zasebne lastnine?

Delavske delnice seveda še niso prave, takšne bodo postale, ko jih bo moč prodajati in kupovati na trgu, se pravi na borzi. Dotlej bodo le nekakšni depoziti, ki bodo preprečili, da ne bi družbene lastnine razkradli najbolj iznajdljivi, zlasti tisti, ki jo imajo najbolj "pri roki". Šele, ko bo delavec lahko "svoje" delnice prodal in mu ne bo mar soupravljanje podjetja, bodo dobile pravo vlogo in ne bomo jim več rekli delavske, čeprav bodo nemara takšno vsebino v pretežni meri ohranile.

Skratka, Marković se je odločil, da grenkosladko kupo prehoda iz komunizma v kapitalizem izpijemo v požirkih in ne na eks. Morda misli, da bi se nam zaletelo v grlu. Morda pa je vsa resnica v tem, da nam primanjkuje cekinov, depozitne delnice govore v prid prav tej trditvi. ● M. Volčjak

Štrajk v Elanu

Posojila "izbranim" izbila sodu dno

Ko so delavci Elana zvedeli za ugodna posojila, ki sta jih mimo organov upravljanja dobila najmanj 102 delavca Elana ter še 69 izbrancev od drugod, so se včeraj zjutraj odločili za štrajk.

Begunje, 2. julija - Delavci begunjske tovarne so se v zadnjih tednih morali sprijazniti z masikatero resnico, predvsem pa s tem, da je nekdaj slavni Elani le jabolko, ki na zunaj izgleda lepo, znotraj pa je povsem gnilo. Ko pa je minuli konec tedna pricurljala na dan še novica, da naj bi Elanov finančnik mimo organov upravljanja odobril od 1983. leta do lani 102 delavcema Elana in še 69 izbrancem od drugod ugodna posojila (z nespremenljivo obrestno mero in z do petnajst let dolgo odplačilno dobo) v skupni vrednosti več kot 2,9 milijona mark, je sodu izbilo dno.

Delavci so se včeraj zjutraj odločili za štrajk, imenovali stavkovni odbor in zahtevali izredno sejo delavskega sveta. Seja je tudi bila, vendar so jo člani stavkovnega odbora demonstrativno zapustili, ker na njej sprva niso hoteli prebrati spiska, kdo vse je dobil denar, ki ga je Elan nakazoval v poslovno enoto nekdanje Beograjske, zdaj Komercialno-hipotekarne banke v Litiji in kjer so "odobravali" posojila izbranim Elanovim in drugim ljudem. Ko so na zadnji seji le prebrali spisek Elanovih delavcev, ki naj bi prejeli posojila, se je izkazalo, da so na listi predvsem ljudje z Elanovega vrha, med zunanjimi "posojilojemalci" pa tudi njihovi sorodniki in nekateri znani Slovenci. Nekateri, ki naj bi prejeli posojilo iz "črnega sklada", so bili po službeni dolžnosti tudi na izredni seji delavskega sveta in so morali pojasnjevati, kako in v kakšnih okoliščinah so prišli do posojila. Zanimiva je izjava enega od prejemnikov posojila: "Do nedavnega sem imel čisto vest, saj sem mislil, da sem prejel posojilo na pošten način. Denar sem dobil od banke in nisem vedel, da gre za kakšno povezavo z Elanom." Naj bo tako ali drugače: delavci vsem, ki tako opravičujejo posojila, ne verjamejo, predvsem pa jim ne verjamejo, da ne bi ničesar vedeli. Le kako je potem mogoče, da so se na spisku znašli predvsem delavci z Elanovega vrha in da na njem ni, kot je dejal na izredni seji delavskega sveta eden od delavcev, niti pet delavcev iz proizvodnje. ● C. Zaplotnik

Stavkovni odbor je med prekinitvijo izredne seje delavskega sveta (mimogrede: prek zvočnikov so jo lahko poslušali tudi stavkajoči) predstavil delavcem svoje zahteve: izplačilo osebnih dohodkov na običajni plačilni dan in izplačilo regresa vsaj dva dni pred začetkom kolektivnega dopusta, odstop vseh vodilnih, ki so vpleteni v afero s posojili, vztrajanje pri štrajku do nadaljnjega, vendar največ dva dni, sestanek s predstavniki upnikov in Gorenjske banke, kadrovsko pomoč občine in republike... Na seji delavskega sveta (še pred prekinitvijo) je bilo slišati tudi zahteve, da naj bodo plače zaposlenih v Elanu javne, da naj bi odstopila direktorja programa Smuči in Plastika, da naj bi vsi v določenem roku vrnili posojila, ki so jih prejeli iz "črnega sklada"... Katerim zahtevam je delavski svet v nadaljevanju seje ugodil, do zaključka redakcije nismo zvedeli.

Reorganizacija gospodarske zbornice

Piskernik novi predsednik

Kranj, 2. julija - Na prvi seji odbora Območne zbornice za Gorenjsko so za predsednika izvolili Jakoba Piskernika, direktorja kranjskega Merkurja, za podpredsednika pa Mira Pinteriča, direktorja škofjeloškega Šeširja.

Oba bosta svoji funkciji opravljala nepoklicno, v odboru Območne zbornice za Gorenjsko pa je 20 gospodarstvenikov. Z reorganizacijo zbornice območne niso več pravne osebe, ukinjeni pa so tudi vsi njeni dosedanji odbori in komisije. Jakob Piskernik je po izvolitvi dejal, da bodo delovali predvsem v smislu pravih zakonskih rešitev, boji pa se, da ne bo njihov glas sam sebi namen, kakor je bil doslej največkrat. ● M. V.

Popestritev blejske turistične ponudbe

Vožnja z malim parnim vlakom

Bled, 29. junija - Turistična ponudba Bleda je od prejšnje nedelje, ko je po 170 metrov dolgih tirnicah na spodnjem igrišču TVD Partizan začel voziti mali parni vlak, še bogatejša. Za popestritev so najbolj zaslužni Turistično društvo Bled pa Uroš Filiplič in Miloš Jocif, ki sta po modelu lokomotive z zanimivo zgodovino (srbska vojska jo je kot vojni plen pripeljala s Koroško, med drugo svetovno vojno pa je bila uničena) izdelala štirikrat manjšo, vendar dovolj močno, da vleče za sabo pet vagonov in da lahko naenkrat pelje dvajset ljudi. ● C. Z.

Tekstilindus še vedno v stiski

Ponovni štrajk bi pomenil stečaj

Kranj, 2. julija - Na današnji tiskovni konferenci je direktor Tekstilindusa Štefan Marković novinarje seznanil z najnovejšim stanjem v tovarni. Še vedno je zelo težko, malo upanja pa vendarle daje po 44 dneh zapore deblokada v banki od 2. do 5. julija, čeprav so upniki s svojimi terjatvami vse bolj neizprosni in je Tekstilindus prav zaradi štrajka izgubil ugled pri svojih poslovnih partnerjih. Upanje daje tudi oddelek rototiska, ki ima toliko naročil, da bi jih ne mogli realizirati če bi delali vse nedelje in vse praznike in tudi terjatve, ki se kljub vsem težavam vztrajno nižajo; medtem ko so imeli še ob novem letu približno enako terjatev kot obveznosti, so njihove obveznosti danes prepolovljene: terjatev imajo za 116 milijonov din terjatev, obveznosti pa le 56 milijonov dinarjev.

Zaradi izredno nizkih osebnih dohodkov delavcev v Tekstilindusu še vedno visi v zraku grožnja s štrajkom. Vendar, kaj bi prinesel novi štrajk? Zadnji štrajk, ki je trajal od 14. junija od šestih zjutraj do 19. junija do 9. ure, je po grobih ocenah Tekstilindusove delavce stal 1,2 milijona DEM, kar pomeni izničenje vsega truda in uspeha zadnjega leta. Odšteto je že tisto, kar je bilo kasneje doprineseno, sicer bi bila ta številka celo 1,8 milijona DEM. Novi štrajk bi prinesel le nove izgube. Naj vendar prevlada razum, rotijo vodilni in vodstveni delavci, kajti na dlani je, da je rešitev le v kvalitetni proizvodnji, v hitri preorientaciji na tržnost. Hudo boleče je to za večino delavcev, toda druge rešitve novo vodstvo ne vidi. ● D. Dolenc

Prve ugotovitve inšpekcije SDK o Elanu

Elan lani 207 milijonov mark izgube

Kranj, 2. julija - Na tiskovni konferenci v kranjski podružnici SDK so podali prve ugotovitve inšpekcijskega pregleda Elana, po nedokončnih podatkih je imel Elan lani 207.005.000 mark izgube.

Kakor je povedala Cilka Habjan inšpekcijski pregled SDK v Elanu še ni zaključen, saj še niso prekontrolirali zalog in osnovnih sredstev ter deloma terjatev in obveznosti, zato utegne biti izguba še večja. Blokada Elanove žiro računa trenutno znaša 1.844 milijonov dinarjev, od tega upniške terjatve znašajo 1.711 milijonov dinarjev, razlika so neplačane obveznosti družbeni skupnosti. Za tekoče posle je žiro račun odprt, vendar ocenjujejo, da je promet dvakrat manjši, kot bi bil običajen za nemoteno proizvodnjo. Med upniškimi terjatvami jih je za 1.004 milijone dinarjev v Sloveniji, od tega 106 milijonov na Gorenjskem.

Elanova finančna katastrofa dobiva vse večje razsežnosti, veliko pove ocena, da je Elanov plačilni promet lani predstavljal polovico prometa Gorenjske banke in da je Elan za obresti plačal polovico toliko kot gorenjsko gospodarstvo. Inšpektorji in revizorji SDK pa imajo pri pregledovanju poslovanja Elana veliko težav tudi zaradi tega, ker vse dokumentacije ni na voljo. Obširnejše poročilo pripravijamo za naslednjo številko. ● M. V.

4. julij - dan veselja in zabave

Jutri na Šobec

Lesce, julija - Jutri, v sredo, 4. julija, bo na Šobcu tradicionalna največja družabna prireditev na Gorenjskem ob Dnevu borca. Program bo ob 14. uri pričel pihalni orkester Verige iz Lesc. Prvič se bodo na Gorenjskem predstavili Fantje izpod Rogle in Veseli Zasavci, ki letos praznujejo 20-letnico delovanja. Tu bo tudi humoristična skupina Modra kronika iz Novega mesta, ki je že lani navdušila obiskovalce. Ob 16.30 se bo pričel nepogrešljivi Program za otroke, ki ga bo vodila Romana z Bolhobendom, v njem pa bodo nastopile tudi plesalke Plesnega studia Bled. Celotno prireditev bo vodil Tržičan Janko Ropret.

Z nagradami bodo sodelovali pivovarna Union, Peko, diskont "Pod klancem" iz Kranja, restavracija Šobec pa bo poskrbela za hitro in kvalitetno gostinsko postrežbo. Skratka, dan zabave za obiskovalce vseh starosti. ● Drago Papler

BARVE, LAKI, ČISTILA
v trgovini LILA
Kranj, Jezerska 121,
tel.: 34-770

Čestitamo za Dan borca

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Italija 90

Svet je tačas v znamenju nogometa. Ta "igra, v kateri igralci z brcanjem spravljajo žogo v gol", ima poleg športne tudi svojo gospodarsko, politično in duhovno plat - in prav te so tiste, na katere bi kazalo opozoriti v tem komentarju.

*V nogometni igri je mogoče sodelovati na tri načine: v igri sami, kot gledalec na stadionu in kot gledalec pred TV zaslonom. Ali - kakor pravi italijanski filozof in nogometni entuziast Luciano De Crescenzo - nogomet ima svojo **dionizično** in svojo **apolinično** razsežnost, neumerjeno in umerjeno, čutno in duhovno plat, pri čemer sta gledalcem obe v poseben užitek, tako tistim na stadionu kot onim pred televizorjem. Slednji - na Gorenjskem je takih, ki nismo ravno zasvojeni z nogometom, veliko - gledamo igro s potrebno razumno distanco in če je dobra, jo doživljamo skoraj kot umetnino; če ni, ostane vsaj ugodje v naslonjaču. Ostati ob vsem skupaj povsem neprizadet, pa skorajda ni mogoče. Navedem le primer ženice iz Podklanca, najjužnejše gorenjske vasi. Kadarkoli prižge televizor, vedno ista slika: pulijo se za žogo. Sprašuje se, ali vsi ti ljudje res nimajo drugega dela in ali na tem svetu res ni toliko denarja, da bi si kupil vsak svojo žogo in se potem ne bi več pojali vsi le za eno...? Ko bi vedela, s kakšno "prizadetostjo" vso stvar doživlja množica, ki zasede stadion. Rimski olimpijski stadion, osrednje prizorišče tega mondiala, pa leži nedaleč od Koloseja, v katerem so Rimljani pred dvema tisočletjema uživali v bojih gladiatorjev. Le-ti ter olimpijske igre in nogometna prvenstva imajo nekaj skupnega. To so "barbarske" igre, ki tešijo agresivnost množice, meni že omenjeni filozof in doda, da ima v Evropi, kjer že skoraj pol stoletja ni bilo vojne, takle mondial vlogo nekakšnega nadomestka za vojno (Ersatzkrieg). Tako ne bo le naključje, če bodo Nemci, ti zatrti specialisti za igre z orožjem, to pot dobili odločilno bitko v igri z žogo.*

Kaj pa mi? Kako igramo? Nogomet je skupinska igra, v kateri nastopata dve ekipi po enajst igralcev in v kateri je uporaba rok z izjemo obeh golmanov, prepovedana; gre pa za to, da spravimo žogo v nasprotnikov gol. Tako slovar. Če zdaj v tej igri odmislite gole, hitrost in negotovost kot njene glavne poteze, vam ostane njena jugoslovanska različica. Tako Aleksandar Tijanić, tisti, ki suče eno prvih peres jugoslovanskega novinarstva. Ta duhoviti komentator, ki gotovo sodi med apolinične uživalce nogometne igre, ki jo doživlja kot umetnino, pa hkrati jasno doda, da v njej ni prostora za birokrate in umetnike. Ta šport zahteva "hitromisleče atlete", ki so pripravljeni in zmožni veliko letati, močno in natančno streljati in se čvrsto braniti. V igri naše reprezentance - nadaljuje Tijanić - pa je vse to postavljeno na glavo: streljajo obrambni igralci, napadalci prepuščajo izvajanje enajstmetrovk centerhalfu, "malolitražni atakerji" ne zmorejo zadeti gola s šestnajstih metrov, manevrski igralci pa izkazujejo vidno željo, da bi nekoliko zalegli že po vsakem ostrejšem startu...

S tako igro smo sicer lahko premagali reprezentanci trgovcev s kokainom in z nafto (Kolumbija, Emirati) ter Špance, ki so po značaju prav tako Mediteranci kot "naši". Nemci pa so opravili z nami z levo nogo. Kakor v zunanji politiki, tako tudi v nogometu ne kaže več oklevati med neuvrščenostjo in Evropo 92 - in če hočemo v slednjo, potem moramo premagati ravno Nemce! "Tehnologija" nogometne igre se hitro spreminja in tisti, ki je ne bodo mogli slediti, bodo pač izpadli iz prve svetovne lige. V našo igro je treba vplesti več "severnih" prijemov, več neutrudnega letanja in manj artističnega preigravanja. Maradona se rodi, dober igralec pa se naredi.

***P. S.** Ta komentar je bil napisan še pred tekmo z Argentino, v kateri so naši dejavno ovrgli marsikatero kritiko z igro, v kateri tudi Maradona ni prišel do izraza. A kaj, ko enkrat ni nobenkrat! Upajmo, da bodo tako dobro in z več športne sreče igrali še kdaj.*

Miha Naglič

Papež dobrodošel gost

Če je Slovenija suverena država, potem je njena presoja, koga povabi v goste in koga ne.

Ljubljana, 26. junija - Pobuda vodstva Socialistične stranke Slovenije, da prvega moža rimskokatoliške cerkve, papeža Janeza Pavla II povabimo v Slovenijo, je naslovljena državljanom Slovenije, slovenskim političnim strankam, povedana pa bo tudi v parlamentu Republike Slovenije. Marsikdo so spominja, da je bil obravnavan in predlagan obisk papeža v Jugoslaviji, da se je o tem govorilo, če se prav spomnim, med njegovim obiskom ma Koroškem, v krški nadškofiji v počastitev slovanske svetnice Sv. Eme, pa ob papeževem potovanju na Madžarsko, na Poljsko in podobno. Vedno je bil odgovor "ne", ker menda niso izpolnjeni vsi pogoji za obisk (kateri so to, je bila diplomatska skrivnost ali vsaj skrivnost za večino ljudi, čeprav so bili "neji" že skrajno nerazumljivi, saj je bila Jugoslavija prva od socialističnih držav oziroma držav s komunistično vlado, ki je z Vatikanom in poglavarjem rimskokatoliške cerkve vzpostavila normalne diplomatske odnose.

Socialistična stranka Slovenije oživlja pobudo za papežev obisk v Sloveniji. Torej v Sloveniji in ne v Jugoslaviji, kjer menda pogojev za obisk še vedno ni. V Sloveniji, ki postaja suverena država in ima pravico sama presojati, koga povabiti v goste, pa ovir za obisk ni. Pričakovati je, da bo naletel predlog socialistov na splošno podporo Slovencev in njihove oblasti. ● **J. Košnjek**

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanovitelj in izdajatelj ČP Glas, Kranj, tisk ČGP Delo, TOZD TČR, Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta **Kristina Kobal**

Naročnina za II. trimesečje 100,00 din

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Stefan Žargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (v.d. odgovornega urednika), **Vilma Stanovnik** (šport, turizem, poslovne informacije), **Danica Dolenc** (za dom in družino, zanimivosti, Tržič), **Danica Zavrl Žlebir** (socialna politika, gorenjski kraji in ljudje), **Andrej Žalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, iz šolskih klopi, kronika, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, ekologija), **Vine Beiter** (notranja politika, kultura), **Jože Košnjek** (notranja politika, šport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo), **Gorazd Šinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Ivo Sekne** in **Mirjana Draksler** (tehnično urejanje) in **Marjeta Vozlič** (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1
Tekoči račun pri SDK: 51500-603-31999
Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Zasedal jeseniški parlament

Predor bo, kaj pa avtocesta?

Jeseničani napovedujejo prometno zaporo mesta, če ob odprtju predora ne bo dograjena tudi avtocesta Hrušica - Vrba.

Jesenice, 28. junija - Na današnjih sejah treh zborov jeseniške skupščine so izpostavili probleme, ki se mestu obetajo, če bo karavanški predor odprt za promet pred dograditvijo avtoceste, ki je edina možna mestna "obvoznica". V izjavi za javnost svarijo pred izrednimi razmerami in v tem primeru nameravajo zapreti mesto za promet iz predora:

Izjava

Delegati vseh treh zborov skupščine občine Jesenice resno opozarjamo, da bo v primeru, če avtocesta Hrušica - Vrba ne bo dokončana in usposobljena za promet sočasno z odprtjem predora pod Karavankami, mesto Jesenice paralizirano v vseh vitalnih funkcijah in bodo nastopile izredne razmere. Predor pod Karavankami je mednarodna obveznost Jugoslavije, zato zahtevamo, da se ta obveznost, upoštevajoč tudi avtocesto, dosledno izpolnjuje.

Magistralna cesta skozi Jesenice je v tej ozki dolini edina prometna žila skozi mesto, v katerem prebiva več kot dvajset tisoč prebivalcev. Mesto druge vzporedne poti nima, podatki pa že zdaj kažejo, da je prometna varnost ogrožena. Gre predvsem za varnost nekaj tisoč otrok, saj so ob cesti osnovne in srednje šole, vrtci, bolnišnica in dva zdravstvena domova. Poleg tega bo otežkočeno delovanje podjetij, dostop z vpadnic na glavno magistralno cesto pa je že zdaj problematičen.

V primeru, da dela na avtocesti ne bodo dokončana, bodo podani razlogi za sprejetje ukrepov o prepovedi tranzitnega prometa skozi mesto. To pa pomeni, da tudi promet skozi predor ne bo mogoč. Zato pričakujemo, da bo v odločitvah o nadaljnjih prioritetah pri gradnji slovenskih cest avtocesta Hrušica - Vrba določena kot prva prioriteta in bo temu sledilo tudi financiranje. Hkrati pričakujemo, da bodo tudi izvajalci maksimalno pospešili z delom in ga dokončali v roku, to je v začetku junija prihodnje leto.

Branju izjave v skupščini je sledila živahna razprava, v kateri se je izrazila zaskrbljenost delegatov v zvezi z obetajočim se "prometnim navalom" na mesto. Izpostavili so nevarnost, ki bi s tem nastopila zlasti za otroke in šolarje.

V nadaljevanju seje so delegati med drugim potrdili zaključni račun davkov občanov za leto 1989 in pravilnik o pogojih in merilih za pridobitev solidarnostnih stanovanj in kreditov iz sredstev solidarnosti ter spremenili odlok o komunalnih taksah tam, kjer se nanaša na turistično takso. Ta bo zdaj nižja za kampe v primerjavi z ostalimi objekti. Za potrebe intervencij v kmetijstvu so odobrili sredstva iz občinskega proračuna. Tako bodo dokončani nekateri že začeti projekti, kot so agrooperacije in preprečevanje mastitisa pri živini, saj je njihova izvedba nujna zaradi preprečitve ekološke nevarnosti in širjenja bolezni v čredah.

Skupščina je na predlog izvršnega sveta sprejela tudi nove prispevne stopnje za skupno porabo, ki se bodo konec julija zmanjšale v povprečju za petnajst odstotkov. Prav tako so **sprejeli odlok o razglasitvi Aljaževega stolpa na vrhu Triglava za kulturni in zgodovinski spomenik.**

Skupščina je na koncu sprejela predloge za imenovanje stalnih občinskih komisij, razen umaknjenega imenovanja upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč, novega sekretarja pa tudi tokrat ni izvolila. To naj bi opravila na skupni seji, ki pa je ni bilo, ker v zboru združenega dela ni bilo navzočih najmanj dve tretjini izvoljenih delegatov. Volitve bodo izvedene na naslednji skupni seji.

Nazadnje so se z delegatskimi vprašanji vrnili k gradnji avtoceste. Vprašanja so se nanašala na hrup, poškodbe in onesnaževanje ceste v Podmežakli, kar vse povzročajo težki kamioni. S tem v zvezi so bila postavljena tudi vprašanja o varnosti na tej cesti, posebej varnosti otrok. Odgovore bodo delegati dobili na naslednji skupščinski seji. ● **T. Jurjevec**

Kranj Mlekarna

S srečanja pedagoških delavcev v slovenskih domovih učencev

Zakaj se dijaški domovi praznijo

Lani je zasedenost dijaških domov padla pod 71 odstotkov.

Kranj, 2. julija - Kolektiv kranjskega doma učencev in študentov je bil v petek gostitelj 20. srečanja pedagoških delavcev v slovenskih domovih, ki so ob tej priložnosti proslavili tudi 25. obletnico skupnosti domov. Žal je tudi sama uradna prireditev minila bolj kot proslava, v dolgoveznem leporečenju s pogledom v zgodovino, namesto v ustvarjalni debati in kritični presoji razmer. Še največ iztočnic za razmišljanje sta ponudila slovenski šolski minister dr. Peter Vencelj in ter profesorica pedagogike in psihologije Katarina Lavš.

V Sloveniji je 52 dijaških domov, ki sprejmejo pod streho okrog deset tisoč otrok. Kot je dejal dr. Peter Vencelj, je vloga teh domov v trenutnem socialnem položaju močno zmanjšana. Učenci se raje vozijo v šolo od doma, kar potrjuje tudi podatek, da je lani zasedenost dijaških domov padla pod 71 odstotkov, subvencije za prevoze v šolo pa so zadnji mesec stale kar poldrugi milijon dinarjev. Nekateri domovi so skoraj prazni, polni so le v večjih šolskih centrih, kot so Ljubljana, Maribor, Kranj. Vzdrževanje teh prostorov stane, zato bodo po ministrovih besedah v republiškem sekretariatu za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo, kjer bodo po novem sicer sofinancirali dejavnost domov, potegnili nekatere poteze, da bi družbeni denar čimbolj racionalno in kvalitetno uporabili. Dr. Peter Vencelj je s tem v zvezi omenil veliko gnečo v študentskih domovih, kjer je standard globoko pod evropskim, ter nujo po vzpostavitvi močnih srednješolskih centrov v Sloveniji. Dotaknil se je tudi problema neustrezne izobrazbene strukture vzgojiteljev v dijaških domovih, za kar sicer obstaja redni visokošolski študij.

Katarina Lavš je v svoji strokovni temi, ki jo je naslovila Odrasli tako - kako pa mi? uvodoma podvomila, da se osem tisoč slovenskih učencev raje vozi dve uri daleč v šolo samo zato, ker je to ceneje od bivanja v dijaških domovih, ki se vidno praznijo. Niti v tej študiji, ki ugotavlja, da je to družbena škoda, niti v katerikoli drugi se namreč nihče ni poglobil v vprašanje, zakaj se otroci raje vozijo. Sama ne vidi odgovora v stroških domskega bivanja ali v subvencijah za prevoze, temveč v brezosebnosti dijaških domov. K takšnemu odgovoru so jo pripeljale dolgoletne izkušnje z dela v domovih in s številnih pogovorov z "domskimi" otroki.

V svojih nasvetih vzgojiteljem se je Katarina Lavš dotaknila predvsem vprašanja odnosov z gojenci, komunikacije, v kateri je skrita ogromna domska rezerva. Iz osemletnega, resda nereprezentativnega vzorca, iskanja resnice o tem, kaj učence v domovih najbolj moti, je najpogosteje slišala odgovor, da se nimajo s kom pogovarjati. Vzgojiteljem zamerijo, ker so nepotrpežljivi, včasih vsiljivi in ker zase uporabljajo drugačna merila kot za njih. Najpogostejša oblika komuniciranja je velelna. Spotaknila se je tudi ob nepoštene obljube, da je dijaški dom drugi dom, kar ni res.

Za bolj znosno življenje v domovih je Katarina Lavš dodala tudi zelo praktičen nasvet vzgojiteljem. Da dom ne bi bil strogo zaprt geto, bi lahko del dejavnosti učencev, ki spijo doma, prenesli v dom, da bi, skratka, "tuje" učence povezali z vrstniki, tudi osnovnošolci, iz domskega okolja.

● **H. Jelovčan**

Največ vprašanj o cestni problematiki

Lipniška cesta na septembrski skupščini?

Radovljica, 29. junijae - Novi radovljiški izvršni svet je že na prvi (javni) seji obravnaval pobude in vprašanja, ki so jih delegati zastavili na skupnem zasedanju zborov občinske skupščine, in sklenil, da morajo strokovne službe pripraviti odgovore najkasneje v dvajsetih dneh. Ker se več vprašanj nanaša na cestno in prometno problematiko, bo izvršni svet skupaj s predstavniki krajevnih skupnosti ocenil, katere probleme bi bilo treba najprej rešiti.

Krajane vasi Studenčice zanima, kako namerava izvajalec del na magistralni cesti Radovljica - Vrba urediti odsek, ki povezuje vas z "magistralko". V krajevni skupnosti Ribno, zlasti v vasi Koritno, sprašujejo, kdaj bo pri "blejskem mostu" dokončno urejen odcep za Koritno. Tak, kot je zdaj, je po njihovem mnenju nevaren in lahko pride do nesreče. Delegati Lipniške doline so dali pobudo, da bi zbori občinske skupščine na septembrski seji obravnavali v posebni točki dnevnega reda problematiko cestnega odseka Radovljica - Podnart. Ker je problem tesno povezan z odprtjem kamnoloma v Kamni Gorici 1971. leta, predlagajo, da bi obravnavali tudi pogodbi med SO Radovljica in Cestnim podjetjem, na podlagi katerih je Lipniška dolina pristala na odprtje kamnoloma. Za kako resen problem gre, dovolj pove tudi to, da so nekatere krajevne skupnosti v dolini že razmišljale o blokadi ceste.

Delegat krajevne skupnosti Begunje je opozoril na primer neusklajene gradnje. Na območju Poddobrave je bilo zgrajenih 56 novih družbenih stanovanj, število prebivalcev Begunj se je povečalo za petino, dovozna cesta, ki je še pred gradnjo blokov komaj zadoščala za nekaj stanovanjskih hiš, šolo in vrtec, pa je ostala enaka. Čeprav je bila krajevni skupnosti že nekajkrat obljubljena nova cestna povezava, pa se je doslej še vedno zataknilo - enkrat pri denarju, drugič pri načrtih... Vse to povzroča nejevoljo, v kraju pa v zadnjem času prav zaradi uporabe legalnih in nelegalnih poti in bližnjic že prihaja do zaostrovanja odnosov med priseljenci in "starimi" prebivalci. ● **C. Zaplotnik**

Ugodnost za člane Svobodnih sindikatov Slovenije

Diskontni nakup s popustom

Škofja Loka, 2. julija - Škofjeloški Svobodni sindikat Slovenije, v katerega se je doslej včlanilo okrog 45 odstotkov delavcev, uresničuje obljube. Medtem ko drugje povečini šele razmišljajo o cenejših počitnicah za svoje člane, to v Škofji Loki že imajo več let. Pravno posvetovalnico bodo glede na veliko zanimanje tudi lokacijsko približali članom v Žireh in Železnikih, od 1. julija naprej pa imajo kupci s sindikalno izkaznico ali začasnim potrdilom o članstvu v SSS poseben popust pri nakupih v diskontih ABC Loka v Škofji Loki in Železnikih ter v blagovnici v Žireh.

Ker v škofjeloškem sindikatu trenutno nimajo niti kapitala niti prostorov in ljudi, da bi uveljavili sindikalno diskontno trgovino, so se povezali s trgovci v ABC Loka, ki že ima diskontno prodajo v Škofji Loki in Železnikih. V njej so cene posameznih vrst blaga za sedem do deset odstotkov nižje kot v običajnih trgovinah. Kot rečeno, pa bodo v teh diskontih od 1. julija naprej opravljali tudi dejavnost sindikalnega diskonta. Člani SSS bodo z izkaznico ali začasnim potrdilom o članstvu uveljavljali pri nakupu nad 300 dinarjev še dodatnih pet odstotkov popusta. V Žireh, kjer ABC Loka nima diskontne prodaje, pa bodo člani SSS dobili pri nakupu nad 300 dinarjev deset odstotkov popusta v blagovnici. DGre za začasno pogodbo med škofjeloškim sindikatom in ABC Loka, dokler ne bo zaživela lastna sindikalna diskontna trgovina. Njeni ustanovitelji (delničarji) bodo podjetniški sindikati. ● **H. Jelovčan**

Včeraj je zasedal republiški parlament

Razveza pri petinštiridesetih

Slovenska skupščina je včeraj razpravljala o dopolnilih k zvezni ustavi. Parlament se do zaključka redakcije še ni odločal. Kakršnakoli bo že odločitev, jugoslovanski federalni zakon po petinštiridesetih letih razpada. Razlika je samo v tem, da ofenzivnejša inačica, ki jo zagovarjata predvsem Slovenska demokratična zveza in Slovenska obrtniška stranka, po novem liberalna stranka, nasploh zavrača razpravo o tem, milejša inačica, zagovarja jo predvsem opozicija, pa pristaja na razpravo samo o tistih dopolnilih, ki bi bili sprejemljivi tudi pri prihodnji konfederalni ureditvi.

Ljubljana, 3. julija - Skupščina se je morala dokončno odločati o tem brez prehodnega jasnega predloga tudi zato, ker tako na ustavni komisiji slovenske skupščine kot na seji republiške vlade o tem ni bilo soglasja. Nobena od obeh inačic ni prevladala in tako sta bila oba predloga včeraj položena na poslanske klopi. Odločitev, vsaj tako lahko sklepamo, bo odvisna tudi od nedavnega pogovora vodstev Slovenije in Hrvaške v Zagrebu, kjer sta slovensko delegacijo vodila predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan in predsednik slovenske skupščine dr. France Bučar. Na odločitev je zaneslјivo, vsaj tako lahko sklepamo, vplival tudi program nove slovenske vlade, ki je bil včeraj predstavljen parlamentu, ta pa bo o njem razpravljal čez štirinajst dni, na seji sredi meseca.

Izvršni svet skupščine Republike Slovenije je na zadnji seji pretekli četrtek za včerajšnjo sejo parlamenta predlagal v obravnavo še nekaj zanimivih, lahko bi rekli ostrih predlogov zakonov. Nasploh bi lahko dejali, da vlada pri ukrepanju, predvsem na gospodarskem področju, ne namerava mencati, tudi pri kadrovskih menjavah vodilnih ne. Na tapeti je bilo elektrogospodarstvo. Republiški sekretariat za energetiko je predlagal 34,4 odstotno podražitev elektrike, pa je vlada predlog zavrnila, ob tem pa menila, da mora biti ta panoga postavljena na realna tla, postati mora državno podjetje, ne pa organizacija, ki odloča, posledice pa nosi država oziroma potrošniki. Položaj naj se najprej analizira, je dejal finančni minister dr. Marko Kranjec, šele potem pa naj se odloča, v kolikšni meri bo pomagala vlada, kaj bo storilo elektrogospodarstvo in kaj banke. Zdaj pa je tako, je dejal, da si je elemente za cene izmislilo elektrogospodarstvo, ki verjetno še samo ne ve, kolikšna je dejanska cena. Povedal je tudi, da je na našem dravskem sistemu elektrarn zaposlenih 120 ljudi, prek meje pa le 10 do 15.

Prisilni odvzem nepremičnin

Izvršni svet je sprejel predlog zakona o prisilnem prenosu nepremičnin bivših družbenopolitičnih organizacij med sredstva družbenopolitičnih skupnosti. Predlog je predvsem v ZKS - SDP, ki ima prostore na Tomšičevi, povzročil precej hude krvi. Zakon predlaga odvzem vsega, razen tistih nepremičnin, ki so bile kupljene s sredstvi stranke. ZKS oporeka vladi in ministru dr. Pirnatu, predlagatelju zakona, boljševistične metode in izigravanje dogovora, da bi del stavbe vzele v najem politične stranke. Dogovorjeno je bilo, da predlog tega zakona ne gre na tokratno sejo skupščine. Na včerajšnjo sejo pa sta šla druga dva: spremenjen zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti in zakon o začasni prepovedi sečnje v gozdovih v družbeni lasti in začasni prepovedi prometa s kmetijskimi zemljišči in gozdovi v družbeni lasti. Zakon dovoljuje le nujne sečnje in gojitvena dela za zavarovanje gozda, izjema pa je tudi vračanje zemlje oziroma gozdov prejšnjim lastnikom. Pokopališki in pogrebni zakon pa izničuje staro določilo, ki je prepovedovalo postavljanje znakov, napisov, slik in simbolov, ki so označevali pripadnost umrlih NOB sovražnim gibanjem. Po novem naj bi bilo to, v smislu sprave, dovoljeno. ● **J.Košnjek**

Razbremenitev loškega gospodarstva

Občinski prispevki nižji za dvanajst odstotkov

Škofja Loka, 2. julija - Glede na to, da so bile maja znižane prispevne stopnje za občinske programe družbenih dejavnosti za tri odstotke, bo škofjeloški izvršni svet 9. julija predlagal parlamentu še 12-odstotno znižanje. Pomeni, da bi bila prispevna stopnja od kosmatih osebnih dohodkov delavcev z avgustom nižja za 1,95 odstotka, s čimer bi škofjeloškemu gospodarstvu prihranili 13,6 milijona dinarjev.

Izvršni svet se je odločil za selektivno zniževanje prispevnih stopenj. Na področju stanovanjske solidarnosti se bodo odrekli valorizaciji že razpisanega zneska posojil za individualno neusmerjeno gradnjo, na področju cestne dejavnosti sofinanciranju obnove ceste Podlubnik-Klančar in na področju SLO obrambnemu usposabljanju izvenšolske mladine (program telefonije ostaja!). Na področju družbenih dejavnosti bodo v primerjavi z majem prispevne stopnje znižane pri otroškem in zdravstvenem varstvu, pri telesni kulturi in raziskovanju, medtem ko se pri socialnem skrbstvu in kulturi celo rahlo povečujejo.

Škofjeloški izvršni svet bo skupščino tudi zaprosil za pooblastilo, da bo smel sproti uravnavati prispevne stopnje na posameznih področjih, če bo prihajalo do likvidnostnih presežkov oziroma obratno.

Na zadnji skupščini je bila iz gospodarstva sicer vržena zahteva po 30-odstotni razbremenitvi, vendar bi to pomenilo zajedanje v zakonsko predpisane programe posameznih dejavnosti. Zato izvršni svet naslavlja pobudo republiški vladi, da čimprej pripravi spremembe zakonodaje na področju družbenih dejavnosti in gospodarske infrastrukture kot tudi na področju plačevanja prispevkov. Ena od možnosti je plačevanje na odpoklic, druga daljši časovni zamik pri vnovčenju prispevkov. Zdaj velja šest dni po izplačilu osebnih dohodkov, ugotavljajo pa, da bi se rok brez hujših posledic za financiranje dejavnosti lahko raztegnil še za kakšen teden. ● **H. Jelovčan**

Ustanovna skupščina novega kranjskega sindikata

Kranjski sindikat postal samostojen

Po dveh letih in pol načrtovanj za prenovo se je začelo novo obdobje v delovanju kranjskega sindikata

Kranj, 28. junija - Na današnji ustanovni skupščini so se sestali le predstavniki tistih sindikatov, ki so se do danes s pismeno pristopno izjavo prostovoljno vključili v Svet kranjskih sindikatov, kot se po novem imenuje prejšnji Občinski svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Kranj. Novi sindikat je samostojno in neodvisno interesno združenje, ki odgovarja le svojim ustanoviteljem.

Skupščina je sprejela sklep o organizacijskem in programskem preoblikovanju bivše občinske sindikalne organizacije v samostojno in neodvisno območno organizacijo. Odpravljeni so vsi dosedanji avtomatizmi, od včlanjevanja, povezovanja in oblik organiziranosti, do določanja delitvenih razmerij za članarino z vrha organizacijske strukture. Ne gre za lokalno zapiranje, čeprav je namen organizacije reševanje specifičnih problemov območja. Velja načelo, naj se vsak sindikat poveže tako, kot mu narekuje interes. Povezovanje in delo nove sindikalne organizacije pa temelji izključno na dogovorjeni programski osnovi. Vrata za sodelovanje na enakopravnih temeljih odpirajo tudi vsem drugim sindikalnim centralam, ki sprejemajo njihov program in dogovor o financiranju.

Do začetka skupščine je v novo organizacijo z izjavami pristopilo 36 sindikatov podjetij in ustanov, kar pomeni 14 tisoč članov, ustnih izjav o pristopu pa je toliko, da v enem mesecu pričakujejo porast članstva na dvajset tisoč. Proti vstopu se je do sedaj odločilo le zdravstvo, a še tu bo organizacija z dodatnimi razgovori poskušala spremeniti odločitev. Vsi bivši člani, ki se o pristopu k organizaciji še niso odločili, bodo v prehodnem počitniškem obdobju do sredine septembra še vedno deležni strokovnih in pravnih usług, kot so jih imeli doslej.

Skupščina je v celoti sprejela predlagani programski dokument in zadolžila svoje predsedstvo, da na tej podlagi do naslednje seje pripravi program dela. Glavne začetne naloge nove sindikalne organizacije bodo: proučitev kolektivnih pogodb ter potreb in možnosti dodatnega sklepanja podjetniških pogodb, akcija za reševanje presežkov delavcev, projekt sindikalne prodaje in ustanovitev kranjske počitniške skupnosti, dokončno oblikovanje sindikatov podjetij, kjer le-teh še ni, določitev vloge in zaščite sindikalnih zaupnikov ter organiziranje njihove mreže, določitev stalnega sistema financiranja in delitve zbranih sredstev ter organiziranje celovitega sistema zaščite članov sindikata.

Dogovorili so se o začasnem financiranju skupnega programa. V ta namen naj bi sindikati namenili 25 odstotkov zbrane članarine, za vsakega člana pa to pomeni 0,15 odstotka neto osebnega dohodka, kar pri povprečnem osebnem dohodku znese le 6,75 dinarja mesečno. Za primerjavo - neodvisni sindikati "poberejo" 0,5 odstotka. V zvezi s finančnimi vprašanji so sprejeli tudi sklep o ustanovitvi namenskega sklada, ki naj bi bil varčevanje in ekonomsko vzdrževanje neke vrste sredstev za "hude čase", kamor naj bi se stekalo nadaljnjih deset odstotkov članarine. Spregovorili pa so tudi o usmeritvi, da bi sindikati podjetij tudi sindikatom dejavnosti namenjali del članarine. Priporočilo govori o petnajstih odstotkih. Po naštetih treh odbitkih bi sindikatom ostala polovica zbrane članarine, kar je pet odstotkov več kot doslej.

Skupščina je na zasedanju podprla tudi izjavo predsedstva kranjskih sindikatov o dogodkih v Tekstilindusu. Predsedstvo je v njej priporočilo delavskemu svetu tega delovnega kolektiva, da razveljavi sklep o oblikovanju posebne komisije, ki naj bi ugotavljala zakonitost nedavne tamkajšnje stavke. ● **T. Jurjevec**

Na brniškem letališču širijo letališko ploščad

Sodobna kuhinja za letalske obroke hrane

Brnik, 28. junija - Na brniškem letališču bodo v kratkem odprli skladišče s poslovnimi prostori in sodobno kuhinjo za pripravo letalskih obrokov hrane, ki se zdaj stiska v neprimernih prostorih. V treh mesecih pa bodo letališko ploščad razširili za 35.500 površinskih metrov in s tem pridobili štiri parkirišča za letala.

Z novim objektom so na brniškem letališču rešili tri probleme. Klet in pritličje sta namenjena kuhinji za pripravo letalskih obrokov hrane (catering), ki bo prostorno in sodobno urejena, da ne bo moglo priti do mešanja odpadkov in priprave hrane. Dve nadstropji sta namenjeni poslovnim prostorom, oddali so jih Adrii Airways, Jat-u, Interevropi in drugim špediterjem ter carinskim organom. V pritličnem delu novega objekta pa bodo skladišča za domači promet, zavzemajo dobrih šest metrov svetle višine in 1.100 površinskih metrov.

Na brniškem letališču pa že poteka naslednja gradnja, razširitev letališke ploščadi, ki bo končana v teh mesecih, veljala pa bo 41,86 milijona dinarjev. S tem bodo pridobili štiri nova parkirišča za letala tipa C. Letališka ploščad je bila zgrajena leta 1973, ko je imelo brniško letališče 8.633 operacij letal letno, lani pa že 11.905, zato ne zadošča več. Največji problemi nastanejo v primerih zaprtja zagrebškega letališča in njegov promet prevzame ljubljansko. Gneča je takrat velika, saj ima zagrebško letališče veliko interkontinentalnih poletov, ki jih opravljajo izključno širokotrupna letala. Velika letala pa zavzamejo dve običajni parkirni mesti in tedaj se dogaja, da so parkirana kar na rulni stezi. Z razširitvijo ploščadi bodo tudi ta problem odpravili.

Gnečo v pristaniški stavbi pa bo jeseni omilil prizidek, kamor se bodo preselile turistične agencije iz izposojevalnica avtomobilov, tam bo tudi trgovina. ● **M. V.**

Iz programa radovljiške vlade

Delo za preživetje

Radovljica, 29. junija - Čeprav je novi predsednik radovljiškega izvršnega sveta Jože Resman že na zasedanju občinske skupščine poudaril, da je program vlade "program predlogov in pobud, v katerem bo polno iskanja", pa program že kaže, kakše usmeritve bo zagovarjala nova občinska vlada.

V občini naj bi v naslednjih petih letih zmanjšali pomen in delež industrije in okrepili vlogo ostalih gospodarskih panog, predvsem drobnega gospodarstva, podjetništva in obrti. Število zaposlenih v industriji naj bi se zmanjšalo za 20 odstotkov, v ostalih gospodarskih panogah naj bi se povečalo za 24 odstotkov, v obrti za 13, v družbenih dejavnostih naj bi ostalo na sedanji ravni, število delavcev v državni upravi pa naj bi se zmanjšalo za domala trideset odstotkov. Zmanjšanje temelji na oceni, da je domala v vseh podjetjih preveč zaposlenih in da sanacijski načrti predvidevajo zmanjšanje števila zaposlenih, v industriji pa tudi ukinjanje neproduktivnih obratov.

Ker je kar nekaj delovnih organizacij v občini pred stečajem, se je izvršni svet odločil za politiko, s katero bo skušal preprečiti čimveč stečajev, in bo zato ustanovil poseben odbor (agencijo) za spremljanje gospodarskih gibanj, organizacijo poslovanja in gibanja kapitala. Kar zadeva begunjsko tovarno Elan, se bo občinska vlada zavzemala za to, da bi ohranili vsaj tisto proizvodnjo, ki je tržno zanimiva in bi zagotavljala možnosti za vračilo denarja. Dokler ne bo nove zakonodaje, predlaga, da bi "mirovali" vsi postopki za denacionalizacijo; pri preobrazbi nelastninskega sistema naj bi s posebnim servisom zagotavljala, da bo reforma potekala nemoteno in da bo dajale ekonomske rezultate. Izvršni svet bo nudil tudi servis za postopno kapitalizacijo industrije, občina se bo tedaj, ko bo presodila, da bi bilo to potrebno, pojavljala tudi v vlogi podjetnika, presežnim delavcem in brezposelnim bo ponudila servis, ki ne bo zagotavljal rednega delovnega mesta, ampak delo za preživetje.

Nova občinska vlada se bo zavzemala tudi za takšno izgradnjo avtomobilske ceste, ki bo čimmanj boleča za ljudi in naravo, nasprotovala bo postavitvi cestninske postaje na Brezjah, dala precejšen poudarek pospešenemu razvoju PTT omrežja, podpirala koncept kakovostnega, "humanega" turizma, razvijanje delniških odnosov v hotelskih hišah in zasebnega turizma ter poskušala preprečiti napake, ki so jih turistični kraji storili v času "industrijskega turizma". Skušala bo pridobiti lokacije za mirno obrtno trgovsko dejavnost v naseljih in s povečanjem davkov za popoldansko obrt doseči, da bi "popoldanci" postali redni obrtniki. Na področju urejanje prostora predvideva ustanovitev posebne nadzorne komisije, v družbenih dejavnostih pa med drugim rešitev prostorskega problema edine radovljiške srednje šole. ● **C. Zaplotnik**

Zanimiva razstava v srednji lesarski šoli

Ustvarjalnost učencev na zaključnih izpitih

Škofja Loka, 2. julija - V srednji lesarski šoli v Škofji Loki so v petek pripravili zanimivo razstavo izdelkov, ki so jih izdelali učenci skrajšanega in srednjega programa za zaključni izpit. Iz pokazanega lahko ugotovimo, da učenci znajo delati.

V srednjem triletnem programu je bil letos zaključni izpit iz slovenskega jezika, tehnologije obdelave in storitev prvič, v skrajšanem dveletnem programu (tehnologija obdelave in storitev) pa drugič. Učenci triletnega programa so izdelovali izdelke, večinoma iz masivnega lesa, na podlagi risb tehnikov iz četrtega letnika, ki so jih morali nato sami razdelati. Med prikazanimi izdelki so bile omarice, otroški stolčki, vrata, pogradi, miza za tenis, risalna miza, govorniški pult, kavč. Učenci dveletnega programa so se večinoma odločali za razna stojala, med katerimi pa so bila tudi zahtevnejša vrata. Učenci se torej v šoli naučijo delati. Kako bodo to znanje uporabili in nadgrajevali, pa bo največ odvisno od tega, kje oziroma kaj bodo delali, ko se bodo zaposlili. Izkušnje namreč kažejo, da znajo njihovo šolsko znanje dosti bolje izkoristiti obrtniki kot podjetja, kjer so največkrat pahnjeni ob stroj s serijsko proizvodnjo.

Tako kot celotno strokovno šolstvo, tudi lesarsko jeseni čakajo nekatere novosti. Najpomembnejša, čeprav bi ji težko rekli ravno novost, je ločitev smeri četrte (poklicne) in pete (tehniške) stopnje ter diferenciacija lesarskih tehnikov po drugem letniku na tiste, ki se bodo po štirih letih šolanja zaposlili in tiste, ki nameravajo študirati. Precej nedorečenega je še glede ukinitve predmetov obramba in zaščita ter samoupravljanje s temelji marksizma.

V škofjeloški lesarski šoli bodo poleg rednega izobraževanja razpisali tudi specializacijo za dodatno usposabljanje delavcev za sušenje, žagarstvo, površinsko obdelavo, zmagoslavno pa se vračata tudi stara delovodska in mojstrska šola. ● **H. Jelovčan**

Zbor članov SDZ

Nov kranjski grb

Kranj, 29. junija - Na rednem zboru članov kranjske Slovenske demokratične zveze so kot osrednjo točko obravnavali oceno nastopov kranjskih delegatov na nedavnem kongresu SDZ v Ljubljani. Kot je rekel Miro Kozelj, je bila osnovna zahteva kranjskih delegatov sprejem deklaracije o neodvisnosti, kjer je bila uporabljena posebna taktika, saj so Kranjčani najprej ponudili v Smeltovi dvorani v sprejem veliko ostrejšo verzijo, kot je bila kasneje sprejeta, saj so računali, da tako ostra ne bo šla skozi, omiljena pa bo, kar se je potem res tudi zgodilo. Nekateri člani SDZ se namreč očitno še dobro zavedajo ene glavnih predvolilnih obljub SDZ po samostojni Sloveniji, po drugi strani pa so posamezni člani SDZ prepričani, da je čutiti dokajšnjo mlačnost s strani strankinih predstavnikov, ki zasedajo visoke ministrske položaje.

V svet "centrale" SDZ bo Kranj delegiral odvetnika Leona Petrevčiča, ob tem pa omenimo tudi, da bodo kranjski odborniki SDZ odprli vprašanje dokončne rešitve protokolarnega objekta Brdo pri Kranju, po besedah Kozelja pa je že izdelan tudi predlog stranke za uradno spremembo kranjskega grba, ki naj bi po mnenju SDZ moral (spet) biti orel. Omenimo pa tudi, da bo kranjska SDZ jeseni dobila novo vodstvo.

Po kongresu pa je po besedah Kozelja ostal tudi čuden priokus, saj nekateri ocenjuje, da je vodstvo stranke sestavljeno zgolj iz ljudi, ki so bodisi iz Ljubljane ali njene neposredne okolice ali pa so znani iz širše Slovenije, tako naprimer kranjski predlog (Andrej Šter) ni bil izglasovan, kar hkrati odpira tudi vprašanje nadaljnje organiziranosti stranke na republiški ravni in kot ena od rešitev se postavlja možnost teritorialnega principa zastopanosti tudi v osrednjem izvršnem odboru SDZ. ● **V. Bešter**

SALON OKVIRJEV GAB KRANJ
R. BITENC, Vodopivčeva 3, 64000 KRANJ
stan.: Trubarjev trg 9, tel.: 064 23-394
OKVIRJI SLIKE OGLEDALA
za stranke: 10-15, 16-19, ob sobotah zaprto

VIDA
TRGOVINA Z DROBNO GALANTERIJO
VIDA JERMANČIČ
64000 KRANJ, Reševa 14
Telefon (064) 26-153
NA ZALOGI IMAMO GUMBE, ZADRGE, ŠIVILJSKI MATERIAL, MAKRAME VRVICE, VOLNO, BOMBAŽNO PREJO, GOBELINE PO UGODNIH CENAH, TRENIRKE...
Priporočamo se za obisk!

VOLNA & PLETENINE
BIANKA
Vabimo vas v novo trgovino v centru Kranja na Cankarjevi 4, tel.: 35-440
● naravni materiali
● unikatne pletenine
● izredno ugodne cene

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO
M
Mercator – Izbira Kranj
Trgovsko podjetje, d.o.o., Kranj
64001 KRANJ, Maistrov trg 7,
V četrtek, 5. 7. 1990, bomo odprli adaptirano »prodajno skladišče« v Kranju (kolodvorska cesta), kjer vam bomo ponudili po ugodnih diskontnih cenah:
● pestro izbiro pijač
● olje, kis, sladkor, moko, kavo
● konzervirano zelenjavo
● sveža kokošja jajca
● razne vrste krmil za živino in perutnino
● ter ostalo blago
Delovni čas: od 8. do 18. ure, sobota od 8. do 12. ure
Informacije po telefonu 21-652
KDOR IZBIRA IZBERE Izbiro

REPUBLIKA SLOVENIJA
OBČINA JESENICE
Sekretariat za gospodarstvo in negospodarstvo

Ponovno razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednji nepremičnin, ki se nahajajo na Jesenicah, Zgornji Plavž št. 13, in ki se prodajajo kot celota:

— zemljišče parc. št. 527/4, 527/5, 527/45 in 529/2 k. o. Prihodi v skupni izmeri 3422 m² ter na njem postavljeni objekti:

- upravna stavba
- proizvodni objekt
- lopa za skladiščenje lesa,
- lopa za odpadke,
- silos.

Izklicna cena je **1.976.782,10 din.**

Kupec je dolžan skleniti prodajno pogodbo takoj, rok plačila je 15 dni od dneva sklenitve pogodbe.

Po 2. točki 5. člena odloka o davkih na promet nepremičnin v občini Jesenice (Uradni vestnik Gorenjske št. 22/85) se davek na promet nepremičnin ne plača.

Prodaja se izvaja po načelu videl - prevzel. V primeru, da bo kupec nepremičnine prodal, ima občina Jesenice na teh nepremičninah predkupno pravico.

Interesenti, ki nameravajo sodelovati na javni dražbi, se morajo pred pričetkom izkazati z dokazilom o pologu kavcije v višini 10 % od izklicne cene na žiro račun št. 51530-783-52032 Občina Jesenice - sredstva za nacionalizirano premoženje.

Gradbeni objekti, ki so predmet javne dražbe, so primerni za potrebe drobnega gospodarstva. Podrobnejše informacije interesenti lahko dobijo na Sekretariatu za gospodarstvo in negospodarstvo občine Jesenice v času uradnih ur, ogled pa je možen dne 16/7-1990 ob 10. uri.

Javna dražba bo dne 23. julija 1990 ob 12. uri v konferenčni sobi Skupščine občine Jesenice.

Javno dražbo izvede tričlanska komisija, ki jo imenuje Sekretariat za gospodarstvo in negospodarstvo občine Jesenice.

Češnje v vinu

Za 4 osebe potrebujemo: 800 g češenj, 1/4 l rdečega vina, 150 g sladkorja, 2 nageljnovi žbici, malo cimeta, limonino lupino. Češnjam odstranimo peclje, operemo jih in osušimo. Nato jih izkoščičimo. V kozici zavremo vino, nageljnove žbice, limonino lupino, sladkor in cimet. Vino naj vre nekaj minut, nato stresemo v kozico tudi češnje. Ko vino znova zavre, kuhamo češnje še 10 minut. Morajo biti kuhane, vendar ne premehke, sirup pa naj bo precej gost. Češnje pustimo, da se ohladijo. Teknejo mlačne, v vročih dneh pa tudi ledeno hladne. Češnje in sirup zložimo v skodelice, okrasimo s stepeno sladko smetano ali z vanilijevim sladoledom in ponudimo. Odlično!

Jagode pripravimo za nove pridelke

Brž ko oberemo jagode, začnimo odstranjevati pritlike in čistimo grede. Pritlike jemljejo hranilne snovi od rastlin, ki so že izčrpane zaradi jagod. Zato jih moramo odstranjevati, kolikor zgodaj je mogoče.

Kdor pritlike trga, lahko napravi veliko škodo. Načelno pritlike vedno odstranjujemo z nožem. Hkrati s tem ukrepom odstranimo tudi plevel in zrahljamo zemljo.

Nekateri še vedno kose jagodne liste. Opustimo to. Le z listi lahko delajo jagode (kot tudi druge rastline) asimilate (snovi za izgradnjo rastlinskega organizma in za rezerve), ki so nujno potrebni za odganjanje v naslednjem letu. Liste kosimo le tedaj, če so močno okuženi s kakšno boleznijo. V tem primeru pa moramo vse ostanke listja skrbno odstraniti in uničiti.

Nasad jagod naj traja le tri, kvečjemu štiri leta, potem ga takoj, ko oberemo jagode, prekopljemo. V starejših nasadih pridelek tudi ob najboljši oskrbi tako peša, da se gojenje več ne izplača. V drugem letu po gojenju dosežemo največ pridelka.

Sadike za nove nasade jemljemo le iz enoletnih nasadov in jih že junija pripravimo za sajenje. Pri odstranjevanju pritlik dajemo v posebno košaro vse tiste ukoreninjene pritlike, ki pridejo v poštev za nove sadike. Imeti pa morajo nastavek korenin. Varujmo jih pred soncem in navlažimo. Mlade sadike nikakor ne smejo oveneti. Posadimo (pikiramo) jih na prosto gredo v razdalji 8 x 8 x 10 x 10 cm, kjer ostanejo do saditve. Pri pripravi grede vdelamo prav dosti šote v zgornjo plast. Šota pospešuje nastanek korenin.

Ko odstranimo pritlike, pognojimo jagode z glavnim letnim obrokom; to bistveno pripomore, da imamo drugo leto več pridelka. Gnojilo lahko raztrosimo na suho. Bolj preprosto in boljše pa je, če gnojimo s hranilno raztopino, saj z njo skoraj ne moremo poškodovati listov. Na m^2 grede potrosimo 30 g gnojila ali zalijemo z 10 litri 0,3-odstotne raztopine. Najprimernejša je mešanica fartisola ali ekaphosa in čilskega solitra ali kalkamonsalpetra. Po gnojenju moramo jagode močno poškropiti, da spravi voda gnojilne snovi v območje korenin. To je posebej tedaj važno, če smo gnojilo raztresali na suho. S škropljenjem tudi speremo gnojilo z listov.

Jagodova pršica napravi v sušnih obdobjih veliko škode. Kjer se mladi listi jagod ne razvijajo pravilno in so iznakaženi, je na delu nevarna jagodova pršica. Ta živalca je belkaste barve in tako majhna, da je zgolj z očesom ne moremo videti. Uspešno jo lahko zatremo le s pripravki endrina. Škropiti moramo vsaj dvakrat v presledku enega tedna. Kjer poleti ugotovimo opisane poškodbe, škropimo drugo leto preventivno s pripravkom ultracida. S tem začnemo dva tedna pred cvetenjem, nato pa še čez teden dni. Rastlin, ki nimajo normalno razvitih listov, v nobenem primeru ne smemo uporabiti za nove nasade.

Dieta za hitro hujšanje z jajci

Dopust in morje sta tik pred nami, ko pa smo pomerile kopalke, smo ugotovile, da bi bilo vsaj kakšen kilogram potrebno spraviti z bokov, s trebuha, stegen. Marsikatera si je že pomagala s hitro dieto z jajci. Svetujemo jo le v primeru, če nimate težav z žolčem. In če se je boste že lotile, zraven tudi pridno telovadite, da bo telo prožno, trdno.

1. dan
Zajtrk: 3 jajca, skodelica čaja z limono
Kosilo: 3 trdo kuhana jajca, 100 g zelene solate, skodelica črne kave (ne prave)
Večerja: 2 trdo kuhani jajci, 100 g zelene solate, čaj

2. dan
Zajtrk: 2 jajci, skodelica čaja ali kave
Kosilo: 3 trdo kuhana jajca, 100 g zelene solate, 1 pomaranča
Večerja: 100 g telečjih jetrc na žaru, 1 paprika, čaj

3. dan
Zajtrk: 2 jajci, 2 dcl mleka
Kosilo: 100 g tel. zrezek, 100 g zelene solate, čaj
Večerja: 2 trdo kuhani jajci, 1 kisla kumara

4. dan
Zajtrk: 1 jajce, čaj, jabolko
Kosilo: 100 g kuhane teletine, 100 g zelene solate, čaj ali kava
Večerja: 2 trikotnika Zdenka sira, 2 dcl mleka

5. dan
Zajtrk: 1 jajce, čaj ali kava
Kosilo: 100 g telečjih jetrc, 100 g zelene solate
Večerja: 1 trdo kuhano jajce, 100 g paradižnika, 1 jabolko ali jabočni kompot

6. dan
Zajtrk: 1 jajce, kos prepečenca, čaj
Kosilo: 100 g kuhane govedine, 100 g mešane solate, slivov kompot (iz suhih sliv)
Večerja: 50 g sira, 100 g zelene solate

7. dan
Zajtrk: 1 jajce, pomaranča, kava
Kosilo: pečena postrv, 100 g zelene solate, sadje
Večerja: 2 trdo kuhani jajci, 100 g zelene solate, čaj

Vsa hrana je pripravljena na malo maščobe, solato pripravimo z limoninim sokom in malo olja. Čaj in kavo sladkamo s saharinom. Pripravljena hrana naj bo manj slana in brez ostrih začimb, to pa zaradi tega, da ni tako okusna, ker taka hrana ne vzbuja apetita. Med obroki lahko samo pijemo in to manjše količine limonate brez sladkorja ali deit.

Ta dieta naj traja 1 teden, največ 2 tedna, nakar preidemo na nadaljevalno dieto 800 kalorij. Čez nekaj časa lahko spet ponovimo to dieto.

IZ ŠOLSKIH KLOPI

Bili smo v živalskem vrtu

Tudi mi smo se prijavili za nagradni natečaj železnice. Poslali smo spise in pesmice. Prvi teden smo se veliko pogovarjali o nagradah, sčasoma pa smo pozabili. Nekega dne pa je v šolo prišlo pismo, da smo dobili nagradno potovanje. Odločili smo se, da se odpravimo v zagrebški živalski vrt.

V zagrebškem živalskem vrtu imajo zelo veliko živali. Najbolj mi je bil všeč rjavi medved. Medvedi so večinoma cirkuške živali. Ko smo mu pokazali hrano, se je usedel na zadnji dve nogi in nam začel mahati. Bili smo tako presenečeni, da smo mu začeli ploskati. V naše veselje se je še enkrat usedel na zadnji nogi in nam začel ploskati. Tovarišičin mož ga je slikal, mi pa smo mu metali hrano. Medved je imel zelo malo prostora. Ko sem to videla, se mi je naredil cmok v grlu. Zelo so mi bile všeč tudi opice. Kar stala bi ob njih in gledala njihove igre. Bile so igrive kot majhni otroci. Od drugih živali pa smo še videli: slona, dvogrbo kamelo, leve, tigre, panterje, bizone, ribe, ptiče, sove, orle, morske leve, kače, želvo velikanko, krokodile...

Počasi se je dan iztekel. Morali smo domov. Na Trati so nas pričakali starši. Še sanjalo se jim ni, kaj vse smo doživeli.

Manca Zaplotnik, 4. a r. OŠ Petra Kavčiča Škofja Loka

Narisal Mančin sošolec Tevž Logar

Oprosti mi, ata

Oprosti mi, ata, ker sem dobil dva bata,
ti bom torto spekel, če me ne boš natepel.
Med kontrolno sem bil čisto zbegan,
zdaj doma bom pa še "fejst" okregan,
mislim pa, da s tem ne boš nič pospešil,
da bi se jaz teh dveh batov rešil.
Oprosti mi, ata, ker sem dobil dva bata,
ti bom torto spekel, če me ne boš natepel...

Robert Tadič, 8. č r. OŠ Simona Jenka Kranj

Nočne norije

Res težko prenašamo človeka, ki govori v spanju, če pa govori pes, je sploh nevzdržno. Prav to pa se je moralo zgoditi meni.

Odpravljal sem se spat, ko je popraskalo po vratih. Odprl sem, da je mrcina lahko vstopila in se zleknila pod pisalno mizo. Pasji prijatelj je takoj zaspal, za njim sem v posteljo zlezel tudi sam in zadremal. A ne za dolgo, kajti nekdo je zatulil in zarenčal. Čeprav ne verjamem v duhove, me je nekaj streslo. Potolažil sem se s tem, da sem pač sanjal in že mislil zaspati, ko se je ponovilo. Tokrat sem videl vse pošasti, kar jih premore človeška domišljija. Tresoč se kot šiba na vodi, sem prižgal luč. Pod mizo je spal pes ter v spanju cvilil, renčal, tulil in nekaj momljal. Zbudil sem ga in mu ukazal, naj bo tiho. To noč ni niti pisnil več. Zjutraj pa sem ugotovil, zakaj. Zbudil sem se zaradi teže na svojem hrbtu. Ko sem se ozrl čez ramo, sem zagledal psa, ki se je nekako skobacal na mojo posteljo in zadremal kar na mojem hrbtu.

Luka Bulovec, 6. b r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

Lačna lisička

Ob potki zeleni
potoček šumi,
na veji veselo
pa ptiček žgoli.
Pa lačna lisička
tam mimo hiti,
si išče kosilo,
kosilo za tri.
Tedaj je lisička
zagledala ptička
in se zapodila
je hitro za njim.
Tako sta jo dirjala
celo popoldne,
celo popoldne,
še uro in pol.
Potem sta sedla na štor,
že bil je večer,
lisička brez plena je žalostna šla,
ptiček veseli ostal je doma.

Tanja Perko, 4. r. OŠ Lom pod Storžičem

Poslovilne Iskrice

V osnovni šoli Franceta Prešerna v Kranju so ob koncu šolskega leta izdali posebno številko glasila Iskrice. Posvetili so jih osmošolcem, ki na straneh glasila obujajo lepe (in manj lepe) spomine na prvi šolski dan, na prvo ljubezen, na strah pred ocenami in spraševanjem, na srečo. Tudi čez nekaj let, morda celo čez desetletja, ko ga bodo vzeli v roke, bo glasilo pomagalo sedanjim osmošolcem spominjati se.

Plača ali pokojnina, to je zdaj vprašanje

Najsi nam statistika še tako dopoveduje, da povprečne pokojnine za desetino zaostajajo za plačami, da je najnižja pokojnina še vedno manjša od najnižje plače, mnogoštevilni težko verjamejo takim zagotovilom. V mnogih tovarnah namreč zaradi gospodarske stiske slabo zaslužijo, najslabše plačanih delavcev z zajamčenimi plačami okoli 2000 dinarjev ni več tako malo. Ko le-ti postavijo na tehtnico svoje prejemke in morebitno znančevo pokojnino, jih utemeljeno popade slaba volja. Naslovno vprašanje, ki smo ga postavili tudi našim naključnim sogovornikom, je sicer teoretične narave, kot povsem praktično pa si ga v današnjih razmerah zastavljajo tisti, ki se jim izteka delovna doba ali približuje starost za pokojnino. In ni jih več malo, ki jim je ugodneje zakorakati v pokoj še pred svojim časom. Tudi zaradi obetavnih pokojnin, oziroma neobetavnih plač.

Francka Štajer, upokojenka iz Medvod: »Če bi danes še delala, bi bila plača višja, kot je zdaj moja pokojnina. No, tudi plača je bila delavska. Šest let sem upokojena, pokojnine dobim nekaj nad 4000 dinarjev. Moram reči, da sem kar zadovoljna, nekateri delavci imajo še manj.«

Marta Gros iz Kranja: »Delam v veterini, kjer plače ne

zbujajo ravno zadovoljstva, tako da bi bila skoraj raje v pokoju kot pa v delovnem razmerju. Če namreč pogledamo plače in jih primerjamo s prejemki sodelavcev, ki so se upokojili, imajo slednji skoraj večje. S plačo nisem najbolj zadovoljna, toda ponekod se zaposlenim godi še slabše, na primer v Iskri, kjer človek z več izobrazbe in prakse dobi občutno manj plače. V tem pogledu se lahko primerjamo že doma.«

Miro Ravnihar, upokojenec iz Strahinja: »Moj pokojninski status, ki ga uživam že 15 let, mi kar odgovarja. Zaposlen sem bil v Tekstilindusu kot

vodja mehanične delavnice. Če bi bil danes tam, bi mi bolj slaba predla. Tako pa prejemam solidno pokojnino, zadnji mesec je znašala okoli 5000 dinarjev.«

Rihard (Ruben) Peršolj, upokojenec iz Goriških Brd: »Kot upokojenec sem še pravi novinec, saj mi teče šele prvi mesec pokojninskega staža. Pokojni-

ne sicer še nisem prejel, po izračunu pa pričakujem okoli 5300 dinarjev. Če bo tako, bo resda nižje od plače, vendar bom kar zadovoljen in po tej plati ne bom pogrešal prejšnjega stanu.«

Slavko Bjelokapić, delavec iz Kranja: »Sem raje delavec ali bi bil raje upokojen? O tem pri 20 letih delovne dobe in kar dobri plači še ne razmišljam.

Delam v Eksotermu in moja zadnja plača je znašala okoli 7000 dinarjev. Kdo je danes še zadovoljen s plačo? Ali s pokojnino?« ● **D. Z. Žlebir**

Sindikalna lista

Najnižja plača 3.685 dinarjev

Delavska enotnost je objavila novo sindikalno listo, po kateri najnižji osebni dohodek znaša 3685 dinarjev, najnižji zajamčeni dohodek pa 1870 dinarjev. Povprečna slovenska plača je februarja po podatkih iz sindikalne liste znašala 4673 dinarjev, jugoslovanska pa 3109 dinarjev.

Ta čas so aktualni zlasti nekateri prejemki skupne porabe. Regres za letni dopust znaša 2803,80 dinarjev. Za 10 let delovne dobe delavec prejme 2336,50 dinarjev jubilejne nagrade, za 20 let 3504,80 dinarjev, za 30 pa 4673 dinarjev. Ob starostni ali delovni upokojitvi prejme bodoči upokojenec 14019 dinarjev. Solidarnostna pomoč (vselej na predlog sindikata) družini umrlega delavca oziroma delavcu v primeru elementarne nesreče naj bi znašala 4673 dinarjev. Odpravnina delavcu, ki mu zaradi zmanjšanega obsega dela ali prenehanja poslovanja delovne organizacije preneha delovno razmerje, je vredna 28038 dinarjev. Regres za prehrano med delom velja 934,60 dinarjev.

Za proizvodno delo in delovno prakso, ki jo bodo vsak čas opravljali učenci po tovarnah in pri svojih štipenditorjih, bodo učenci 1. letnika prejeli 467,60 dinarjev nagrade, za 2. letnik 560,80 dinarjev, za 3. letnik 700,90, študentje 1. in 2. letnika 2803,80 ter 3. in 4. letnika 3738,40 dinarjev.

Dnevnice veljajo od 92 do 248,70 dinarjev, prenočnine od 93,30 do 217,60 dinarjev, terenski dodatek 186,50 dinarjev, kilometrina 2 dinarja in ločeno življenje 3271,10 dinarjev.

Servis za hišna opravila dodobra oživel

Več iskalcev dela kot delodajalcev

Kranj, 28. junija - Sredi letošnjega marca je na Centru za socialno delo v Kranju na pobudo sociologinje Livijane Lesar in socialne delavke Dragice Fučka oživela dejavnost, ki služi dvojnemu namenu. Na eni strani pomaga »strankam« Centra, ki so brez dela in vira za življenje, pridobiti priložnostno delo in zaslužek, na drugi pa priskrbi delavca za enostavna dela tistemu, ki ga občasno potrebuje. Dejavnost je oživela nad pričakovanji.

Kot povesta avtorici projekta, je to početje namenjeno zlasti ljudem, ki se zatekajo na center za socialno delo po morebitno materialno pomoč, ker so se znašli v taki ali drugačni stiski. Zajemati so začeli iz

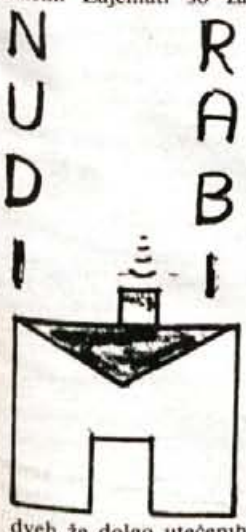

dveh že dolgo utečenih dejavnosti centra, obravnavanja alkoholikov in pospenalne obravnave, toda med ponudniki enostavnejših opravil po treh mesecih niso več samo ti ljudje, temveč tudi drugi nezaposleni, ki ne morejo priti do rednega dela, mladi, ki iščejo prvo zaposlitev, pa tudi nekateri še zaposleni iz tovarn, kjer so značilnost tehnološki presežki, prisilni dopusti in nizki dohodki. Pri posredovanju teh del so pri kranjskem centru izhajali iz načela, da človeka v socialni stiski ne prepustijo pasivnemu čakanju na delo ali odvisnosti od družbene pomoči, temveč mu dajo v obeh pogledih aktivno vlogo. Taka dejavnost izhaja iz novih konceptov socialnega dela, iz celostnega projekta obravnave ljudi v stiski, ki jih na centru organizirajo v posebne skupine za samopomoč. V njih denimo alkoholiki ali bivši zaporniki najdejo ustrezno duševno oporo, z dejavnostjo, kot je servis za hišna opravila, pa jim pomagajo tudi povsem stvarno. Na kranjskem centru so nadvse zadovoljni, da so se v to okrilje zatekli tudi drugi ljudje, izven obeh obravnav, ki jih po pomoč na center privede le gmotna stiska.

V četrtletju, kolikor obstajajo, so prek servisa uspeli posredovati 15 del, medtem ko je 40 ljudi hotelo delati. Tudi to je odraz razmer v družbi, kjer ponudba delovne sile že prekaša potrebe po njej. Največ potreb je po gospodinjskih delih, grobih zidarskih opravilih, mimo so sezonska pospravljanja po kleteh in podstrehah ter pomladno lopatanje vrtov. Kaže, da se je informacija o obstoju servisa med iskalci tovrstnih delavcev širila zlasti z ustnim izročilom. Po prvih izkušnjah avtorici projekta sodita, da je dejavnost v obojestransko zadovoljstvo. Dokaz za to so tudi ljudje, ki se kasneje znova obrnejo na center ali neposredno na delavca, da jim vnovič pride na pomoč. Ponudnikom teh del pa je v največje zadovoljstvo, če delo dobijo za daljši čas - tako je denimo neki obrtnik za delo na stavbi kar nekaj časa potreboval tri delavce - pa tudi na centru bi najraje uvedli nekakšne delavnice, ki bi njihovim »strankam« zagotavljale trajnejše delo. Center za posredovanje ne jemlje provizije, o plačilu se domenita stranki sami, center ponudi le okvirno ceno. Za uro enostavnega dela priporoča od 25 do 35 dinarjev, občasnim delavcem pa naročniki plačajo »na roko«. ● **D. Z. Žlebir**

Na servis se lahko po načelu »nudim - rabim« obrnete za naslednja dela: čiščenje stanovanjskih prostorov, kleti in podstrešij, spravilo kurjave, dela pri preselitvah, delo na vrtu in na polju ter enostavna groba zidarska dela.

Servis za hišna opravila deluje na Centru za socialno delo Kranj (na občini). Če potrebujete občasno pomoč pri enostavnih delih ali če ste po drugi strani ponudnik svoje delovne sile, lahko pokličete na številko 25-661, interni 398 in 384 ob ponedeljkih in sredah med 8. in 9. uro.

jedilno rafinirano rastlinsko
Olje
CEKIN

KRATKE GORENJSKE

Zgledna prizadevnost pohodnikov

Za 5. spominski pohod borcev NOB in mladine na Triglav, ki bo 21. in 22. julija, v počastitev dneva vstaje in 45-letnice osvoboditve, se pohodniki iz Krope in okoliških vasi že zdaj prizadevno pripravljajo. Vseh je dobra desetina in se vsak konec tedna rekreativno povzpenjajo na Vodiško planino, da si naberejo koristne kondicije za na Triglav. Veseli bodo, če se jim pridruži še kdo. Javi se lahko Ivanu Štularju - Čiru na telefon 70-107. ● **J. R.**

Vabljive cene letovanja

Upravni odbor Partizanskega doma na Vodiški planini pri občinskem odboru ZZB v Radovljici je tudi letos določil ugodne cene letovanja v tem planinskem okolju. Novost so letos tudi za druge upokojence enaki popusti, ki so jih sicer deležni borci.

Cene so odvisne od kategorije sobe in se za člane ZZB in upokojence gibljejo od 185 do 195 dinarjev, za otroke do treh let od 145 do 150 dinarjev, za ostale goste pa je oskrbni dan od 195 do 210 dinarjev, za njihove otroke pa od 150 do 155 dinarjev. Gostje, ki bodo letovali do tri dni, bodo dnevno odšteli do 235 dinarjev, za otroke pa 160 dinarjev. Tujcem zaračunavajo za 30 odstotkov višje cene. ● **(jr)**

Pester program torkovih večerov

V dvorani knjižnice A.T.Linhart v Radovljici, kjer redno vsak teden prirejajo »torkove večere«, so tudi junija pripravljali zanimiva kulturna, poljudno znanstvena in vzgojno izobraževalna srečanja. Barbara Grm je priredila predavanje »Mesec dni pod Himalajo« in ga pospremila z barvnimi diapozitivi. Fizioterapevtka Nataša Kogovšek je udeležence poučila o preprečevanju in zdravljenju bolečin hrbtenice. Mladi gledališčniki DPD Svoboda iz Bohinjske Bistrice so uprizorili delo Borisa A. Novaka »V ozvezdju postelje«. Načrtujejo tudi recital poezije Emily Dickinson, ki ga bodo pripravile radovljiške srednješolke. Torkove večere obiskuje vse več Radovljičanov in okoličanov, zahvaljujoč izbranemu programu in prijetnemu okolju. ● **(jr)**

Kranjska noč

Kranj, 27. junija - Prireditve ob kranjskem občinskem prazniku bodo potekale od 27. julija do 5. avgusta, spored bo tradicionalen, na dva dni pa bo potegnjena Kranjska noč, ki jo bodo iz starega Kranja preselili na Trg revolucije. Odbor za pripravo občinskega praznika, ki ga vodi Peter Tomazin, je organizacijo prireditve poveril agenciji Pan. Na seji kranjske vlade je dejal, da 1. avgust ni najbolj primeren datum občinskega praznika, saj so ljudje na dopustih, prav tako pa ne odgovorja kolesarjem, udeležencem dirke po kranjskih ulicah.

LIP BLED
TOVARNA PODNART

LIP Bled, Tovarna Podnart, Podnart št. 23 objavlja na podlagi sklepa tovarne

LICITACIJO

za odprodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. ŽAGA HLODARKA »LUIS BRENTA« - LEVA, tip: ETUYLEC - TELEMATIK 1400 MP 52, leto izdelave 1965
izklicna cena: 280.000,00 din
2. GLAVNI UVOZNI TRANSPORTER ZA HLODE (2 kosa)
izklicna cena: 2.600,00 din
3. UVOZNI VERIŽNI TRANSPORTER
Izklicna cena: 10.200,00 din
4. VERIŽNI PREČNI TRANSPORTER - GNANI
izklicna cena: 11.600,00 din
5. GNANI VALJČNI TRANSPORTER JANJ »A« dol. 15 m
izklicna cena: 13.200,00 din
6. GNANI VALJČNI TRANSPORTER JANJ »B« dol. 30 m
izklicna cena. 17.200,00 din
7. EL. MOTOR ELKO - 2840 o/min
izklicna cena: 3.800,00 din
8. VERIŽNI PREČNI TRANSPORTER
izklicna cena: 2.000,00 din
9. MIZA Z VALJI dolžine 4 m
izklicna cena: 700,00 din
10 DRSNINE S KOTALNIMI TIRI (2 kosa)
izklicna cena: 1.200,00 din
11. ČELILNIK MEŽICA
izklicna cena: 5.000,00 din
12. VEČLISTNA KROŽNA ŽAGA ESTERER - ROBILNIK
izklicna cena: 24.600,00 din
13. MOTORNA ŽAGA »Husquarna« (2 kosa) - ni v rabljenem stanju
izklicna cena 800,00 din

Licitacija bo v sredo, 11. 7. 1990, ob 11. uri v prostorih jedilnice v Tovarni Podnart.

Ogled osnovnih sredstev je mogoč istega dne, uro pred pričetkom licitacije. Prodaja bo potekala po sistemu videno-kupljeno, brez kasnejših reklamacij.

Pravico do udeležbe na licitaciji imajo vse pravne in fizične osebe, ki pred licitacijo vplačajo 10 % varščino od izklicne cene osnovnih sredstev.

V ceni ni vračunan prometni davek, ki ga plača kupec v 15 dneh od prevzema. Kupec plača izklicno ceno najkasneje v treh dneh od dneva licitacije.

Sprava je že dosežena

Stanislav Klep iz Kranja je bolj kot zgodovinar znan kot zagovornik v slovitem Trobčevem procesu. Kot član skupine nekdanjih borcev NOV, kulturnih delavcev in drugih občanov, ki je posadil Lipo sprave, pravi, da je narodna sprava že dosežena, le razglasiti bi jo bilo treba.

V čem in s kom je sprava že dosežena?

Sprava je dosežena med nekdanjimi vojnimi in političnimi nasprotniki, to je med komunistično in partizansko ter protikomunistično in domobransko stranjo. Dosežena je v vseh bistvenih vprašanjih, ki so bila predmet razgovorov in »pogajanj« obeh sprtih strani. Seveda je bilo vanjo vloženo mnogo naporov, prijateljskega prepričevanja, strpnosti do drugače mislečih in za mehčanje trdnih nasprotnih stališč. Vse nas je vodilo skupno spoznanje, da je sprava slovenskemu narodu potrebna kot kruh in da je še nadaljnja narodova razdeljenost, izvirajoča iz vojnega časa, nevzdržna in nesmiselna.

Težko je bilo premagati stališča, ki so bila že dolgo tako vsaksebi, da je bila podobna, da jih ne bomo mogli premostiti. Pa smo jih. Seveda ne vseh, o bistvenih vprašanjih, ki so nas razdvajala, pa smo vendar dosegli soglasnost. Seveda pogovori s političnimi izseljenci niso mogli biti vedno neposredni in je to tudi razlog, da predloga deklaracije tudi niso podpisali, čeprav z njim soglašajo.

V čem so bile pri sporazumevanju težave?

Velike težave so bile pri oceni pomena narodnoosvobodilnega boja. Domobranska stran se je zlasti sklicevala na znano tajno povelje Edvarda Kardelja Ivanu Mačku- Matiji z dne 1. 10. 1942, v katerem je zapovedano: »Duhovne v četah vse postreljajte, prav tako oficirje in intelektualce ter zlasti tudi kulake in kulaške sinove.« Potem na druge pisane vire, tako na poročilo glavnega poveljstva slov. partizanskih čet z dne 1. maja 1942, v katerem je povedano, da je bilo do 1. maja 1942 v Ljubljani likvidiranih 65 ljudi, nadaljnjih 250 pa na Dolenjskem in Notranjskem, ter na druga pisma in objave v Slovenskem poročevalcu, v katerih se grozi, da bo s smrtjo kaznovan vsakdo, ki dela na tem, da bi na ozemlju Slovenije nastala oborožena sila, ki ne raste iz partizanskih čet. Nazadnje smo dosegli soglasje, ki smo ga strnili v pet ugotovitvenih točk, kakor je to razvidno iz predloga deklaracije. Seveda smo analizirali tudi Dolomitsko izjavo, s katero si je KPS podredila OF in s katero je na Slovensko kar klicala sovjetsko-rusko oblast.

Pri pogajanjih za določbe, ki bi jih naj vsebovala spravna listina, skoraj ni bilo nesoglasij. Najdlje smo se ustavljali pri vprašanju žalnega dne za žrtve povojnih pokolov.

Vaša izjava je zelo optimistična. Ali je res o vsem doseženo soglasje?

Res je, da o vsem nismo mogli doseči soglasja in tega nismo pričakovali. Dve konfliktni vprašanji sta, o katerih se nismo mogli povsem sporazumeti. Partizanska stran je očitala domobranski, da je omadeževala slovenski prapor, ker je sprejela okupatorjevo orožje, z njim kolaborirala in mu prisegla, domobranska stran pa partizanski, da boj partizanov sploh ni bil narodnoosvobodilni boj, marveč le boj partije za oblast.

Nazadnje smo se sporazumeli in ugotovili, da prevzem okupatorjevega orožja ni bilo častno dejanje, vendar upravičeno, da so življenja nasprotnikov komunizma bila resnično ogrožena in da je vsaka druga izbira - tudi če bi šli v gozdove zanje pomenila smrt. Očitek prisege okupatorju smo zavrnili kot nebistven, ker so tudi mnogi partizani in vodilne osebnosti v NOV prisegli kralju, pa so se potem proti njemu bojevali. Očitek domobranske strani, da NOV ni bila prava NOV, marveč vojna komunistične partije za oblast, smo delno (ali v glavnem) zavrnili. Očitek velja kot upravičen za bivšo »Ljubljansko pokrajino«, nikakor pa za Primorsko, Štajersko, Koroško in Prekmurje, kjer je imel narodnoosvobodilni boj tudi mnoge boljševistične primesi, v temelju pa je bil čist in slovenski narod je lahko nanj ponosen.

Nekateri menijo, da se naj preteklost prepusti oceni stroke, to je zgodovinarjem?

Soglašam, da bi se preteklost, ki je predmet najinega pomenka, morala prepustiti stroki. Toda ta stroka ni zgodovinopisje, marveč pravosodje, če si hočemo dokazati, da smo pravna država. Seveda naša skupina ni vztrajala pri tem, saj si je postavila nalogo, doseči spravo in ne absolutne pravičnosti. Za oceno groznih dejanj bi zgodovinska veda težko našla še druge dokaze, prednost naše skupine pa je gotovo v tem, da je upoštevala pričevanja prič, nekdanja komunistična oblast pa je kar dobro poskrbela za to, da se ne bi nič ali čim manj odkrilo. Če ne bi naša oblast izrekla svojega stališča hic et nunc (tu in zdaj), bi se še vnaprej in v neskončnost prikrivalo tudi tisto resnico, ki nam je že sedaj znana. Prav zato smo predlagali deklaracijo o narodni spravi.

Ali menite, da ste spoznali vso resnico?

Nikakor ne. Mi smo se hoteli približati resnici in prepričani smo, da nam je to uspelo, vendar dopuščam možnost, da bodo drugi resnico še bolj natančno ugotovili. Z odmikom časa pa se dokazi porazgubijo, neposredne priče preminejo, listine pa so tako ali tako uničene, če so sploh kdai bile.

Kaj menite o izjavi prejšnjega predsedstva o narodni pomiritvi ter o izjavi pokrajinske škofovske konference o narodni spravi?

Obe izjavi sta zelo pomembni listini za spravo slovenskega naroda. Izjava prejšnjega predsedstva je bila kompromis z resnico. V Delu sem objavil svoje pripombe nanjo. Obe izjavi sta ostali nedorečeni. Seveda so obe izjavi vsi, doma in na tujem, ki jim je bila storjena krivica, z veseljem sprejeli, vendar z njima zadoščenja za pretrpljne krivice še niso dobili. Nanj čaka okoli 250.000 Slovencev doma in na tujem.

Koliko ljudi, menite, podpira predlog deklaracije vaše skupine?

Če morem naša pogajanja in prizadevanja imenovati vzorčni preizkus, tedaj morem reči, da s prav tako deklaracijo o narodni spravi, ki jo predlagamo, soglaša ogromna večina prizadetih in večina slovenskega naroda.

Boste šli na slovesnost 8. julija na Rog?

Seveda bom prišel, enako rad, kot prihajam na skromne slovesnosti k Lipi sprave. Gotovo bo to velik dogodek za slovenski narod, zgodovinski pa bo le tedaj, če bo na njem predsednik republike gospod Milan Kučan razglasil deklaracijo o narodni spravi in jo bo metropolit slovenske katoliške cerkve gospod dr. Alojzij Šuštar blagoslovil s spravno mašno daritvijo.

Kaj je za vas Kočevski Rog?

Kočevski Rog je najpristnejši spomenik revolucije. Je spomenik slovenske Hirošime in hkrati spomenik, ki so ga mrtve duše izgradile bolnim dušam.

P. Colnar

OSNOVNA ŠOLA LUCIJAN SELJAK
64000 KRANJ

Komisija za delovna razmerja Osnovne šole Lucijan Seljak Kranj razpisuje za določen čas prosta dela in naloge

UČITELJA MATEMATIKE

Pogoj: predmetni učitelj, profesor matematike

Delovno razmerje bomo sklenili do 1. 9. 1990 do predvidoma konca marca 1991.

Prijave pošljite v 8 dneh po objavi razpisa.

Partizanski zdravnik dr. Edvard Pohar - Brko:

Najlepše od vsega je bilo tovarištvo

Borci in aktivisti po Gorenjskem so ga poznali po košatih črnih brkih,tako dolgih, da si jih je vihal, in po palici, ki je bila njegova večna spremljevalka po vseh njegovih potih. Ko so jih Nemci prvo leto njegovega partizanstva izpod Stola prehajkali na Mežakljo, si jo je urezal in kakšnih deset centimetrov visoko naredil zarezo: "Ko bo do tu izrabljena, bo konec vojne," je tedaj dejal. In ko so ga potem tovariši spraševali, kako dolgo bo še trajal boj, kako dolgo se bodo še poganjali iz hriba v hrib, zdaj čez to, zdaj čez ono vodo, od bolnišnice do bolnišnice, od enega do drugega ranjenca, iz ene v drugo hajko, je pokazal le konec palice. Kar nekako preroška je postala. Dve leti in tri mesece jo je nosil in če bi tiste zadnje jeseni 1944. leta ne naneslo, da se je od Čepovana do Cerknega peljal na kamionu, bi jo imel še danes in njegove besede bi se uresničile: na palici je do zareze manjkal le še dober centimeter...

Zagotovo bi si jo ohranil za spomin, da bi jo danes lahko pokazal vnukom, hišna svetinja bi bila, sem prepričana. In kakšno prvo sredo v mesecu bi jo nesel s seboj na srečanje s soborci; spomini bi bili še bolj živi. Tako pa so mu od vsega ostale le troje zobozdravniške klešče za ruvanje zob, pinceta, dvoje medicinskih škarij, del injekcijske igle. S posebno spoštljivostjo kos za kosom polaga na mizo. Kolikokrat je uporabil klešče! Kamorkoli je kdaj prišel, ga je čakal kakšen borec z oteklim licem. Kar na štor ga je posadil, pogledal, za kateri zob gre in iz torbe potegnil najbolj primerne klešče. V trenutku je bilo opravljeno. Kdo bi tedaj zdravil zob?! Da le ni več bolelo, da se zob ni nadležno oglašal... Dolgo se že pripravlja, da bi te inštrumente vrnil jeseniški bolnici. Tam jih je dobil in tja bi sodili. V miniaturni hišni muzej. Morda bi se našlo še kaj, kajti jeseniška bolnica je veliko dala za partizansko zdravstvo.

Odprite ta predal!

Smehljaj mu huškne čez obraz, ko se spomni tiste noči, ko so šli rekvirirat v jeseniško bolnišnico. Ko je 1. junija 1942 prišel med gorenjske partizane, je prinesel s seboj iz Ljubljane nabito polno kirurško torbo inštrumentov in zdravil. Na vse je mislil. A mu jo je Gregorčič mimogrede vzel in mu obljubil, da bo pod Stolom dobil vse, kar bo potreboval. In res je Tomaž Verdnik, ki je bil takrat komisar v Cankarjevem bataljonu kmalu najavil, da bodo šli v jeseniško bolnišnico. Dvajset minut je bilo časa - tako dolg je bil namreč obhod stražarja pred železarno in staro jeseniško bolnišnico do Javornika, na koncu še pokajena cigareta. Vse je bilo preračunano. Petdeset borcev je šlo v akcijo in "dohtar" z njimi. Vse je potekalo hitro, tiho, nahrbtnik se je bliskovito polnil: inštrumenti, škatla za zobe, zdravila, injekcijske igle, narkotiki. En predal je bil zaklenjen in nikakor ga ni mogel odpreti. Hitro so poklicali dr. Čeha, ki je bil tisto noč dežuren.

"Odprite ta predal!" se je glasilo povelje. Dr. Čeh je odprl. Predal je bil poln morfija, narkotikov. Dr. Edvard Pohar je segel v predal, dr. Čeh pa ga je zagrabil za roko: "Nikarte, to ni za vas, to je treba pripravljati, to je za injekcije, za pod kožo..." Ni se izdal, da je zdravnik. Ko se je naslednji dan oglasil pri svojih v Poljčah, je stric pripovedoval, da so danes pri maši govorili, da so gošarji v jeseniški bolnišnici kradli... Morda je na "dohtarjevem" obrazu opazil nagajiv nasmeh in takoj je posumil: "Ali si ti tudi kaj kradel?"

Partizanski krst pod Osolnikom

Dr. Edvard Pohar je Gorenjec po rodu, v Hlebce je hodil na počitnice k Žbatu, kjer je bila mama doma, oče je bil pa Pužmanov iz Poljč. Hribi so bili njegova ljubezen. Z bratranci so jo radi mahnili na Begunjščico, Stol in še kam. Ti kraji so mu bili znani in morda so ga med vojno tudi zato poslali v ta konec Gorenjske, dr. Milana Cundra, ki je isti dan prišel na Gorenjsko, kot on, pa na kamniški konec. Prvi partizanski krst je doživel prav na tej poti. Pod Osovnikom so jih napadli Nemci. Nič koliko nevarnih in napetih situacij je že doživel, ko je še delal v ljubljanski bolnišnici. V samem začetku vojne 1941. so še ilegalno spravljali v bolnišnico ranjene ali bolne partizane, ilegalce. Pozimi jih je hodil zdravit na vse konce Ljubljane, tudi izven mesta. Zdaj je bil sam partizan. Od njega so pričakovali, da bo zdravil in organiziral bolnišnice in ambulante po Gorenjski.

Stalni premiki

Začel je v jeseniškem koncu, pod Stolom. Stol je bil tedaj najslabši teren. Gola pobočja, spodaj cesta, železnica, Sava. Le po zaplatah so se zadrževali. Stalni premiki! Gregorčič jim je zabičal: v vsakem logorju smete ostati največ dva dni. Kako prav je imel. Ničkolikokrat so Nemci udarili na mesto, ki so ga pravkar zapustili. S pobočja Stola so se premaknili vse do Dovjega in na Mežakljo. Od tam so gledali na svoje staro taborišče, ki je bilo vse zeleno Nemcev.

Pozno jeseni 1942. so se premaknili na Mežakljo, od tod na Jelovico, nad Bohinj, v Barečo dolino. Hajka. Eden ranjen, eden padel, enega partizana so ujeli. Z ranjenim partizanom spet nazaj na Mežakljo. Prvi bunker so imeli tik nad Jesenicami, blizu električnega voda. Iz lovskih bajt so pobrali deske, okna. Drugega so naredili nad Završnico pod Stolom. Konec januarja 1942 je šel na Mežakljo in na Pokljuko, od tam so ga poklicali v Selško dolino. 1. maja 1943 so odločili, da bo ostal tam. Nad Podlonkom je s sodelavci naredil bolnišnico, pravo barako, da so se ranjenci v njej udobno počutili. A jo je že julija nekdo izdal. Vse poletje so se držali tam okrog, po bivakih, šotorih. Tisto poletje so pod njegovim vodstvom naredili bolnišnico pod Jesenovcem, na pobočju Jelovice. Zima se je bližala in fantje so naredili brunarico nad zadnjo hišo v Podlonku, ki so ji pravili "zadnja rezerva". Na Brsnicah se je reklo. Ranjence so tu nosili skozi hišo in po dveh vodah. Čez zimo se je zadrževal nekaj časa še v štabu Prešernove brigade, zdravil nekaj partizanov pod Ratitovcem. Januarja 1944 je bil dr. Edvard Pohar poklican v Bohinj, da zdravi borce, ki so bili napadeni na Pokljuki in so jih prepeljali na Jereko. Amputirati je moral tudi nekaj zmrznjenih prstov. Kmalu je bil spet na Selškem in od tu so ga poklicali v Cerkno. Prišel je prav takrat, ko so Nemci napadli Cerkno in partijsko šolo. Videl je ves ta poboj. Pet, šest ranjencev je imel potem v domu v Cerknem in jih odpeljal v Franjo. Dr. Edvard Pohar je bil namreč tudi zdravnik, ki je hodil operirat v bolnišnico Franjo, preden je tja prišel dr. Derganc.

Načrt za deset bolnišnic

20. februarja 1944 je moral spet čez Savo v dolino Kokre. Ta predel, kjer je operiral Kokrški odred, je nujno potreboval bolnišnico. Nad Suhadolnikom so jo zgradili. Suhadolnik je dal les, material, pomagal jim je graditi. Dobro barako so naredili. Celo s koroške strani so se hodili sem zdravit borci, med njimi Ahac, Stane Bizjak - Kostja in drugi. Julija 1944 pa so Nemci začeli utrjevati cesto na Jezersko in niso mogli več ostati. Pod Krvavcem so potem naredili zasilno barako iz samega lubja, kajti nisi smel tolči, zabijati žeblja, vse se je slišalo, odmevalo. Pod Jezerci, nad Ambrožem je bilo. Od tam so se premaknili proti Kamniški Bistrici, nad sedanjo žičnico. Poleti 1944 so zgradili bolnišnico Košuto pod Storžičem.

"Na Gorenjskem smo imeli v načrtu zgraditi deset postojank. Vsako sem poimenoval s črko. Ambulanta A je bila v Podlonku, B v Ojstrem vrhu, C v Poljanski dolini, D na Mežakli, E na Pokljuki nad Podjeljem, F pod Storžičem, G majhna bolnišnica pod Javornikom, H pod planino Preval pod Begunjščico, kamor se je prišlo le po vodi. Nobena ni propadla, vse so počakale svobodo, čeprav jim je grozilo toliko nevarnosti."

Dr. Edvard Pohar je bil več kot dve leti edini zdravnik na Gorenjskem. Le njemu in njegovi ter njegovih sodelavcev iznajdljivosti gre zahvala, da je bilo partizansko zdravstvo na Gorenjskem tako dobro organizirano, da so rasle bolnišnica za bolnišnico, da so dobivale kar najboljše osebje. Ničkolikokrat je bil v nevarnosti. Najhuje je bilo zanj v samem začetku, 16. junija 1942 je bilo. Enega ranjenca so imeli zabitega pod Valvasorjevo kočo. Zvečer, ko je veljalo za najvarnejši čas, so šli iz Potokov gor, on, njegov spremljevalec Reven in vodnik. Na križišču, kjer vodijo poti proti Potokom, Valvasorju in Koroški Beli, nenadoma žvižg piščalke. Isti trenutek se je vrgel na tla, skočil v hrib. Streli so švigali za njim, a imel je neverjetno srečo. Nič ga ni zadelo. Le vsega opraskanega in potolčenega so potem našli partizani iz taborišča nad Potoki, ki so slišali streljanje in so jih iskali. Nemci, ki so jim pomagali jeseniški izdajalci, so tokrat slavili zmagoslavje. Dva gošarja so ubili! Reven je bil prerešetan čez prsi, bolničar Guzelj, ki je bil ranjen v vrat, pa je izkrvavel v gozdu nad Potoki. Le eden jim je ušel... Malo spominsko obeležje ob poti še danes priča o tem krvavem junijskem večeru 1942. leta.

Na noben kucelj več

Gorenjsko je prehodil podolgem in počez, od Kamnika do Dovjega, vso Mežakljo, Pokljuko, Jelovico, vsa pobočja Krvavca, Stola, Ratitovca, Begunjščice, visoke bregove Kokre, obeh Sav, obeh Sor. Bolnišnice so vedno gradili na najtežje dostopnih mestih, kjer je sovražnik nikoli ne bi pričakoval. Zgodilo se je, da so šli Nemci trdo mimo nje, a niso pogledali vanjo. Grape, previsne skale, neprehodne goščave. In on je moral iz brega v breg, zdaj po vodi, zdaj po skalah. Že med vojno se je, tako kot eden njegovih spremljevalcev Ivan iz Ljubljane, "štokglajzer" na železniški postaji zaklel, da nikoli več ne bo stopil v hrib. Še pragove doma v hiši bo vrgel ven! Tudi dr. Pohar od vojne sem ni bil več v hribih, tako se jih je nasitil. Tudi na kucelj ne stopim, si je dejal. In tega se drži. Bil je na Planinci pod Begunjščico nekoč, a z avtom.

Koliko je spominov! Pa jih še več kot on, vedo njegovi spremljevalci. Koliko tega se spomni Žoro, njegov kurir iz Podlonka doma, ki živi v Hlebcah. Samo, da prideta skupaj, spomini kar vro iz njega. Ne le zdravljenih partizanov, ki jo je ta tako, drugi drugače skupil, tudi za vsa njegova zdravljenja civilistov se spomni. Zadnjič ga je spomnil, kako je zdravil dekle z Ambroža, ki je na gojne vile stopilo, da so ji kar skozi nogo pogledale. Tako jo je obdelal z jodom, da se ji ni nič gnojilo.

Odpustiš lahko...

Dolga in težka so bila ta štiri leta. A vendar se je zgodilo tudi toliko lepega, toliko človeško toplega. Najlepše pa je bilo tovarištvo. Takega kot v partizanih, ni bilo nikoli prej in nikoli pozneje.

Grda vojna je bila to, hud časi. Koliko konspiracije je bilo potrebno tudi zaradi domačih izdajalcev. Kako je zabičeval dr. Zajcu pod Komendskim Dobravo, naj vendar premakne bolnišnico. Tako blizu vasi je bila, da je bilo pse slišati in okrog bunkerjev je bilo vse prehojeno. Zoro je bil tedaj vse noč na preži, ves nesrečen, ko je videl, v kakšni nevarnosti so. Naj se nemudoma prestavijo kam pod Šenturško goro. Šele danes! Obljubil mu je tedaj dr. Zajc, čez dober teden pa je prišla pošta, da so beli iz Komende pobili devet ranjencev in zdravnika. Privezali so jih na drevo, tolkli s kopiti in ustrelili. Bilo je tisti čas, ko je dr. Edvard Pohar v mislih zanje že imel predvideno ambulanto "I" Gorenjskega odreda, ki pa ni nikoli zaživela.

Bil je to čas vojne, čas smrti, najhujši čas, ko je moril tudi brat brata. Dr. Edvard Pohar niti za trenutek ni pomišljal, kam se bo obrnil. To je bilo jasno, še preden je Hitler napadel Jugoslavijo. Braniti svojo domovino, pomagati svojemu človeku, to je bilo v njem. Nikoliko ranjencev je šlo skozi njegove roke, ki so jim rane zadali beli, domobranci. Koliko strahot bi bilo lahko prihranjenih, koliko ran, koliko življenj. Danes govorijo o spravi, da bi si segli v roke eni in drugi in so bili enaki. Da bi jim odpustil. Lahko odpustiš, razmišlja danes tudi "dohtar", odpustiš, ker veš, da je marsikdo bil zapeljan, toda enaki - enaki pa ne moremo biti. ● **D. Dolenc**

Adem Demaçi

PISATELJ KOT POLITIK

Ljubljana - Konec minulega tedna se je Adem Demaçi v prostorih Društva slovenskih pisateljev sestal s predsednikom Rudijem Šeligom in se ob tem zahvalil za vso podporo, ki jo je bil deležen od društva, pa ne le sam, pač pa tudi albanski narod v celoti.

Pisatelj, ki ne piše knjig, pa mu vendarle izhajajo, politik, ki ne vstopa v nobeno stranko, pa vendar ne izstopa iz politike: Adem Demaçi. Njegovo ime verjetno pozna vsak, saj ga spremlja sloves zdaj že kot nekdanjega političnega zapornika z najdaljšo prestano zaporno kaznijo - pa ne le pri nas, pač pa tudi v svetu. Kosovski Albanec.

K Rudiju Šeligu, predsedniku Društva slovenskih pisateljev, je oni dan prišel oblečen v svetlo obleko veselja, v belo, ki je nacionalna albanska barva. Prišel se je zahvalit slovenskim pisateljem ne le za izraze podpore in za proteste zoper njegov zapor; slovenski pisatelji so namreč v zadnjih letih poslali predsedstvu Jugoslavije vsaj pet protestnih sporočil, eno tudi skupaj s srbskim odborom za zaščito mišljenja (seveda še pred vzponom Miloševićeve politike), v katerih so se zavzemali za izpustitev Adema Demaçija.

"Toda pri tem nenehnem zavzemanju za izpustitev in svobodo nas ni vodila neka načrtna strateška politika prijateljstva do albanskega naroda; če bi bilo tako, bi bila to politika s premislekom po načelu - morda nam tako prijateljstvo kdaj pride prav. Ne, to vsekakor ni bilo ozadje naših protestov," je v pogovoru z albanskim pisateljem naglasil Rudi Šeligo. "Pot v evropski prostor se pač mora dogajati tudi na tak način, v skupnem kulturnem prostoru je treba opozarjati tudi na take probleme. Naše društvo je na temelju svojih načel o individualni svobodi in nacionalni suverenosti izoblikovalo stališča ne glede na to, kaj bi se lahko zgodilo v Društvu slovenskih pisateljev, v Sloveniji, v Jugoslaviji."

Prevajalec dr. Janko Moder je ob obisku Demaçija v DSP izročil prvi del slovarja albansko slovenskega jezika, delo Franceta Novšaka. Delo je izšlo v samozaložbi. Novšak pripravlja zdaj tudi drugi del slovarja - slovensko albanski slovar.

Toda Demaçi, ko se je zahvalil slovenskim pisateljem za podporo, ni imel v mislih le sebe, pač pa vse svoje rojake. On sam, kot je dejal, je le eden od mnogih, ki so šli skozi pekel, toda zaradi moralne podpore, ki je prihajala tako s slovenske kot tudi z drugih strani, je bil močan, zdržal je. Tega ne bo, kot je dejal, pozabil ne on sam ne albanski narod.

"V teh dneh, kar sem jih prebil v Ljubljani, sem se prepričal, da so Slovenci Albance sprejeli kot enakopravne ljudi, v tej sredini so moji rojaki dosegli zavidljiv standard, lahko ohranjajo svoj jezik, svojo kulturo in vse to je vez med dvema narodoma - danes in tudi v prihodnje. Kajti albanski narod je v vzponu tako kot tudi slovenski, ki je že dosegal prehod v demokracijo - vse to pa je dobro za vse, za vse narode v okviru združene Evrope," je zatrdil Adem Demaçi.

Adem Demaçi je pisatelj, ki pa govori kot politik. Vendar pa zatrjuje, da je politik iz potrebe. Ko bo njegov narod dosegel svobodo, demokracijo, se ne bo več ukvarjal s politiko, pač pa bo to, kar je bil vedno - pisatelj. Demaçi je namreč tudi eden od ustanoviteljev kosovskega društva pisateljev, ustanovljenega pred triintridesetimi leti.

PEN center albanskih književnikov še ne obstaja, vendar pa možnosti za ustanovitev so. Takšno temo so nedavno tega pisatelji načeli tudi na svojem kongresu na Bledu. Slovenski center PEN je Azemu Demaçiju ponudil podporo v teh prizadevanjih, čemur bi pripomogla tudi udeležba Demacija na enem od kongresov PEN v Benetkah ali na Dunaju prihodnje leto. Če bo do takrat Demaçi prejel potni list...

Še vedno je član, ni izstopil iz društva ne prej in tudi ne misli. Celo več, društvo mu bo pomagalo pri izidu njegove knjige Zmije krvi (Krvave kače), ki je skorajda že izšla pred dvaintridesetimi leti.

"Toda ravno, ko naj bi izšla, so me zaprli, mene in roman," pravi Adem Demaçi. "Ne gre za roman s politično vsebino, knjiga je v bistvu epopeja albanskega naroda. Zdaj ko sem na svobodi, nisem pa še svoboden, se moram pojavljati tudi kot pisatelj. V zaporu seveda nisem pisal. Tam enostavno ni možnosti. Tam ne morete niti umreti, če si to zaželite, kaj šele pisati. Pisal bom zdaj, toda najprej bom kaj storil za albanski narod. Razumeti pa morate, da nimam v mislih oblasti, tega ne maram. Vse pa bom storil, da bo albanski narod svoboden tako, kot so svobodni drugi narodi. Ne vključujem se v stranke, zame so vse enako dobre, toda ostajam zunaj strank, skratka individualist. Ko pa bo tudi za albanski narod vzpostavljen demokratični sistem, ko se bo lahko svobodno izrazila volja naroda, bom šel iz politike sret v književnost. Ne bom več bral večernikov, pač pa bom pisal literaturo. Lahko jo bom pisal, ker bom svoboden. Zdaj še nisem, svoboden sem tukaj v Sloveniji, doma še ne, tam je kot mali zapor. Rad bi živel še trideset, štirideset let, da se vse uredi tako, kot hoče albanski narod." ● **Besedilo in slika: Lea Mencinger**

Izšla je nova številka Kranjskega zbornika

BIOGRAFIJA KRANJA

Kranj, 28. jinja - V prostorih skupščine občine Kranj so predstavili novo, sedmo izdajo, Kranjskega zbornika. Stari uredniški odbor je pod vodstvom Jakoba Vehovca uspešno zaključil svoje delo, predstavnik nove občinske oblasti, Miro Kozelj, pa je zagotovil, da bo zbornik izhajal tudi v prihodnje.

Pravzaprav smo bili priča kar majhni slovesnosti, ki so se je večinoma udeležili bodisi avtorji prispevkov bodisi posamezniki, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da je tudi sedma številka Kranjskega zbornika ugledala luč sveta.

V uvodnem nagovoru je predsednik uredniškega odbora zbornika Jakob Vehovec poudaril, da gre za kontinuiteto vsebinske zasnove prejšnjih zbornikov in da nič v knjigi ni narejeno iz ideoloških pobud. Po besedah Vehovca zapisano ostaja v mejah objektivne zgodovinske resnice.

Po nastpu urednika so posamezni referenti predstavili poglavja v zborniku, pa si jih poglejmo tudi mi. Sicer osem tematskih sklopov začenja, po logiki stvari, gospodarstvo, kjer skozi prispevke Vide Prinčič - Gorjanc, Janeza Tavčarja, Janeza Kopača, Janeza Gradišarja in Franca Puharja, prepoznavamo tako celoten gospodarski vzpon Kranja od leta 1918 naprej kot tudi posamezna področja, znotraj katerega je posebna vloga tokrat namenjena kmetijstvu.

Kulturno podobo Kranja zaokrožujejo Stanko Šimenc, Matija Logar, Marjan Dolgan, Barbara Boltar, Beba Jenčič in Mirko Kambič, skozi njihove besede pa se srečamo s Prešernovim gledališčem, Ljubom Ravnikarjem, Leopoldom Layerjem, Janezom Puharjem... Področje arhitekture zastopa dr. Cene Avguštin, ki popisuje ljudsko arhitekturo v okolici Kranja, najbolj obsežno pa je po pričakovanju zgodovinopisje, kjer kar 14 avtorjev opisuje različna zgodovinska obdobja kranjske preteklosti.

Znotraj šolstva najdemo prispevke o šolskem centru Iskra, kranjski glasbeni šoli in zgodovino šenčurskega šolstva do konca vojne, na področju zdravstva pa dr. Mario Kocjančič nadaljuje rdečo nit prejšnjega zbornika (zdravstveno stanje in zdravstveno varstvo v Kranju).

Zbornik zaključujeta Borut Farčnik (šport) in Janez Kopač, ki niza kronološki pregled gospodarskih gibanj v kranjski občini med leti 1985 - 1989.

Zbornik je, kolikor smo ga uspeli prelistati, kvalitetno natisnil Gorenjski tisk, ob koncu pa se verjetno velja strinjati z besedami enega od bivših sodelavcev zbornika Milana Bajžlja, ki meni, da takšen projekt sodi v Sloveniji med izredno redke in da bi ga vsekakor morali nadaljevati tudi v prihodnje, ker je, mimogrede, obljubil tudi predstavnik nove oblasti. ● **V. B.**

KRANJSKI ZBORNIK

1990

V Kranju 1990

Izdala Skupščina občine Kranj

Prešernovo gledališče Kranj

KOMORNO POKLICNO GLEDALIŠČE

Uspešno zaključena gledališka sezona - Priprave na nove uprizoritve.

Pretekla leta, po ponovni vzpostavitvi kranjskega gledališča kot poklicnega, so Prešernovo gledališče oblikovala predvsem kot kvalitetno komorno gledališče tako v prostorskem kot repertoarnem pogledu. V pretekli sezoni so kranjski gledališčniki ob pomoči gostov premiersko pripravili Molierovega »Tartuffa«, Mrožkova »Emigranta«, Jesihovo noviteto »En sam dotik« in Malikovo »Žogico Marogico«. Ob tem so v kranjskem gledališču v okviru umetnostno gladališke vzgoje pripravili tudi »Magnetnega dečka« Milana Dekleve. Iz pretekle sezone pa je bila na programu še Filipčičeva »Božanska tragedija«. Ustvarjalna uspešnost kranjskega gledališča se izkazuje tudi skozi nominacije na festivale. V okvirnem republiškem izboru za zvezna festivala v Sarajevu in Novem Sadu sta bili »Tartuffe« in »Božanska tragedija«. Stalno sodelovanje na Borštnikovem srečanju pa je bilo lani dokončno urejeno. Statistika pretekle sezone: 122 predstav v izvedbi PG (29 na gostovanjih), 49 gostovanj drugih gledališč v PG, vseh predstav 171, 38.087 gledalcev. Poleg predstav je bilo v kranjskem gledališču še 53 različnih prireditev.

PG je ob svoji redni dejavnosti organiziralo tudi 20. jubilejni Teden slovenske drame in Srečanje slovenskih pesnikov.

V okviru pogojev bo PG tudi prihodnje osredotočeno v uprizarjanje zasedbeno komornejših gledaliških del. Pri realizaciji programa bodo ob domačih ustvarjalcih sodelovali pomembni slovenski gledališki delavci.

Predpremiersko je že bila uprizorjena »Mojca Pokrajculja« - otroška predstava, ki črpa svojo gledališko snov iz koroške ljudske pravljice. Prvi del študijskih vaj pa je že bilo namenjenih predstavama »Kdo se boji Virginie Woolf« E. Albeeja in »Hišnik« Harolda Pinterja. Med slovenskimi novitetami pa bodo v PG krstno uprizorili najnovejše delo Iva Svetine »Kamen in zrno«.

Vpis abonmaja bo v začetku septembra. **(ar)**

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Prešernove hiše je na ogled razstava slik iz ciklusa Naš čas slikarja ***Marjana Belca.*** V galeriji Mestne hiše pa razstavlja akad. slikar ***Josip Gorinšek.*** V galeriji Lipa v Mestni hiši razstavlja akad. slikar ***Boni Čeh.***

V galeriji Lopa v kranjski Mestni hiši bodo danes, v torek, ob 19. uri odprli razstavo slik - objektov akad. slikarke Alenke Pirman.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine je na ogled razstava likovnih del slikarja ***Hua Quinga.***

VRBA - Prešernova rojstna hiša je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 16. ure.

DOSLOVČE - Finžgarjeva hiša je odprta v petek, soboto in nedeljo od 9.30 do 17. ure.

KRANJSKA GORA - Liznjekova domačija (etnološki muzej) je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 16. do 20. ure.

RADOVLJICA - V galeriji Šivčeve hiše je na ogled razstava slik ***Joa Sagbergerja.***

BLED - V Festivalni dvorani nastopa danes, v torek, ob 21. uri ***Folklorna skupina Emona Ljubljana.***

ŠKOFJA LOKA - V Groharjevi galeriji na Mestnem trgu je odprta ***prodajna razstava slik*** Združenja umetnikov Škofja Loka, izkupiček je namenjen za odkup kašče.

Zbirke Loškega muzeja so na ogled vsak dan, razen ponedeljka od 9. do 17. ure.

TRŽIČ - V Paviljonu NOB je na ogled razstavo ***Stalna galerijska zbirka.***

V knjigarni Papirus na Deteljici razstavlja akad. slikar ***Kamilo Legat.***

KONCERTA V FESTIVALNI DVORANI

Bled - Konec tega tedna in naslednji teden se obetata v Festivalni dvorani dva zanimiva glasbena dogodka. V soboto, 7. julija, ob 20.30 bo v Festivalni dvorani koncert pianista Zorana Škrinjarja. V koncertnem programu so dela Bacha, Mozarta, Schumana, Liszta, Chopina in Debussyja.

V četrtek, 12. julija, ob 21. uri pa bo v Festivalni dvorani koncert, na katerem bosta nastopila violinist Michael Grube in pianist Igor Dekleva.

LITERARNI VEČER V DSP

Ljubljana - Danes, v torek, ob 20. uri bo v prostorih Društva slovenskih pisateljev na Tomšičevi 12 literarni večer slovenskih pesnikov, pisateljev in mislecev iz slovenske diaspore. Na večer, ki poteka v okviru Srečanja v moji deželi, so vabljeni avtorji z vseh koncev sveta.

Pravkar izšlo

MONOGRAFIJA REKA - TIMAV

Podobe, zgodovina in ekologija kraške reke je knjiga, ki je pred kratkim izšla pri Mladinski knjigi

"Zdelo se mi je pravično in čutil sem kar nekakšno dolžnost, da italijanski izdaji priključim še slovensko," je v predgovoru k zajetni knjigi o reki, ki najprej kot Reka nato pa kot Timav teče po območju dveh držav, zapisal italijanski založnik Bruno Fachin. Monografija o tej zanimivi kraški reki je izšla lani v Trstu in je prva izdaja že razprodana. Zdaj se je italijanski izdaji pridružila še slovenska, italijanski založnik pa razmišlja že o novi izdaji in še o prevodu v nemščino.

Monografija vsekakor zasluži primerno pozornost, če ne že kar izjemne. Ob proučevanju te zanimive reke, o katere penečem izlivu v morje pri Devinu je pesnil v Eneidi tudi Vergil, se je zbrala cela vrsta italijanskih in slovenskih strokovnjakov: Giuseppe Cuscito, Enrico Halupca, Luigi Foscan, Borut in Mojca Uršič, Fabio Forti, France Habe, Sergio Dolce, Fabio Stoch in France Leben. V prvem delu knjige spremljamo Kraško reko - Timav od izvirov pri Ilirski Bistrici, skozi Škofjanske jame in znova do izvirov pri Devinu, ko se kot Timav izlije v Jadran. V knjigi ne manjka barvnih in črnobelih fotografij, shem in zemljevidov, ki podrobno predstavljajo kraški svet in reko. Monografija se podrobno ukvarja z gradovi na tem območju, umetnostno preteklostjo v dolini Reke, z mlini in žagami, živalstvom in ekologijo ter arheologijo. Knjiga je pisana tako, da bo zadovoljila še tako zahtevnega bralca, od poznavalcev pa do ljubiteljev naravne kulturne dediščine, pa tudi najširšemu krogu bralcev ne bo prezahtevna. Knjigi je dodan tudi register krajevnih imen, ki se pojavljajo v knjigi. Monografijo v slovenski izdaji je uredila Irena Trenc - Frelih, prevedel pa Jože Stabej. ● **L. M.**

Ko izide prepovedana drama

"INVERZIJA" TOPLE GREDE

Lahko bi nastala zanimiva situacija, pa najbrž ne bo. Časi so pač taki, da se stvari, ki so se lahko pripetile pred četrt stoletja, po vsej verjetnosti zdaj ne bi mogle več. Toda dejansko gre za to, da je dramsko besedilo Marjana Rožanca Topla greda še naprej uradno prepovedano.

Toda odslej naprej bo igra, ki je nikoli niso do konca odigrali - nasilno je bila prekinjana na svoji premieri v Križankah leta 1964, dostopna v književni obliki, saj je izšla v založbi Karantanija ob sodelovanju Društva slovenskih pisateljev. Pravzaprav je izšla dopolnjena z razmišljanjem Andreja Inkreta Vroča pomlad 1964, v katerem avtor, ki je bil med glavnimi akterji takratne afere, razgrinja družbenopolitične razmere tistega časa. Predstavitev uradno še prepovedanega dramskega feljtona Marjana Rožanca je seveda razlog za občutek razočaranja in morda tudi neke vrste pisateljskega protesta, ker se razmere danes ne spreminjajo po pričakovanju: uveljavitev različnosti političnih prepričanj (še) ni prinesla očiščenja, zato tudi (še) ni pomladi na duhu, kot je menil Rudi Šeligo na predstavitvi Tople grede. Besedilo je še danes izjema v sicer celi vrsti zamolčanih, onemogočenih besedil, saj je po nekaterih podatkih to ne le v Sloveniji, pač pa tudi v Jugoslaviji edini formalno pravno prepovedano literarno besedilo. Morda bi bilo treba Toplo gredo brati kot roman, kot zgodbo o krahu velikih idej, o volontarističnih manipulacijah, skratka kot pripoved, ki se še ni do konca zaključila.

Skratka izid Tople grede je skupaj z Vročo pomladjo 1964 ena od oblik, da bi se stvari vendarle začele razčiščevati. Takega mnenja je tudi avtor Marjan Rožanc; knjiga je opozorilo današnji oblasti, da vendarle živimo še v preteklosti in ne v sedanjosti in da bi gotovo prej potrebovali pravno državo kot pa ukvarjanje s spravo. ● **L. M.**

Del plač v delnicah

V novem svežnju ukrepov je bil najprej sprejet zakon o plačah, pri katerem se je kot kaže najbolj mudilo, da je ujel 1. julij. Lahko rečemo, da so plače pogojno omejene, torej gre spet za nekakšno našo formulo, ki jo je bilo moč pričakovati ob nekoliko ohlapnejši denarni politiki, saj bi se sicer večja likvidnost podjetij nedvomno prelila v plače, ki so pri nas borne.

Podjetja bodo lahko plače izplačevala v skladu z internimi splošnimi akti ter kolektivnimi pogodbami, le da bodo v skladu z zakonom morala del plač, večjih od decembrsko-majskega republiškega povprečja izplačevali v obliki vrednostnih papirjev. Podjetja, ki so po letnem obračunu za lansko leto ustvarila izgubo in po periodičnem obračunu za tekoče leto nimajo dobička, bodo lahko izplačevala največ 90 odstotkov povprečnega izplačanega dohodka v obdobju december-maj oziroma 90 odstotkov izplačane mase. V nekaterih podjetjih, za katere vlada sodi, da imajo monopolni položaj, bodo plače prav tako vezane na decembrsko-majsko povprečje, povečane za rast zaslužkov v gospodarstvu.

Interni vrednostni papirji bodo vnovčljivi šele čez leto dni. Povedati velja, da je vlada predlagala decembrsko-aprilsko povprečje, premaknili pa so ga na maj. Novost so tudi obveznice, ki jih bo mogoče vnovčiti po letu dni, za delnice pa dobiti dividende, ki so odvisne od poslovanja podjetja.

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Presežek v blagovni menjavi s tujino

Po podatkih Narodne banke Slovenije je gorenjsko gospodarstvo v štirih mesecih letošnjega leta izvozilo za 1.948,1 milijona dinarjev blaga, od tega 85 odstotka na konvertibilno območje. V primerjavi z enakim lanskim razdobjem je bil celotni izvoz 10 odstotka večji (v Sloveniji 12,5 odstotka), konvertibilni 22,4 odstotka večji (v Sloveniji za 15 odstotka), klirinški pa se je zmanjšal za 30,9 odstotka (v Sloveniji se je povečal za 0,1 odstotka). Uvoz gorenjskega gospodarstva pa je v štirih mesecih znašal 1.594,3 milijona dinarjev, konvertibilni je imel 94 odstotni delež. Uvožena oprema je imela 9,9 odstotni delež, blago za široko potrošnjo 4,2 odstotnega. Na Gorenjskem je bil celotni uvoz z izvozom pokrit 122,2 odstotno (v Sloveniji 96,7 odstotno), konvertibilni 110,8 odstotno (v Slovenjiji 89,4 odstotno) klirinški 309,8 odstotno (v Sloveniji 183,1 odstotno). Gorenjsko gospodarstvo je ustvarilo v štirih mesecih letošnjega leta za 29,93 milijona dolarjev presežka v blagovni menjavi s tujino, od tega 13,69 milijona dolarjev na konvertibilnem trgu.

Gostje kljub vsemu prihajajo

Center za turistično in ekonomsko propagando pri Gospodarski zbornici Slovenije bo tudi letos nadaljeval s turistično propagandno akcijo. Razmere so se od zaključka akcije Iščemo dobrega gospodarja leta 1988 spremenile, dobri in manj dobri gospodarji poganjajo kot gobe po dežju, objekte pa prav tako že ponujajo na prostem trgu, zato gre tokrat predvsem za opozorila, da smo turistična dežela. Uporabili so stare TV spote, ki vabijo k izrekanju dobrodošlice vsem našim gostom ter s svojo poetično lepoto malo pogladijo našo samozavest. Tudi z radijskimi sporočili opozarjajo, da so turisti že tu. Izdelali so nove oglase, ki želijo pomiriti politične strasti in pokazati na to, da v katerekoli stranki ali barve je Slovenec, še vedno ostane Slovenec in kot tak zelo vpleten v slovenski turizem. Po Sloveniji so razposlali plakate z dotiskanim znakom evropskega leta turizma, pošiljamo pa tudi osebna psima, v akcijo so vključili tudi Turistično zvezo in društva. Osnovni moto letošnje akcije je GOSTJE KLJUB VSEMU PRIHAJAJO. In kot kažejo prvi podatki, to tudi drži.

V Modernih interierih stopamo še korak bližje k svojim kupcem

Izredno ugodno REGAL - UNA

V izmeri: dolžina 3,17 m, višina 2,27 m. Cena 8.768,00 din

Nudimo vam še dodatne ugodnosti:
nižje proizvajalčeve cene, 6 mesečno obročno odplačevanje, pri plačilu z gotovino še dodatni 10 % popust.

Razni pohištveni programi, ki jih boste kupili pri nas od 20. 6. do 20. 7. bodo za vas cenejši še za dodatnih 20 - 30 %

lesnina Ali

V Kranju in na Jesenicah.

ANTE MARKOVIĆ predstavil drugi del programa gospodarske in družbene reforme

Lahko bomo postali delničarji

"To je čas sprememb, pridružite se!" je nastop v zvezni skupščini retorično končal predsednik zvezne vlade Ante Marković in požel buren aplavz.

Markovićev nastop v zvezni skupščini tokrat ni bil tako spektakularen kot decembra lani, ko nam je pokazal nov dinar, pribit na marko, vendar je vsebinsko prav tako pogumen, le posledice bodo daljnosežnejše. Najpomembnejša sprememba je vsekakor preoblikovanje družbene lastnine v zasebno, Marković je ponudil prodajo delnic delavstvu, zaposleni in nekoč zaposleni bodo lahko kupili toliko delnic svojega podjetja, kolikor je znašala njihova plača v minulih treh letih, pri čemer bodo deležni 2 odstotnega popusta za vsako leto delovne dobe, vendar največ 60 odstotnega.

Odločilno vprašanje reforme naše družbe v celoti je sprememba lastnine in opredelitev njenih nosilcev, brez njih reforma sploh ni mogoča. Jasno je potrebno opredeliti lastnike kapitala in izpeljati proces njegove rekapitalizacije do privatizacije. Odločno se moramo lotiti spremembe družbene lastnine. O tem obstajajo različne zamisli in prijemi, ki jih lahko strnemo v dve temeljni. Prva je, da spremenimo družbeno lastnino v zasebno, državno ali zadružno s prodajo, druga pa, da vso družbeno lastnino prenesemo na državo. Zvezna vlada sodi, da je treba omogočiti preobrazbo družbenega kapitala v vse oblike lastnine, vendar s pogojem, da ni prenosa lastništva brez nadomestila, kar pomeni, da bo mogoče prodati podjetja v celoti ali po delih, vendar mora prodaja temeljiti na ekonomskih načelih.

Zamisel o prenosu družbene lastnine na državo z gospodarskega in družbenega stališča ni sprejemljiva, kar potrujejo izkušnje drugih socialstičnih držav, ki so zaradi manjvrednosti te oblike lastništva glede na druge, zlasti pa zaradi gospodarskega sistema, zasnovanega na tej obliki lastnine, zabredle v hudo krizo, ki se je v glavnem končala z razpadom teh sistemov. Za nas pa bi prenos družbene lastnine na državo pomenil vrnitev v stanje izpred 40 let.

Delavske (interne) delnice

Družbena lastnina bo torej postopoma postala zasebna. Kdo jo bo lahko kupil? Marković pravi, naj bi podjetja del družbene lastnine prodala delavcem, ki so v njih zaposleni in tistim, ki so bili v njih nekoč zaposleni. Odloča se torej za delavske delnice, ki bi bile internega značaja. Podjetja bodo imela leto dni časa za preobrazbo v podjetja z mešanim lastništvom oziroma za uveljavitev predpravice delavcev do delnega odkupa podjetij s popustom.

Prodaja delnic delavcem s popustom bo namreč lahko dosegla največ vrednost triletne plače zaposlenega oziroma nekoč zaposlenega. Delavci bodo za vsako leto dela v podjetju dobili 2-odstotni popust od vrednosti delnic, znašal pa bi lahko največ 60 odstotkov. Vrednost delnic bodo določali na podlagi knjigovodske vrednosti podjetja, saj bi morebitne drugačne rešitve zahtevale veliko časa za preverjanje, seveda pa bi obstajala tudi nevarnost razvrednotenja družbene lastnine. Te delnice bodo sprva notranjega značaja, na trg vrednostnih papirjev bodo prišle, ko bo to odobrila pristojna državna komisija.

Delavci bodo lahko delnice kupili v desetih letih, vendar pa bodo takoj dobili pravico do upravljanja na podlagi vseh prevzetih ali vpisanih delnic, pravico do dividence pa samo na podlagi odkupljenih. Z odločitvijo o izdajanju delnic pa se bo družbeno podjetje že spremenilo v podjetje z mešano lastnino.

Delavci, ki so ali so bili zaposleni v tem podjetju, pa za nastanek presežne vrednosti niso zaslužni sami, temveč tudi vsi drugi, ki so sodelovali v ustvarjanju družbene lastnine. Zato bodo vsi prek pokojninskih skladov dobili pravico do delnega odkupa takih delnic - približno za polovico tistega, kar lahko kupijo zaposleni v podjetjih in to s 50 odstotnim popustom. Tudi vsi drugi ljudje, ki so zaposlenih v družbenih dejavnostih, bodo lahko kupili del takih onternih delnic, za vsako leto svojega dela pa bodo deležni 1-odstotnega popusta.

Obresti zamrznjene na ravni 19,6 odstotka

Ante Marković je v uvodnem delu, ko je podal rezultate prvega dela reforme, dejal, da so se precej zvišale obrestne mere, ki obremenjujejo proizvodne stroške podjetij in zmanjšujejo njihovo akumulativno sposobnost. Po eni strani je to posledica velikih izgub in spornih terjatev v bančnem sistemu, ki jih želi nadomestiti z visokimi aktivnimi obrestmi in velikimi maržami med aktivnimi in pasivnimi obrestmi, po drugi strani pa tudi nesposobnost Narodne banke Jugoslavije, da bi vplivala na gibanje bančnih obresti.

Problemi, povezani z rekonstrukcijo bančnega sistema, v bistvu še vedno niso premagani, ker nanje gledamo po starem in hočemo, da bi bili dolgovi, ki jih ni mogoče izterjati, odpisani, je dejal Marković. V bistvu so banke še vedno ujetnice lastnih slabih plasmajev, ki so bili pogosto izpeljani pod vplivom družbenopolitičnih skupnosti ali upravljalcev, ki poslujejo z izgubami ali niso solventni. Prav s takimi bankami še vedno gospodarijo taka podjetja in imajo glavno besedo pri njihovi poslovni politiki, ne pa novi upravni odbori.

Že iz teh uvodnih ocen je bilo moč pričakovati pritisk na poslovne banke, obeležje markoekonomski politiki pa je seveda dala že pred dnevi znižana ekskontna stopnja centralne banke s 23 na 14 odstotkov. Tako je po Markovićevih besedah še vedno realno pozitivna, saj je inflacija povsem padla, raste kvečjemu odstoten na mesec, in nastale so možnosti, da obresti znižajo tudi za bančne komitetne, tega pa po njegovem prepričanju ni moč pričakovati brez intervencije. Obrestne mere za določen čas ne bi smele biti višje kot 40 odstotkov od ekskontne stopnje centralne banke, kar pomeni, da so lahko največ 19,6 odstotne.

Če upoštevamo, da se obresti zdaj sučejo tudi do 50 odstotkov, je jasno, da bodo zamrznjene obrestne mere v veliko pomoč gospodarstvu, poslovne banke pa bodo seveda prisiljene v hitrejše urejanje svojih portfeljev in sanacije, kar je seveda pogoj za ozdravitev bank in vsega gospodarstva. Zmanjšati se bodo morali seveda tudi veliki in neupravičeni bančni stroški, ki so med drugim prav tako vzrok visokih obrestnih mer.

Odnos marka-dinar še vedno 1 proti sedem

Tečaj konvertibilnega dinarja ostaja nespremenjen in tako stabilen element pri računanju dohodkov in stroškov podjetij ter hkrati merilo razmerja med našimi in svetovnimi cenami.

Uvoz bo sproščen tudi v prihodnje, vendar ob varstvu, ki bo po obliki in namenu enako kot v tržnih gospodarstvih, seveda pa na višji ravni carinskih stopenj, ki se bodo v nekaj letih približale ravni varstva v razvitih tržnih gospodarstvih. Takšne opredelitve so že vgrajene v nov carinski zakon.

Klirinška menjava in klirinški obračuni se bodo spremenili, odpravljene bodo izvozne premije, izvozniki pa bodo oproščeni carin in taks za uvoženo blago, kakor je v navadi v vseh tržnih gospodarstvih.

Cene izdelkov in storitev se bodo na domačem trgu oblikovale svobodno. Marković je dejal, da zdaj ni ekonomskih razlogov za povečanje cen energije, v infrastrukturnih dejavnostih pa se bodo oblikovale na podlagi skupnih meril. te dni je prenehal veljati odlok zvezne skupščine o najvišjih cenah stanovanjsko-komunalnih dejavnosti in mestnega prometa, zagotovili naj bi, da te cene ne bi presegle dosežene ravni inflacije (do konca maja je bila 74 odstotna), zmanjšane za 10 odstotkov glede na rast cen v času, ko je bil odlok sprejet.

Javno (proračunsko) porabo naj bi zmanjšali za 18 odstotkov

Na področju javne porabe je prišlo do velikih prekoračitev, ker fiskalna politika ni odigrala svoje vloge, je dejal Marković, reforma javnega sektorja bistveno ni napredovala. Zaradi zvišanja davkov in prispevkov so prihodki javnega sektorja na ravni republik in pokrajin precej prekoračili z bilanco predvidene okvire, če bi se takšna gibanja nadaljevala, bi prekoračitve ob koncu leta znašale približno 43 milijard dinarjev. K rasti prihodkov za javno porabo so pripomogli tudi stroški za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zadnja leta se njihov delež v družbenem proizvodu nenehno povečuje, deloma zaradi povečevanja števila upokojencev, deloma zaradi hudih pomanjkljivosti sistema zavarovanja, ki postaja zdaj, ko iz inflacije prehajamo v deflacijo, povsem izrazite.

Zveza vlada bo k zmanjšanju javne porabe v letošnjem drugem polletju pripomogla z zmanjšanjem zveznega prometnega davka za 3, pri izdelkih za osebno higieno in kozmetiko pa celo za okoli 45 indeksnih točk. Republikam in pokrajinam pa predlaga, naj bi odhodke javne porabe zmanjšale za 18 odstotkov in tako z zmanjšanjem prispevkov in davkov neposredno zmanjšale stroške gospodarstvu in izboljšale njegovo akumulativno sposobnost.

Republikam in pokrajinam bo predložen nov sistem financiranja manj razvitih, že dospele, a še neplačane obveznosti, pa bi letos lahko poravnali v petih obrokih.

Pokojnine pa bodo v prihodnje z rastjo osebnih dohodkov usklajevali vsakih šest mesecev in torej ne več mesečno, kakor doslej.

Zanesljiva pomoč iz tujine

Naša politika reform je oprta na zgodovinske zakonitosti in naš dosedanji potencial, zato nas podpirajo vsi mednarodni dejavnosti, je dejal Marković, vključno z mednarodnimi finančnimi institucijami (Mednarodni denarni sklad, Svetovna banka OECD). Poteguje mo se za polnopravno članstvo v OECD, pa tudi v Svetu Evrope. Prizadevamo si za zvezo z Evropsko skupnostjo, pa tudi za vzpostavitev svobodne trgovine z državami članicami EFTA.

Zunanja podpora našemu programu reform ni več le načelna, temveč konkretna, je dejal Marković, računamo na 3,5 milijarde dolarjev posojil, pri čemer so dogovori za 2,5 milijarde dolarjev že končani.

Evropeizacija Balkana, namesto balkanizacija Evrope

Pomemben del svojega govora je Ante Marković namenil novi zasnovi razvoja, ki temelji na korenitih spremembah gospodarskega sistema in ki je usmerjena v nadaljnje odpiranje v svet, na strukturne spremembe in sproščanje podjetniške pobude.

Veliko pozornosti je namenil tudi političnemu sistemu in dejal, da izpeljane družbene spremembe pomenijo opuščanje modela enopartijske države. Z razvojem novega parlamentarnega sistema premagujemo konfuzne razmere z ostanki starega državnopartijskega modela in uvajamo natančno določene odnose med državo in gospodarstvom, državo in državljani oziroma državljani in oblastjo, pravila večstrankarske demokracije in odnose med posameznimi nosilci oblasti, temelječe na načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršno in sodno.

Vso jugoslovansko javnost skrbita usoda in perspektiva Jugoslavije. Kot Damoklejev meč visi nad nami vprašanje, kakšna bo prihodnost naše države. Ali bo, kot predvidevajo nekateri, razpadla in izginila s političnega prizorišča ali pa bomo vendarle našli dovolj in na zdravih temeljih vzpostavili novo medsebojno zaupanje. Vendar je Jugoslavijo moč urediti kot sodobno in učinkovito parlamentarno pravno državo na novih sporazumih in temeljih prostovoljno združenih narodov in njihovih republik, zasnovano na načelu samoodločbe o odcepitvi in sistemu delitve oblasti.

Mlekarna Kranj
darovi gorenjskih planin

Nasprotja med mlekarji in zadružniki

Kmetje zahtevajo delež (in vpliv) v kranjski Mlekarni

Kranj, 29. junija - Nasprotja med družbo z omejeno odgovornostjo, Mercator-Mlekarno Kranj, ki sta jo ustanovila delniška družba Poslovni sistem Mercator Ljubljana in Mercator-Mlekarna Kranj, ter med Gorenjsko kmetijsko zadrugo s temeljnimi zadružnimi organizacijami Naklo, Cerklje, Sloga in Tržič preraščajo občinske okvire in postajajo vse bolj znana (in odmevna) tudi v slovenskem merilu. K temu so nekaj prispevali tudi zadnji sestanki: zbor kmetov, ki se ga je udeležil tudi Leo Frelih, predsednik Zadružne zveze Slovenije, pa sestanek pri predsedniku kranjske občinske skupščine Vitomirju Grosu...

Kaj zahteva Gorenjska kmetijska zadruga, ki je po količini oddanega mleka največji dobavitelj kranjske mlekarne? Prvo, kar "bremeni" mlekarno, je njena preteklost. Zgodovinski viri navajajo, da se je zgodovina sedanje mlekarne v Čirčah začela oktobra 1938. leta, ko so mlekarske zadruge Praše, Komenda, Medvode, Naklo, Skaručna, Šenčur, Št. Jurij pri Grosupljem, Trstenik, Žabnica in Cerklje ustanovile Gorenjsko mlekarsko zadrugo, ki si je zastavila za nalogo, da zgradi sodobno mlekarno, ki bi oskrbovala tudi del Ljubljane. Mlekarna je bila s pomočjo banske uprave, s posojilom Privilegirane agrarne banke v Beogradu in s prispevkom nakelskega mlekarskega obrata kmalu zgrajena. Po vojni, natančneje septembra 1946. leta, je oblast z dekretom likvidirala zadruga in vse njeno premoženje, tudi mlekarno, dala Mestnemu ljudskemu odboru v Kranju. Za sedanji čas, ko novi zakon o zadrugah omogoča zadrugam, da si pridobijo nazaj nekdanje zadružno premoženje, je zelo pomembno lastništvo mlekarne v petdesetih letih. Kot piše Štefan Oštir v Kranjskem zborniku, je bila mlekarna v drugi polovici 1951. leta zadružno podjetje Kmetijski pridelki Kranj.

Kot zadružna mlekarna je bila od 1. januarja 1952 do 31. novembra 1957 v okviru Zadružne zveze Kranj, nato pa tri leta, vse do likvidacije zadružne lastnine, kot Kmetijska oz. Gospodarska poslovna zveza. Janko Šumi, direktor Gorenjske kmetijske zadruge, ki je pravna naslednica zadrug v kranjski (in tržiški) občini, poudarja, da bo zadruga zahtevala vrnitev zadružne lastnine, vendar ne samo zato, ker ji to omogoča novi zakon o zadrugah, ampak tudi zaradi takšne organiziranosti mlekarne, ki je povsem zaobšla kmete.

Zakaj pravzaprav gre? Kranjska Mercator-Mlekarna, ki je pravni naslednik nekdanjega KŽK-jevega tozda Mlekarna, je od 15. marca dalje tudi uradno družba z omejeno odgovornostjo, v kateri ima delniška družba Poslovni sistem Mercator Ljubljana 37 odstotni delež. Kmetje Gorenjske kmetijske zadruge ne zamerijo Mlekarni, da sodeluje z Mercatorjem (to sodelovanje je že staro), ampak predvsem to, da jih je Mlekarna kot glavne dobavitelje mleka, ki so v sedemdesetih letih tudi pomagali graditi sirarno, zaobšla pri oblikovanju družbe in da v njej nimajo nobenega vpliva. "Gorenjska kmetijska zadruga zahteva, da se pogodba med Mercatorjem in Mlekarno razveljavi in da se oblikuje takšna družba, v kateri bodo imeli dobavitelji surovine ob deležu predelave in trgovine najmanj enotretjinski delež. Če pa se bo izkazalo, da je Mlekarna zadružna lastnina in da bo prišla nazaj v zadružne roke, pa bomo zahtevali najmanj 51-odstotni delež," je dejal Janko Šumi in poudaril, da pri oblikovanju družbe ni šlo za vlaganje Mercatorja, ampak za finančno transakcijo oz. za "prekreščevanje denarja". Ker kranjska občina Mlekarni ne bo mogla več pomagati v primerih, če bo zašla v težave ali v izgubo, je po Šumijevem mnenju nevarnost, da bi se delež Mercatorja v Mlekarni še povečeval in da bo to postal poslovni sistem, v katerem se bo dogovarjalo in odločalo mimo kmetov.

Leo Frelih, predsednik Zadružne zveze Slovenije, je v pogovoru za Kmečki glas dejal, da je kranjska mlekarna naredila napako, ko je pristala, da se vključi v holding Mercator, in da je zdaj blokiran normalni delež kmetov in njihovo upravljanje v mlekarni. Meni, da Mercator pri tej mlekarni nima nič in da so samo kmetje in delavci tisti, ki so edini možni lastniki mlekarne. Zato je treba sporazum razveljaviti: najprej naj se reorganizira mlekarna in šele potem naj se odloča o drugih povezavah.

Kranjska Mercator-Mlekarna je pred kratkim poslala vsem kmetom, ki so lani oddali v mlekarno več kot 50 tisoč litrov mleka, dopis, s katerim jim "ponuja" družabništvo in v katerem jih sprašuje, koliko denarja in kdaj bi bili pripravljeni vložiti v družbo: do 10.000 dinarjev, od 10.000 do 50.000 dinarjev, nad 50.000 dinarjev... Janko Šumi, direktor Gorenjske kmetijske zadruge, ponudbo Mlekarne komentira takole: "Za družabništvo, kakršnega Mlekarna ponuja kmetom, sem zvedel kot kmet in ne kot direktor zadruge. V zadrugi se s takšnim načinom in obliko ne strinjamo, tudi zato ne, ker pomeni razbijanje zadružništva in zadružnega hranilništva. Mlekarna naj bi neposredno odkupovala mleko na večjih kmetijah, zadruga pa naj bi se ukvarjala z "malimi"! To ne bo šlo. V kratkem bomo sklicali zbore kmetov ali kmetom kako drugače pojasnili, za kaj gre. Prepričan sem, da se bodo le redki odločili za vlaganje v mlekarno. Kmetje so tudi zbegani: zadruga hoče plačilo zadružnih deležev, ki so po novem zakonu obvezni, mlekarna ponuja družabništvo, kaj če v kratkem pride s podobno ponudbo še klavnica... Kmet ima zdaj komaj zase, zato je težko verjeti, da bi kam vlagal; če pa že bo, bo tja, kjer bodo cilji jasni."

Stavke in bojkoti

Stara ljudska modrost, ki pravi, da je tudi za kmetijstvo slabo, ko gre delavcem slabo, kaže na življenjsko povezanost delavstva in kmetstva in je pravšnja tudi za današnji čas. Oboji, delavci in kmetje, so nezadovoljni, različna sta le načina, kako izražajo to nezadovoljstvo. Eni ga s stavko na tovarniškem dvorišču ter z grožnjo vodilnim in občinskim funkcionarjem, drugim se ne splača postopati po domačem dvorišču in si delati škodo, zato grozijo z bojkoti.

Živinorejci so lani z bojkotom oddaje mleka opozorili na nevzdržne razmere, predvsem na nepravično delitev zaslužkov pri prireji, predelavi in prodaji mleka. Pomurski kmetje grozijo, da bodo bojkotirali nekatere mejne prehode, če zvezna ali republiška vlada ne bosta preprečili nenadzorovanega uvoza mleka, mesa, mesnih in mlečnih izdelkov in zaščitili domače živinoreje. Na Vipavskem je kmete razburila novica, da bo republiški zavod za rezerve odkupoval prvorazredno pšenico po ceni 2,50 dinarja za kilogram, in so se odločili, da bodo zagrozili z bojkotom. O podobnem razmišljajo tudi živinorejci, ki se ukvarjajo z rejo bikov in so se že naveličali poslušati izračune, da jim odkupna cena pokriva le 60 odstotkov odkupne cene...

Bojkot oddaje mleka je dobro uspel in je tudi veliko pripomogel, da so na kmetijah, ki se ukvarjajo s prirejo mleka, zadnje čase dokaj zadovoljni z odkupno ceno in ostalimi pogoji. Bodo tako učinkoviti, kot je bil mlečni, tudi "mesni" in "pšenični"? Čeprav se oblasti dobro zavedajo pomena hrane za državo, pa so se že tudi navadile na razne štrajke, grožnje in bojkote in regirajo precej manj panično, kot so nekdaj. Novo kmetijsko ministrstvo sicer ne zanemarja trenutnih problemov, vendar pa se je, kot kažejo njegove prve reakcije, le bolj usmerilo v postopno urejanje razmer kot v gašenje vsakdanjih žarišč. ● **Č. Zaplotnik**

Na Jezerskem ustanovili podružnico kmečke zveze

Glavna zahteva: vrnitev krivično odvzete zemlje

Jezersko, 26. junija - Jezerjani so pred nedavnim ustanovili podružnico Slovenske kmečke zveze in svoje zahteve in cilje strnili v deset točk.

Njihova glavna zahteva je vrnitev krivično odvzete zemlje in objektov, predvsem gozdov s planinami in kmetijskih površin z nepremičnim premoženjem, Da bi obvarovali gozdove pred nenadzorovanimi posegi, ki so jim ob poletnih in zimskih neurjih že večkrat povzročili precejšnjo gospodarsko škodo, predlagajo, da bi gradnjo vseh gozdnih cest in vlak nadzorovala posebna strokovna ustanova. Zahtevajo dejansko odškodnino za škodo, ki jo predvsem v mladih gozdnih sestojih povzroča divjad, in predlagajo, da bi stalež zmanjšali na raven naravnega ravnovesja. Izkušnje iz preteklosti in sedanjosti jih prepričujejo, da kakršnakoli ozka usmerjena prireja ali pridelava ne prideta v poštev in da ima kmetijstvo perspektivo tudi z razvojem dopolnilnih dejavnosti, predvsem predelave lesa in kmečkega turizma. Kmet naj bi bil v težkih obdelovalnih razmerah, kakršne so tudi na Jezerskem, predvsem varuh narave in za to tudi primerno plačan, sredstva za varstvo rastlin in rudninska gnojnila naj bi uporabljal načrtno in strokovno.

Kmetje z Jezerskega nasprotujejo intervencijskemu uvozu hrane, predvsem mesa vprašljive kakovosti, zavzemajo se za ideološko neobremenjeno šolstvo in za uvedbo izobraževalne smeri kmetice-gospodinje, zahtevajo dejansko izenačitev pravic med delavci in kmeti, izdelavo sanacijskega programa dolin Makekove in Ravenske Kočne, prepoved sečnje v gozdovih, ki so bili odvzeti po vojni, ter promet s spornimi zemljišči in nepremičninami. Njihov dolgoročni cilj je ustanovitev lastne zadruge.

Kako do samooskrbe z zdravim krompirjevim semenom

Mrežniki tudi na kmetijah

Jama, 29. junija - Miro Jenko z Raziskovalne enote za krompir v Šenčurju in Anton Potočnik, strokovni sodelavec za poljedelstvo pri Živinorejsko veterinarskem zavodu Gorenjske, sta v okviru razvojno pospeševalne naloge "Uvajanje mrežnikov pri večjih pridelovalcih krompirja zaradi samooskrbe z zdravim semenom" pripravila v petek na kmetiji Janeza Jenka na Jami ogled mrežnikov za krompir.

Kot sta povedala, mrežniki pri nas niso novost, saj jih je dr. Miloš Kus že pred štirimi leti uvedel v Mercatorju-Kmetijstvo Kranj, glavni namen naloge pa je poiskati takšne tehnološke in finančne rešitve, ki bodo omogočale uporabo mrežnikov tudi na kmetijah večjih pridelovalcev krompirja. Ker so pri nas krompirjevi nasadi močno okuženi in je velika nevarnost, da uši, ki prenašajo virus, okužijo tudi brezvirusni sadilni material, je mogoče z uporabo mrežnikov preprečiti okužbo in zagotoviti, da bi tudi na kmetijah

prišli do lastnega elitnega semena in z razmnoževanjem do semena za saditev.

Gre za triletni ciklus. Prvo leto naj bi v mrežnike posadili brezvirusni sadilni material (možnost nakupa v M-Kmetijstvo Kranj). Drugo leto naj bi pridelano seme brezvirusnih gomoljev posadili na prosto in za zmanjšanje okužb z virusi uporabljali mineralna olja in insekticide ali pa bi, kar tudi med drugim preskušajo na Jenkovi kmetiji na Jami, nasad prekrili z gosto tkanino iz sintetičnih vlaken, katere učinkovitost in gospodarsko učinkovitost bo treba še ugotoviti. Tretje leto je že mogoča uporaba semena na pridelovalnih površinah. Ker je mreža precej draga (uvoz iz Holandije), na Jami tudi preskušajo pridelovanje dveh generacij krompirja v enem letu.

Prvi izračuni (za sorto desiree pri enkratni saditvi na leto) kažejo, da stroški pridelovanja v mrežniku niso višji od cene uvoženega semena. Seme, pridelano v domačem mrežniku, bi praviloma (vendar le ob saditvi brezvirusnega sadilnega materiala) moralo biti boljše kot uvoženo, pri katerem je še dodatna nevarnost, da z njim "uvozimo" tudi različne bolezni. ● **Č. Zaplotnik**

Mešetar

V kranjski Creini so se odločili za posebno **prodajno akcijo cistern za gnojevko in drugih izdelkov**. Akcija bo trajala do 20. julija.

vrsta izdelka	cena (v din)	možnosti plačila
cisterna CV 1200	23.708,00	v 4 mesečnih obrokih
cisterna CV 1700	25.552,00	v 4 mesečnih obrokih
cisterna CV 2200	28.746,00	v 4 mesečnih obrokih
cisterna CV 2700	31.199,00	v 4 mesečnih obrokih
cisterna CV 3200	32.347,00	v 4 mesečnih obrokih
trosilnik PS 502	16.820,00	v 3 mesečnih obrokih
mešalnik gnojevke EM 45	22.260,00	v 3 mesečnih obrokih
mešalnik gnojevke TM 45	11.250,00	v 3 mesečnih obrokih

Vaška opravljivka

Ali nas v kranjskem gozdnem gospodarstvu namerno ali nenamerno prinašajo okrog? Tako se je vprašal kmet iz okolice Kranja, ki se je minuli teden oglasil v uredništvu in nam pokazal račun o plačilu oddanega lesa in izrezek naše rubrike Mešetar s prevzemnimi cenami lesa, ki naj bi v GG Kranj veljale od 1. marca dalje. Primerjali smo račun in cenik in ugotovili, da je med ceno v ceniku in ceno na računu kar precejšnja razlika. Po ceniku je kubični meter bukove hlodovine I, posekane na gozdni površini, 777,20 dinarja, bukove hlodovine II 666,65 dinarja in lipove hlodovine I 623,10 dinarja, na kmetovem računu pa je za bukovo hlodovino I navedena cena 646,53 dinarja, za bukovo hlodovino II 456,48 dinarja in za lipovo hlodovino I 550,00 dinarja. Les je bil oddan marca oz. aprila, novi cenik pa je začel veljati 1. marca.

—

Nedavni sestanek z zadružniki Gorenjske kmetijske zadruge - udeležil se ga je tudi Leo Frelih, predsednik Zadružne zveze Slovenije - je pokazal, da so dogodki v zadnjih letih "zdiferencirali" tudi kmete. Kmetje, ki so ob mlečnem bojkotu oddali mleko in ravnali drugače kot večina, so zdaj v nemilosti, pogosto tudi javno obsojani.

No, nekateri ob tem pozabljajo, da vseh, ki so na dan mlečnega bojkota oddali mleko, ne gre metati v isti koš. Nekateri (veliki) kmetje so ga sicer oddali, vendar so se odrekli plačilu in so zahtevali, da se mleko podari vrtcem, šolam, bolnišnicam, domovom za ostarele...

Vnetje vimena pri krvah (III.)

Vime je zaradi anatomske lege precej izpostavljeno številnim mikrobom. Praviloma zunanji stresni dejavniki porušijo ravnotežje med živaljo in mikrobi. Taki pomembnejši dejavniki so: prehrana, higiena in nega živali, molža pa tudi vremenske razmere. Na dovzetnost za vnetje pa vplivajo še velika mlečnost, dedna dispozicija, pasma in starost molznice.

Vnetje vimena je kompleksno obolenje. Poleg sprememb na vimenu in na mleku se ob kliničnih mastitisih pogosto pojavljajo tudi bolj ali manj izrazite spremembe splošnega zdravstvenega stanja molznice. Glede na bolezenska znamenja posamezni avtorji vnetja vimena razvrščajo: kot subakutni, akutni in perakutni. Subakutno vnetje ne povzroča sprememb splošnega zdravstvenega stanja molznice, ampak samo lokalne spremembe na mlečni žlezi. Pri akutnih mastitisih je vime otečeno, vroče in boleče, sekret iz vimena je pogosto kosmičast, gnojen ali voden in ni več podoben mleku, telesna temperatura je povišana. Zmanjšana je ješčnost, pojavljajo se lahko motnje v delovanju predželodcev in krvnem obtoku. Pri velikem odstotku akutnih mastitisov je prizadeto splošno stanje. O perakutnem mastitisu pa govorimo, ko si omenjena znamenja bolezni tudi časovno zelo hitro sledijo in nastane težko klinično stanje v zelo kratkem času. Pri tako imenovanih kolimastitisih se lahko pojavijo znamenja toksemije (prodor toksinov v kri, ki jih izločajo mikrobi) z znižano telesno temperaturo, ohromelost zadnjega dela živali, neješčnost in včasih tudi vnetje sklepov. Prognoza je od primera do primera različna, često negotova.

Mag. Dušan Likozar dipl. vet.

jedilno rafinirano rastlinsko olje CEKIN

Candy Servis
pralni stroji
Originalni rezervni deli na zalogi.
Delo opravimo pri vas na domu. Se priporočam.
RAJKO KNIFIC
Tončka Dežmana 4
tel.(064) 38 540
64000 KRANJ

ČIPKA
V Tržiču
na Trgu svobode 20
odpiramo
trgovino Čipko, v kateri boste našli šiviljske pripomočke, gumbe, zadrge, sukance, kopalne plašče, kopalke, spodnje perilo in še kaj.
Oglasite se, trgovina Čipka vas pričakuje!
Izdelujemo žensko perilo po izboru in naročilu.

Alpinistov knjižni prvenec

Alpinist ostajam, ne pisatelj

Sonce sije, pa te ne ogreje. To je ledeno sonce, za alpinista močno doživetje in zato sem tako naslovil svojo knjigo, pravi alpinist Marjan Manfreda z Bohinjske Bele, avtor knjige Ledeno sonce.

Bohinjska Bela, junija - Marjonov knjižni prvenec je uspel. Dan po izidu knjige pri Prešernovi družbi je pod skale Iglice, kjer se je učil alpinističnih veščin, povabil svoje nekdanje gorniške tovariše in soplezalce, pa sedanje znane slovenske alpiniste in proste plezalce. Prišli so, čeprav je lilo kot iz škafa in tako dodatno razveselili Marjana Manfredo, 40-letnega strojevodjo z Bohinjske Bele.

O knjigi Ledeno sonce smo na predstavitvi slišali laskave ocene, saj ima vse odlike dobrega potopisa, posrečena je njena vsebinska zgradba, Marjan pa daje vsebini močno osebno noto, doživetja, ki jih je doživljal na svoji, ne vedno srečni gorniški poti. Razmišljanja in doživetja pretresejo bralca, pa naj gre za prvo zgodbo o krstnem vzponu na Triglav, ki ga je Marjon, star 12 let, opravil brez vednosti staršev in se v skoraj enem zamahu dvakrat povzpel s Kredarice do vrha, pa za zadnjo zgodbo, imenovano Prag večnosti, ko je gora pred njegovimi očmi vzela sorodnika, Marjan pa je moral to povedati njegovi mami...

Ob izidu knjige sem se z Marjanom Manfredo zapletel v krajši pogovor.

Ledeno sonce si poimenoval svojo knjigo. Zakaj?

"Takšnega sem doživljal na večini odprav. Sonce sije, toplote pa ni. To je močno doživetje. Sonce s toliko energije, pa te ne ogreje."

Knjiga je tvoj pisateljski prvenec, vendar beseda lepo teče, kot bi bil že izkušen, vešč pisanja.

"Sem alpinist in ne pisatelj in tako je treba gledati na knjigo, ki je nastala izpod peresa alpinista. Svoja doživetja sem želel spraviti na papir. Knjiga je prvenec. Pred tem nisem dosti pisal. Zase sem delal zapiske, dnevnike, objavljal pa nisem dosti. Če pa nekaj močnega doživim, potem pa tudi pero in misel stečeta."

Bil si vrhunski alpinist in tudi nesreča te je odtrgala od alpinizma. Je tvoja vez z gorami pretrgana?

"Petkrat sem bil v Himalaji, dvakrat na Makaluju in obakrat kot prvi človek na svetu brez kisika 8475 metrov visoko. Bil sem na Kangbačenu, pa tik pod vrhom Everesta, kjer sem ozebel, in Lhotseja leta 1981. Aktiven alpinist res nisem več. Sem pa še vedno v gorah in z gorami, po bolj planinski plati. Še vedno rad malo poplezam. Posebno me vleče prosto plezanje."

Pravijo, da ste bili po dosežkih Tomo Česen tedanjega časa.

"Ne bi komentiral te primerjave, vendar mislim, da Česna odlikuje izredna psiha, pa razmišljanje, ki je korak pred drugimi. Taki ljudje so običajno tudi po dosežkih pred drugimi. Seveda pa ima Tomo tudi druge izredne sposobnosti." ● **J. Košnjek, slika G. Šinik**

Od slovenskih Alp do Himalaje

Rateče, 17. junija - V gostilni pri Žerjavu v Ratečah je bila promocija knjige »Trenutki«. **Avtor knjige je dr. Jani Kokalj,** ki ga poznamo kot kranjskogorskega zdravnika, alpinista, gorskega reševalca in člana že treh himalajskih odprav.

»Vrhunski aplinist nisem, sem le oboževalec lepote in izziva! Sem pa strasten zbiralec trenutkov.« pravi Janko. In prav trenutkov je v njegovem življenju veliko. V otroštvu in v družini, v Alpah, v Nepalu in v Pakistanu ter v obrnjenem svetu morskih globin. Njegov besedni preizkus daleč presega meje tako imenovane planinske ali potopisne literature, kjer gre predvsem za opis gora, dežel in ljudi ter posameznih in skupnih doživetij. O knjigi »Trenutki« pa je **Benjamin Gracer povedal:**

»Kokalj srečen, da je ohranil v sebi del otroške duše, skuša prav s tem delom in z močjo volje in znanja odraslega, doumeti in čutiti svet kot celoto; v kateri je vse tudi najmanjše ali prav to, pomembno, nadvse dragoceno. Še več: skuša biti resnični del tega stvarstva - narave, kjer globoko v sebi doživlja tragično moč modernega - civiliziranega bivanja. Zato »zbiralec trenutkov« ni le kronist in potopisec, temveč v enaki meri ali še bolj - hote ali nehote - tudi pesnik in filozof.«

Jani Kokalj je »Trenutke« posvetil svojim znancem, sorodnikom in prijateljem, ki so mu pomagali pri odpravah na Himalajo, predstavitev knjige pa je nedvomno svečan in pomemben trenutek za gorenjsko dolino. Kot zanimivost pa še povejmo, da so ob predstavitvi knjige postregli tzudi z nepalsko hrano, ki jo je pripravila dr. Anda Perdan, zdravnica iz Gorenje vasi, Anda je odlična poznavalka nepalske kuhinje, saj ves svoj dopust preživi v nepalu.

Lojze Kerštan

BRAZDA Kalan
Poljšica 6
Podnart
Tel.: 064/70-225

KUPCI TRAKTORJEV!

V naši trgovini vam nudimo **Zetor, Torpedo, IMT, TV, Ursus**

Obiščite nas in se prepričajte o najugodnejših cenah.

Upamo, da bomo izpolnili vaša pričakovanja.

Se priporočamo!

Novi rekordi kranjskega plavalnega mitinga

Najbolje je plaval Zoltan Szilagyi

Na 400 metrov kravl je dosegel nov rekord mitinga, njegov rezultat 3:58,08 pa je po tablicah mednarodne plavalne zveze največ vreden in sicer 866 točk. Med ženskami je najboljši rezultat in nov rekord mitinga postavila Zoltanova sotekmovalka iz Budimpešte Anett Pohl na 200 metrov prsno s časom 2:38,73, kar ji je prineslo 790 točk.

Kranj, 1. julija - Nov rekord kranjskega mitinga sta dosegla še član budimpeštanskega kluba BVSC Tibor Kiss na 200 metrov delfin s časom 2:06,65 in ponovno Anett Pohl na 200 mešano s časom 2:23,39. Szilagyi je za najboljši dosežek mitinga prejel 1000 mark nagrade, saj je krepko premagal mejo 800 točk, pri ženskah pa to ni uspelo nobeni plavalki. Pohlova je bila "prekratka" za 10 točk.

Sicer pa je na tradicionalnem plavalnem mitingu v počastitev Dneva borca sodelovalo nad 100 plavalk in plavalcev iz 18 jugoslovanskih, avstrijskih, italijanskih in madžarskih klubov. Ekipno so s 5300 točkami zmagali plavalci Turn in Sportvereina Bayer Dormagen iz Zvezne republike Nemčije, druga je bila Crvena zvezda iz Beograda s 5106 točkami, tretji pa domači Triglav s 4910 točkami. Skupno je bilo v ekipnem točkovanju uvrščenih 14 klubov, med katerimi je bila Radovljica brez Robove 11, z 2846 točkami, za Triglav pa ni bilo na startu Kreša Božikova. Od plavalcev Triglava in Radovljice so boljše uvrstitve dosegli: drugo mesto Mojca Jamnik (Triglav) na 400 kravl (645 točk), drugo mesto Maša Jamnik na 400 mešano (624 točk), zmaga Mojce Jamnik na 800 metrov kravl (651 točk), trojna zmaga Saške Robič (Radovljica) in Kranjčank Tanje Blatnik in Nine Prosen na 200 hrbtno za ženske. Plavalni miting je spremljal bogat zabavni program z ansamblom Karavele in Moped Showom, plavalcem in številnemu občinstvu pa so spregovorili predsednik organizacijskega odbora mitinga Ivan Torkar, predstavnik kranjskih športnikov Slavko Brinovec in predsednik kranjskega izvršnega sveta gospod Vlado Mohorič. Zabavni program pa je povezovala Barbara Jerman. Organizatorji kranjskega mitinga so plavalce popeljali tudi na izlet po Gorenjski.

Najuspešnejši plavalec kranjskega mitinga Zoltan Szilagyi, član kluba BVSC iz Budimpešte.

REZULTATI - 400 kravl moški: 1. Szilagyi (BVSC) 3:58,08, 2. Bučar (Ljubljana) 4:00,64, 3. Igor Majcen (Ljubljana) 4:04,33; ženske: 1. Čenčič (SVS Spittal) 4:41,34, 2. Mojca Jamnik (Triglav) 4:42,27, 3. Rodemann (TSV Bayern) 4:43,03; 100 metrov hrbtno moški: 1. Gehring (TSV) 1:01,48, 2. Kronberg (TSV) 1:02,21, 3. Funta (SVST Bratislava) 1:05,01; ženske: 1. Tanko (KNC Celje) 1:10,82, 2. Rodemann (TSV) 1:12,46, 3. Tanja Blatnik (Triglav) 1:13,59; 100 metrov delfin: 1. Kiss (BVSC) 58,91, 2. Burnak (SVST) 1:02,26, 3. Katanič (Crvena zvezda) 1:02,34; ženske: 1. Wehmeier (TSV) 1:08,57, 2. Kožulj (Mladost Ina Oki Zagreb - MOZ) 1:08,77, 3. Sorini (ASE Trst) 1:09,56; 200 metrov prsno moški: 1. Gehring (TSV) 2:32,93, 2. Nave (ASE) 2:37,14, 3. Dick (SSFB Bonn) 2:45,81: ženske: 1. Pohl (BVSC) 2:38,73, 2. Malič (MOZ) 2:44,28, 3. Siega (ASE) 2:50,35; 100 kravl moški: 1. Cabafi (Crvena zvezda) 53,66, 2. Barth (TSV) 54,43, 3. Jurak (KNC) 55,53; ženske: 1. Kučukalič (Vračar Beograd - VB) 1:00,12, 2. Matovič (CZ) 1:01,77, 3. Čenčič (SVS) 1:02,44; 400 mešano moški: 1. Kiss (BVSC) 4:52,12, 2. Jurak (KNC) 4:55,85, 3. Milenković (Triglav) 4:59,83; ženske: 1. Pohl (BVSC) 5:14,01, 2. Jamnik (Triglav) 5:23,14, 3. Pirc (Triglav) 5:24,40; 1500 kravl moški: 1. I. Majcen (Ljubljana) 15,51, 31, 2. Tešović (KNC) 16:41,57, 3. Brunner (SVS) 16:49,17; 800 kravl ženske: 1. Mojca Jamnik (Triglav) 9:33,55, 2. Čenčič (SVS) 9:43,38, 3. Mijoč (VTV - Velenje) 9:45,71; 200 hrbtno moški: 1. Kronberg (TSV) 2:17,54, 2. Funta (SVST) 2:22,29, 3. Kordiš (Olimpija) 2:25,08; ženske: 1. Robič (Radovljica) 2:31,44, 2. Blatnik Tanja (Triglav) 2:33,29, 3. Prosen (Triglav) 2:33,31; 100 prsno moški: 1. Gehring (TSV) 1:10,30, 2. Vračun (KNC) 1:11,21, 3. Nave (ASE) 1:15,54; ženske: 1. Pohl (BVSC) 1:16,29, 2. Nalič (MOZ) 1:17,11, 3. Gelhar (TSV) 1:19,30; 200 delfin moški: 1. Kiss (BVSC) 2:06,65, 2. Majcen (Ljubljana) 2:09,62, 3. Szilagyi (BVSC) 2:12,94; ženske: 1. Sorini (ASE) 2:26,42, 2. Kožulj (MOZ) 2:29,72, 3. Pirc 2:33,36; 200 mešano moški: 1. Gehring (TSV) 2:13,06, 2. Jurak (KNC) 2:18,27, 3. Gere (EVSE) 2:20,95; ženske: 1. Pohl (BVSC) 2:23,39, 2. Malič (MOZ) 2:31,69, 3. Pirc (Triglav) 2:38,20; 200 kravl moški: 1. Kiss (BVSC) 1:57,82, 2. Majcen (Ljubljana) 1:58,51, 3. Jurak (KNC) 2:00,20; ženske: 1. Kubik (BP - Biser Piran) 2:12,82, 2. Matovič (CZ) 2:16,37, 3. Bogdanovič (CZ) 2:17,04.

Alenka Pirc, plavalka Triglava, dvakrat tretja na mitingu.

Maša Jamnik je skupaj s sestro Mojco med upi kranjskega plavanja.

Na zaključni slovesnosti je pokale najboljšemu moštvu in najboljšima med moškimi in ženskami podelil predstavnik republiške borčevske organizacije Marjan Lenarčič. ● **J. Košnjek, slike G. Šinik**

Leški padalci pred svetovnim prvenstvom

Tekma s sekundami in centimetri

Odlična ocena dosedanjih priprav naše ženske in moške padalske reprezentance, katerih šesta člana bosta izbrana po državnem prvenstvu v Prijedoru. Od srede avgusta dalje do svetovnega prvenstva tempiran vrhunec forme.

Lesce, junija - Organizatorji 20. jubilejnega svetovnega prvenstva v padalstvu, ki bo v Lescah (skoki posameznikov in ekip na cilj) in na blejskem nogometnem igrišču (figurativni skoki) med 7. in 17. septembrom ima ta hip obilo organizacijskih skrbi. Nič manj pa jih nima vodstvo moške in ženske reprezentance, katerih **vodja je Leon Mesarič** z Alpskega letalskega centra iz Lesc, **trenerja pa sta Drago Bunčič za moško in Janez Šafarič za žensko reprezentanco**. Kot ve povedati Mesarič, reprezentanci dobesedno garata. Moški so med desetimi reprezentancami sveta, ki lahko posežejo po kolajnah. Eden ali dva zgrešena centimetra lahko pokopljeta kolajno, zato je cilj naše reprezentance prvenstveno dober rezultat, ki pa bo ali ne bo zadostoval za kolajno. Reprezentanci imata za seboj tri težke treninge. Sedaj je na vrsti oddih z dvema tekmama za republiško in državno prvenstvo, potem pa spet končno piljenje forme v Lescah od 20. avgusta dalje do začetka prvenstva. Med dosedanjo vadbo so dajali posebno pozornost figurativnim skokom, kjer se forma naših zboljšuje. Da je bila to naša slaba točka, je tudi posledica tega, da imajo Leščani šele dobro leto letalo, primerno za vadbo figurativnih skokov.

Ogrodje ekip, vsaka šteje pet padalcev oziroma padalk, je zbrano, po prvenstvih v Postojni (republiško) in Prijedoru (državno) bosta določena še šesta člana. **V reprezentanci so že Bogdan Jug, Dušan Intihar, Darko Svetina, Roman Pogačar in Brane Mirt (vsi ALC Lesce) ter Irena Avbelj, Mira Grčič (obe ALC), Gordana Kovačič (Zagreb), Helija Balaša (Subotica) in Dijana Kupljenik iz Banjaluke. Kdo bo še v reprezentanci, bo znano čez 14 dni.** Organizatorji prvenstva poudarjajo, da skoraj vsi, ki so obljubili pomoč, obljube večinoma uresničujejo, da JLA drži besedo, Letalska zveza Jugoslavije pa doslej še ni primaknila niti dinarja!

Na zadnjem dnevu z letalci, ob koncu novega ciklusa priprav reprezentance, smo se pogovarjali s trenerjem in dvema padalcema.

Brane Mirt iz Strahinja:

"Imam dober občutek. Sam veliko delam, prav tako vsa ekipa. Osebno mislim, da bi sedaj potrebovali močno tekmovanje, ki bi nam pokazalo, kam v svetovni konkurenci dejansko sodimo. Na Češkem, kjer smo imeli med pripravami tekmo s domačini in Arabskimi emirati, sem delil prvo mesto, v Veroni je bila ekipa druga, jaz pa peti ali sedmi, v Jarunu pri Zagrebu pa sem zmagal s 5 centimetri iz osmih skokov. Tekma je bila za nas bolj trening. Pri skokih na cilj sem zanesljiv, figure se pa zboljšujejo. Letos smo precej napredovali, skoraj za sekundo, kar je pri sedmih, osmih sekundah zelo veliko. Moštvo je homogeno. Delamo, vemo, kaj hočemo. Glede na to, kaj smo v preteklosti že dosegli, mnogi pričakujejo doma kolajno. Vendar je po moji sodbi tekmovanje doma velika obremenitev."

Trener moške reprezentance Drago Bunčič natačno pregleda opremo padalca pred vzletom letala in skokom.

Brane Mirt po opravljenem skoku.

Roman Pogačar iz Radovljice:

"Zadnji tekmi sta dali kar dobre rezultate: v Veroni sem bil tretji, ekipa je delila drugo mesto, na Češkem pa sem bil četrti ali peti. Delamo, treniramo, predvsem figure, kjer še nikdar nismo bili tako dobri. Sedaj že vseh pet naredi obvezne figure pod osmimi sekundami, like delamo tudi dosti čisto. Močna tekma nam ne bi škodila. Pove ti, kam sodiš, spoznaš kriterije sodnikov. Glede svetovnega prvenstva pa tole. Če bo vse normalno, moramo biti iz desetih skokov pod 10 centimetri, kar bi nas uvrstilo med pet najboljših. Sicer pa domači teren lahko marsikaj spremeni."

Roman Pogačar.

Drago Bunčič, trener moške reprezentance:

"Imeli smo že štiri skupne priprave, vadimo pa v bistvu že vse leto. Sedaj dajemo pozornost popravilu napak v figurativnih skokih in tehničnim finesam pri izvedbi skokov na cilj. Na državnem prvenstvu v Prijedoru nameravamo doseči prvi vrh forme, nato mora ta malenkostno pasti in se do svetovnega prvenstva dvigniti do maksimuma. Boljši smo v figurah, pilimo finese, vse skupaj pa povečuje naše možnosti za boljše uvrstitve v kombinaciji. Skratka, pri figurah čim manj dodatnih kazni. Kaj je naš cilj. Pet padalcev v osmih skokih ne sme doseči 10 kazenskih centimetrov!" ● **J. Košnjek, slike G. Šinik**

Med zmajarji na 7. evropskem prvenstvu

Zmago prerokujejo Johnu Pendryju

Predtekmovanja na 7. evropskem prvenstvu v zmajarstvu, ki ga vodijo iz organizacijskega središča v Kranjski gori, sicer pa so vzletne točke, razen na Vitrancu, še na Krvavcu oziroma Ambrožu in nad Tolminom, so končana. 44 najboljših gre v finale. Največ zmajarjev stavi na zmago Angleža Johna Pendryja, ki je bil že svetovni prvak.

Kranjska gora, 29. junija - Pendry je v petek tudi vodil v "oranžni" predtekmovalni skupini pred rojakom Jamesom Petrom Harvejem in Francozom Alainom Chauvetom, naša Andrej Mravlje in Roman Tomat sta bila 30. in 45., v "zeleni" skupini pa so bili na prvih mestih Avstrijec Manfred Ruhmer, Britanec Robert Whittal ter Čeh Tomas Suchanek, od naših pa sta bil na najboljšem Kranjčan Franc Peternel, popularno Mišo na 16. mestu z realnimi možnostmi, da se uvrsti v finale, ki bo trajalo do nedelje 8. julija, ko bo slovesen zaključek doslej največje zmajarske tekme pri nas.

"Za jugoslovansko reprezentanco nastopajo Bojan Marčič iz Maribora, ki je tekmovalec in selektor obenem, Andrej Mravlje iz Ljubljane, Roman Tomat iz Škofje Loke, Roman Colner iz Krškega, Mišo Peternelj iz Kranja in Ivan Brovč iz Tolmina. Z nastopom naših še nismo povsem zadovoljni. Peternelj ima možnosti za finale, med najboljšimi pa bi imeli radi še enega, kar je bil naš cilj in obenem bi bil to tudi velik uspeh, saj je, razen Američanov in Avstralcev, tu zbrana vsa svetovna elita," ocenjujeta dosedanji potek prvenstva pomembna moža organizacijskega komiteja **Brane Mušič iz Ljubljane in Matjaž Brezar iz Tržiča**. "Sodeluje 110 pilotov iz 22 držav Evrope in Japonske. Vreme je večinoma ugodno za hitrostne prelete z določenimi obračalnimi točkami. Teh je skupno 12 na območju Gorenjske in Posočja. Čas sicer ni predpisan, je pa bolje, da je relacija premagana čim hitreje, saj se v končni izid šteje oboje: kilometri in čas. Doslej je potekalo tekmovanje brez večjih zapletov. Eden od pilotov je moral kar precej visoko prisilno pristati, pomagal si je s padalom, vendar se je vse skupaj končalo brez poškodb, pilota pa je našel helikopter z gorskimi reševalci. Sicer pa moramo izreči priznanje za pomoč pri organizaciji osnovni šoli Kranjska Gora, republiškemu štabu teritorialne obrambe in vojakom in starešinam planinske enote iz Kranja oziroma Bohinjske Bele."

V petek smo se povzpeli na Vitranc, na osrednje startno mesto zmajarjev. Naše moštvo ni bilo pretirano zadovoljno z uvrstitvami, še posebej pa so fantje negodovali, ker je bila četrtkova tekma prekinjena, ko je bilo v zraku že precej zmajarjev, naši pa bi si lahko bistveno popravili uvrstitve.

Naša reprezentanca: Bojan Marčič, Andrej Mravlje, Roman Tomat, Roman Colner, Mišo Peternel in Ivan Brovč.

Anglež John Pendry pred petkovo tekmo

Brane Mušič

Matjaž Brezar

Glede na očitke, da zmajarji pri pristanku uničujejo poljščine in travo, vodstvo tekmovanja odgovarja, da je nekaj takih primerov bilo, da pa so bili lastniki pravočasno opozorjeni na tekmovanje, da velike škode doslej ni bilo in da so zmajarji pripravljeni poravnati morebitno odškodnino.

Sploh pa prvenstvo v Kranjski gori kaže, da je svetovno zmajarstvo doseglo že visoko raven in da so tudi med udeleženci tega prvenstva poklicni zmajarji, večinoma tovarniški preizkuševalci naprav, kot na primer Pendry. Zmajarstvo je najbolj razvito v ZDA, Veliki Britaniji, Avstraliji in Franciji. Zanimivo je, da je v majhni Sloveniji okrog 500 zmajarjev, ki znajo leteti, dovoljenje za samostojno letenje pa jih ima okrog 200, kar nas glede na število prebivalstva uvršča visoko, na primer ob bok ZRN. Tekmovalni uspehi množičnosti še niso ujeli, ker je ta dejavnost pri nas še vedno na ravni ljubiteljstva, tekme pa so večinoma priložnost za ugotavljanje, kam sodimo. Precej naših zmajarjev leti z doma izdelani zmaji, sicer zelo kakovostnimi, prosto letenje pa se že uveljavlja na področju Zagreba in Reke, še posebej pa narašča zanimanje v Makedoniji. ● **J. Košnjek, slike G. Šinik**

Strelstvo

Helena Malovrh republiška prvakinja

Helena Malovrh iz Predoselj, pionirska republiška prvakinja, in njen trener Janez Umnik. - Slika B. Malovrh

Kranj, 3. julija - Za nami je slovensko pionirsko prvenstvo v streljanju z malokalibrsko puško serijske izdelave. Tekmovanje so organizirali Kranjčani na strelišču v Struževem. Gorenjci so bili tokrat uspešni, še posebej pa so se izkazale pionirke. Pionirkę SD "Partizan Julek" iz Radovljice so zmagale v ekipnem tekmovanju v trojnem položaju, Helena Malovrh iz Predoselj pa je bila najboljša v trojnem položaju (3 krat 10) in samo v ležečem položaju (30 strelov). Med gorenjskimi pionirji je bil najboljši Urban Vitez (SD Kranj) z drugim mestom v streljanju v ležečem položaju. Normo za nastop na državnem prvenstvu v Titogradu je izpolnil 1 pionir in 4 pionirke. V ekipnem tekmovanju pionirjev 3 krat 10 je zmagal Brest iz Cerknice, Kranj pa je bil peti, med pionirji 30 strelov leže so bili najboljši Žalčani, Kranj je bil ponovno peti, med pionirkami 3 krat 10 ekipno so zmagale Radovljičanke, Kranjčanke so bile pete, v ležečem položaju pa so bile Radovljičanke tretje, Kranjčanke pa pete. Med dosežki posameznikov je treba omeniti Urbana Viteza (Kranj) z drugim mestom med pionirji leže ter dve zmagi Helene Malovrh iz Predoselj. Razen nje sta bili Radovljičanki Sladjana Sorak in Barbara Šolar četrta in peta v 3 krat 10 posamezno, Sorakova pa je bila peta tudi v ležečem položaju.

Beštrova premagala člane

Javornik - Koroška Bela, junija - V spomin na nekdanjega predsednika Strelske družine Triglav z Javornika Koroške Bele Stanka Kermelja so priredili spominsko tekmovanje v streljanju z zračno puško in nanj povabili gorenjske strelce. Z enim krogom prednosti so zmagali člani ekipe Brata Kavčič iz Škofje Loke. Med posamezniki je za presenečenje poskrbela mladinka Darja Bešter iz Podnarta s 364 krogi od 400 možnih in tako ugnala vse člane. Ekipno je zmagala SD Brata Kavčič iz Škofje Loke s 1079 krogi pred SD Triglav Javornik Koroška Bela s 1078 krogi, SD Partizan Julek iz Radovljice s 1065 krogi, SD Stane Žagar Podnart 1064 krogov, SD Kranjem 1056 krogov itd. Posamično je zmagala Darja Bešter (Podnart) 364 pred Leonom Buhom (Škofja Loka) 364, Pavlom Jezerškom (Triglav) 361, Borisom Kozincem (Radovljica) 360 itd. ● **B. Malovrh**

Dvoboj Predoselj in Izole

Predoslje, junija - Strelci SD Franc Mrak iz Predoselj in strelci SD Darko Marušič iz Izole sodelujejo že od leta 1953 dalje. Letošnje prijateljsko srečanje je bilo že 36., dobili so ga pa strelci iz Predoselj, ki so zmagali pri veteranih, članih, članicah in mladincih. Skupni rezultat je bil 2946 : 2798 za Predodlje. Zunaj konkurence so tekmovali tudi pionirji iz Predoselj. Med veterani je zmagal Srečo Jerman pred Janezom Umnikom in Tonetom Markičem (vsi Predoslje), med člani Darij Bau (Izola) pred Jožetom Ostermanom (Predoslje) in Antonom Bubalom (Izola), med članicami domačinke Helena Malovrh pred Mijo Kaštrun in Milko Bogataj, med mladinci Predosljana Simon Bučan in Uroš Zupan pred Izolanom Amelom Šumičem, med pionirji pa so prva tri mesta osvojili Predosljani Klemen Bukovec, Andrej Kramar in Grega Jamnik. ● **J. Umnik**

Tri desetletja balinanja na Trati

Novo pokrito balinišče

Prihodnje leto, če bo šlo vse po sreči, bodo novo štiristezno pokrito balinišče na Trati pri Škofji Loki obzidali in tako bomo dobili prvo zaprto in ogrevano balinišče na Gorenjskem. Brez pokritega balinišča pa ostaja na Gorenjskem samo še Tržič.

Trata, 1. julija - Po pozdravnih besedah predsednika Balinarskega kluba Trata, ki slavi letos 30-letnico delovanja, **Bojana Budena, predsednika Balinarske zveze Slovenije Jožeta Rebca**, ki je povedal, da je balinanje na Gorenjskem že doma, saj je z 32 klubi takoj za ljubljanskim območjem, pri čemer ima veliko zaslug predsednik območne balinarske zveze Ivan Breznik, pokritega balinišča pa odslej nimajo le še v Tržiču, ter pozdrava predsednika sveta krajevne skupnosti Trata **Bojana Malovrha**, ki je opozoril na povezanost športa in prizadevanj za ekološko varnost okolja, je Bojan Buden odprl novo štiristezno pokrito balinišče. Na njem se je zatem začel eden najmočnejših balinarskih turnirjev na Gorenjskem sploh, saj so sodelovali skoraj vsi slovenski prvo in drugoligaši. Tekmovali so balinarji Sloge, Svobode, Grmade, Trate, Skale, Šiške, Soviča, Radovljice, Polja, Bičevja, Loke 1000, Planinca, Brda, Špice in Huj. Turnir je trajal do večera.

Predsednik Balinarskega kluba Trata Bojan Buden je povedal, da v loški občini deluje pet klubov, med katerimi je Trata v drugi zvezni ligi. Tako visokega ranga tekmovanja ni dosegel noben loški šport. Pri gradnji balinišča so opravili člani, skupno jih je 130, opravili nad 4000 prostovoljnih delovnih ur, vsi drugi škofjeloški balinarski klubi so se lani odpovedali denarju za vzdrževanje objektov in ga namenili gradnji na Trati, pomagali pa so tudi Tehnik, Jelovica, Predilnica, ZTKO Škofja Loka in seveda po svojih močeh tudi slovenska balinarska zveza in Salonit Anhovo. Gradnja je bila draga. Samo pokritje dveh stez brez stebrov je po predračunu znašalo 250.000 dinarjev! Klub uspešno deluje, ima 130 članov, med katerimi je 7 sodnikov, 5 inštruktorjev balinanja, pionirji in mladinci uspevajo na republiških tekmovanjih, dva mladinca pa sta se uvrstila na državno prvenstvo v balinanju. Za prihodnje leto pa je pred klubom velika naloga: obzidava balinišča. S tem bi dobila Trata prva na Gorenjskem zaprto, ogrevano štiristezno balinišče, uporabno vse leto. ● **J. Košnjek, slike G. Šinik**

Ekipa Trate, član II. zvezne lige: Bojan Berčič, Brane Klemenčič, Jure Štancar, Hasan Čaušerič, Bojan Buden, Danilo Bence, Jože Mrgole in Gorazd Bence. Na sliki je tudi predsednik območne balinarske zveze za Gorenjsko Ivan Breznik, ki je tudi trener ekipe, ki se bori za vrh v ligi.

Med turnirjem na Trati.

Zmagal Planinc

Na turnirju zveznih ligašev, organiziranem v počastitev otvoritve novega balinišča, je zmagala ekipa Planinca. Sledijo Sloga, Sovič, Brdo, Šiška, Bičevje, Svoboda, Huje, Trata I itd.

Franci Petek med tržiškimi malčki

Tržič, 3. julija - Vzgojiteljice tržiških vrtcev, še posebej vrtca Deteljica, so se letos zavzeto lotile dveh športnih akcij za najmlajše. Z malimi šolarji so opravile 11 krajših planinskih izletov v okviru akcije Ciciban - planinec. Zaključek je bil skupaj s starši na Bistriški planini. Udeležba je bila izredna. Mladi so tekmovali tudi za športno značko v plavanju, vodenju žoge, kotalkanju, kolesarjenju in hoji v hribe. Zaključek je bil v vrtcu Deteljica, priznanja pa je podeljeval naš znani smučarski skakalec Franci Petek iz Lesc, ki je povedal marsikaj zanimivega o športu. ● **J. Kikel**

Na Brdu tenis, jahanje in ribolov

Brdo, 23. junija - Na Brdu pri Kranju imajo že nekaj let teniško igrišče, šolo jahanja, prosto jahanje in ribolov. To so podatki, ki jih je povedal direktor sektorja gostinstva in turizma **Bojan Kopač**:

»Teniško igrišče je urejeno z umetno travo, cena za uro igranja je 70 dinarjev, za goste hotela pa 60. Rezervirajo ga lahko po telefonu 22-451.«

To pa ni vse. Tu je še športno jahanje in šola jahanja. Cena šole jahanja je 80 dinarjev na uro, prosto jahanje pa velja 100 dinarjev.

Ribiči lahko ribarijo v dveh jezerih. Cena dnevne karte je 150 dinarjev. V obeh jezerih so ribe, kot so ščuka, klen, smuč, amur in šarenka. ● **D. H.**

Kranj Mlekarna darovi gorenjskih planin

PRIJAZEN gorenjski NASMEH

SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP: NE VEDNO

EMIL HUMAR

Kdor ima že za seboj naporen, drag in pogosto dolgotrajen postopek pridobivanja vozniškega izpita, mi bo najbrž pritrdil, da je poleg spoprijemanja s številnimi »uradniki« pri opravljanju formalnosti najnapornejše prav za volanom. Pri tem je lahko voznik inštruktor zares v veliko pomoč, posebej takrat, kadar mora kandidat poleg avtomobila obvladovati tudi napete živce. Lahko je v veliko pomoč, pravim, saj žal ni veliko inštruktorjev, ki bi kandidatu za volanom s svojim znanjem in prizadevanjem hoteli in znali vzeti vsaj malo težkega psihičnega bremena med učenjem in pred izpitno vožnjo.

Emil Humar je nedvomno eden tistih, saj njegovi učenci, sedanji in bivši, govorijo o njem le pohvalno. Elektroinženir iz Stražišča pri Kranju že sedemnajst let honoraren voznik inštruktor. Začel je nekdanji avto šoli Mladinskega servisa in ostal tam sedem let. Ob njeni ukinitvi je tudi sam za nekaj časa prekinil poučevanje, zdaj pa že poltretje leto sodeluje v avto šoli kranjske Delavske univerze, kjer tudi predava cestno-prometne predpise.

Sam se je odločil za opravljanje vozniškega izpita šele pri petindvajsetih, ko so ga v to prisilile »potovalne« obveznosti zveznega rokometnega sodnika. Že takoj naslednje leto je opravil tudi preizkušnje za voznika inštruktorja. Takrat je bilo avto šol in inštruktorjev zelo malo, čakalna doba za vožnjo pa dolga in kar sama od sebe je prišla odločitev pomagati ljudem: »Vedno sem čutil veselje do dela z ljudmi. Takrat sem le želel pomagati, potem pa mi je to delo prišlo tako v kri, da je danes že kar potreba. Poleg tega veliko ljudi spoznam na tečajih, potem pa čutim nekakšno moralno obveznost, da jih naučim še vožnje.«

Emilov odnos do kandidatov je morda nekaj posebnega. Nobenega pokroviteljstva, ostrega nastopa, učiteljske distance in jeze ob napakah. Pač pa preprost človeški pristop, ustrežljivost in nevsiljiva prijaznost, poznavanje in razumevanje vseh težav, ki se zgrnejo nad kandidata za volanom in predvsem toliko pomirjujočega obnašanja in besed, da se nekaj od tega mora nalesti tudi zelenec za volanom. Ob napakah se ne razburja. Le opozori nanje in doda, da gre šele za učenje. »Ja, Emil je pa v redu,« pravijo bivši kandidati in zaposleni v avto šoli. »Tako miren je, da komaj verjameš.« In vendar ta prijaznost še ni vse. Več kot to je njegova pripravljenost ustreči vsakomur, kolikor se le da, najsi je to ura ali pogostost vožnje ali pa kakršenkoli nasvet v pomoč pri opravljanju teoretičnih in uradnih postopkov za izpit. »Odnos inštruktorja do kandidata mora biti korekten, saj je on tam zaradi kandidata in ne obratno. Predvsem pa mora biti inštruktor psiholog. Nikdar ne bi smel povišati glasu ob napakah, saj je potem cela ura vožnje zgubljena. Skoraj vsi kandidati imajo izredno tremo, posebej na izpitni vožnji, kjer vozijo slabše kot prej. Prav v zadnjih urah pred izpitom je pravi psihološki pristop še posebej pomemben. Inštruktor ga lahko razbremeni in s tem spodbudi k dobri vožnji. Žal je tako ravnanje inštruktorjev precej redko. Tudi jaz sem se tega moral naučiti in vesel sem, da so kandidati z mano zadovoljni.«

Ni čudno, da Emil Humar z vsemi svojimi »učenci« vzpostavi skoraj prijateljski odnos in da mu ni nikoli nobeden »ušel« k drugemu inštruktorju. Človek preprosto čuti, kadar naleti na koga, ki mu želi pomagati. Zato Emil ostaja v spominu svojih »šoferjev« tudi kasneje in zato tudi ni nikoli konca vrste tistih, ki želijo, da jih prav on popelje preko začetnih težav za volanom. Kot kaže, bo lahko že jeseni zadostil povpraševanju, saj bo začel z eno prvih zasebnih avto šol v Kranju. Pa srečno, Emil!

Včasih je bilo v hribih drugače

Kako spoštovan je bil včasih planinec - pa tudi kako redek je bil - kaže čisto navaden račun, ki ga je za svoj zajedek in zapitek pred vojno dobil planinec v planinski koči. Franc Hvasti z Drulovke je doma našel shranjen račun, ki ga je 29. junija 1939, točno pred 51 leti, dobil od oskrbnika Spodnje koče na Golici.

Iz računa je še danes lepo razvidno, da je popil 2 dcl vina za 3.50 din, pojedel 1 juho za 4, 2 kosa kruha za 2, pol klobase za 4 dinarje in popil 1 malinovec za 3 dinarje. Toda razvidno je tudi, da je plačal vstopnino v kočo in sicer 2 dinarja kot član Slovenskega planinskega društva, nečlanska vstopnina pa je bila višja. Račun je moral tudi lastnoročno podpisati.

Iz vsega skupaj se lepo vidi, kakšen red je tedaj vladal v kočah pa tudi da v kočo nisi mogel kar tako, kot danes. Koče so se vzdrževale tudi iz vstopnine, ne le iz gostinskih uslug. Nič čudnega, da danes marsikatero planinsko društvo že resno razmišlja, da bi vstopnine spet uvedlo. Sosednja Avstrija jih za svoje visokogorske koče ima. In tako bi se našel denar tudi za čiščenje odpadkov, tudi za obnovo koč in podobno. Morda bo kdo rekel, da bi bil to spet korak nazaj, v staro Jugoslavijo. A po drugi strani bi bil tudi korak naprej. Razmisliti je treba. ● **D. Dolenc**

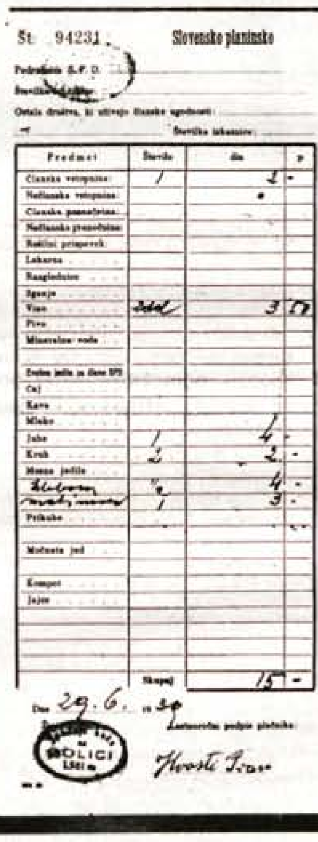

Št. 94231. Slovensko planinsko

Predmet	Število	din	p
Članska vstopnina	1	2	-
Vino	2 dcl	3	50
Juha	1	4	-
Kruh	2	2	-
Mesna jedila			
Klobasa	½	4	-
Malinovec	1	3	-
Skupaj		15	-

Dne 29. 6. 1939

GOLICI

Hvasti Franc

Utrip časa

Marsikdo rad lista stare časopise. Iz porumenelih listov puhti vonj po starosti, iz zapisov na njih pa veje duh časa, v katerem so nastali. Oživijo dogodki, kraji in ljudje. Imeniten občutek potovanja skozi čas...

Včasih so zapisi v starih časopisih, brani z večjim časovnim zamikom, lahko celo zabavni ali vsaj zanimivi. Poglejmo, kaj so ljudje brali v "Gorenjcu" pred desetimi, dvajsetimi, tridesetimi,... celo osemdesetimi leti:

(Glas, glasilo SZDL, junij 1980):

Nekaj naslovov: Gorenjci imamo marsikaj skupnega, Večja skupnost, več težav, Obrambne veščine privlačijo, Pripravljeni na radiološki, biološki in kemični napad, Štirinajst množičnih zastrupitev...

(Glas, glasilo SZDL, junija 1970):

"..., da alkoholizem tako v svetu, kot pri nas iz leta v leto narašča. Vse večje so številke prodanih litrov alkoholnih pijač, sorazmerno s tem je večji tudi dohodek od prodanega alkohola. V nekaterih slovenskih občinah je prometni davek od alkoholnih pijač tako velik, da pomeni pomembno postavko v občinskem proračunu."

Glede na vsesplošno usihanje leteh bi človek pomislil, da se je narod streznil!? -

(Glas Gorenjske, glasilo SZDL, junija 1960)

Zavarovalnina: Kdor hoče v Napoliju plačati znižano zavarovalnino, mora pismeno izjaviti, da ne obiskuje nogometnih tekem. V nasprotnem primeru je premija za 10 % višja. Znano je, da prihajajo na stadion v Napoliju reševalni avtomobili že ob začetku tekme in vozijo v bolnišnico poškodovane navijače.

Trideset let za Napolijem je tudi Jugoslavija nesluteno razvila nogometni šport. O tem seveda samo vam na uho. Nihče niti besedice zavarovalnici in bodimo srečni, da nam takooo malo zaračunajo!!!

(Gorenjski Glas, glasilo OF okraja Kranj, junija 1950)

Utajiti so hoteli površine žitaric:

...Ponovni pregled posejanih površin z žitaricami nam je podal precej točno sliko odnosov posameznih kmetov do skupnosti. Tako se je zgodilo, da se je ob pregledu odkrilo precej žitaric, ki so bile prijavljene kot krmske rastline, to se pravi, da so jih brezvestni kmetje hoteli odtegniti skupnemu žitnemu fondu za preskrbo našega delavstva...

Kaj ni že dobri stari Marx nekaj pisal o nesoglasjih med delavci in kmeti? Kaže, da gre ljubezen res skozi želodec.

(Gorenjec, list za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto, junija 1939)

Primskovo: Prebivalci naše vasi so imeli v noči od torka na sredo "prijetno iznenadenje" od strani raznih Lojzev, Lojzk in tudi ne-Lojzev. Priredili so nam namreč jako uspel koncert v naslednjih točkah: Urnobesnem vpitju s spremljavo kletvin, pokanju s topiči, harmoničnemu in zelo ubranemu petju, ter za priboljšek malo pretepa. Za to se moramo vsem prirediteljem najlepše zahvaliti (nekatere tudi poznamo) in bi bilo dobro, da bi jih oblasti odlikovale s kakšnim učinkovitim odlikovanjem. Saj pa tudi zaslužijo, ker se mučijo tja do 3. ure zjutraj s tem, da bi pripravili vaščane ob spanje. Našo policijo pa prosimo, da se za te prireditelje malo pozanima in jih nauči manire.

(Gorenjec, političen in gospodarski list, junija 1910)

Zakon o volilni dolžnosti je potrjen. Cesar je potrdil v deželnem zboru kranjskem sprejeti zakon, da se mora vsak volilec udeležiti volitev v državni zbor in deželni zbor. Kdor bi se volitve neopravičeno ne udeležil, bo primerno kaznovan. Za kurijo veleposestnikov ne velja volilna dolžnost.

O človeku so rekli:

Človek je edina napaka Narave. (William S. Gilbert)

Človek je kot zrno riža, ki se kuha v loncu: včasih na površini, včasih na dnu. (madžarski pregovor)

Človek je žival, ki se bavi s politiko. (Aristotel)

Človek ima vse vrline in vse napake, ki jih ima vsaka živalska vrsta posebej. (Dossi)

Človek je v življenju velikokrat samo prtljaga, s katero razpolagajo drugi. (Ivan Šibl)

Dokler ima človek glavo na ramenih, zanj ni nič izgubljenega. (vietnamski pregovor)

Človek je bitje, v bistvu nezadovoljno z ostalimi. (Čapek)

Človek je dober, ljudje so slabi. (Rousseau)

Človek je ustvarjen zato, da živi v krčih nemira ali pa v mrtvilu dolgočasja. (Voltaire)

ČVEK

Superman postaja zelen

Navkljub gromovitim izjavam, da se je vloge Supermana naveličal in da ne misli več snemati filmov iz te serije, pa se igralec Christopher Reeve (37) ni mogel upreti najnovejši ponudbi: honorarju pet milijonov funtov za vlogo zaščitnika zemljinega ozonskega plašča. Po novici, ki je »pricurljala« iz londonskega Pinewood Studios si občinstvo v vlogi (in obleki) supermana ne bi moglo zamisliti nikogar drugega.

Znano ni le, ali je pri odločitvi o sprejetju ponudbe prevladala vsota ali Reeveova ekološka zavest.

"Butalska"

- Janez, ali veš, da mi je sindikat skoraj rešil življenje?
- Kaj ne poveš!
- Sem zadnjič na plakatu videl, da zgodnje odkrivanje raka rešuje življenje.
- Kaj pa ima to opraviti...
- Ja, sindikat mi je dodelil ta zgodnjo izmeno v tistem našem šotoru v Poreču. Franci veš - tisti moj sodelavec, ki je tudi pri ribičih - je bil lani tam na dopustu in mi je že takrat rekel, da se tam tudi kakšen rak najde.
- ?!

Dahnili so da

V Kranju: Robert Krč in Darja Šubic iz Kranja, Robert Petrač in Lenčka Koglar iz Radovljice, Tomaž Markun in Karmen Štirn iz Kranja, Zoran Borenović in Zorica Čović iz Donje Tramošnje, Tomaž Dobnikar in Irena Štefe iz Vogelj, Dušan Peneš in Mirjam Barle iz Srednjih Bitenj, Marko Toman in Matejka Grahek iz Podbrezij, Sašo Finžgar in Pavlina Kokot iz Radovljice, Oliver Hrnčič in Jasmina Veleva z Golnika, Janko Sirc in Frančiška Košir s Trstenika ter Tomaž Terčon in Bogdana Jocif iz Kranja.

V Škofji Loki: Janez Jezeršej in Ana Razpet iz Cerknega.

Čestitamo!

Male gorenjske vasi

Nemilje

Piše: D. Dolenc

Folklora - ostanek kapitalizma

Življenje je polno naključij. Kdo ve, če bi Nemilje, Dražgoše, Podblica in Jamnik doživeli toliko lepih uric domače folklore, če ne bi naključje hotelo, da je Jože Šolar, iz Kajže v Nemiljah po koncu vojne pristal na komandi mesta Ljubljana in se tam srečal z Marijo Šuštar, ki je delala na Inštitutu za narodopisje in Tončko Marolt, ki je takrat že formirala prvo folklorno skupino v Ljubljani. Bilo je takrat, ko je Slovenija in z njo vsa Jugoslavija praznovala priključitev Primorske. V folklornem nastopu na Taboru v Ljubljani so bile novembra 1946 zastopane folklore iz vseh republik. Sicer je bil takrat odnos oblasti do folklore še precej mačehovski, kajti narodne noše so bile nasledek Marijinih družb, večinoma cerkvenih prireditev, procesij in podobnega, predvsem pa kapitalistične, gnile Jugoslavije. A Jože se je ogrel zanjo z vsem srcem.

Počasi so se mišljenja spremenjala. Ko je Jože Šolar prišel po demobilizaciji na Okrajni odbor Kranj za ekonoma, se je tudi v Kranju formirala folklorna skupina in ko je bil 1947. leta v Kranju v Narodnem domu festival folklore, je že prvič zaplesala. Jože hrani še slike: Etbin Kristan in Tone Fajfar sta bila med gledalci v prvi vrsti.

"Takrat je bil samo en nastop," se spominja Jože Šolar. "Neka ženska je igrala na harmoniko, iz Selške doline je bila doma. Potem je bilo malo predaha, 1952. leta se je pa spet začelo. Takrat je bila ustanovljena folklorna skupina pod imenom Dražgoše, ki pa je zajemala plesalce iz vseh vasi tam okrog, še celo iz Prtovča. Enkratna skupina je bila to," se deklet in fantov danes spominja Jože. "Dvanajst parov skupaj! Prvič je nastopila leta 1952 na gorenjskem festivalu folklore v Kranju na letnem kopališču. Tončka Maroltova je vodila vse skupaj. "Mrzolin", "zibnšrit", "mazurko", "špicpolko", "traplanko" in "štajeriš" - povezavo med enim in drugim plesom - smo plesali. Fantje so imeli vsi krivčke na klobukih, dekleta so bila vsa "štmana"...!"

Na Poljsko, v Francijo, Italijo, Švico

Trideset let je Jože Šolar vodil to folklorno skupino. V Dražgošah so vadili še v lesenih barakah, ki so jih takoj po vojni naredili za stanovanja vaščanov. In kako vestno so hodili na vaje. Peš so prihajali iz vseh teh vasi, po celo noč vadili. In kje vse so gostovali! Po vseh krajevnih prireditvah po Selški dolini, po Sloveniji. Za 200-letnico Antona Janše so nastopili na Dunaju, v Zürichu na smučarskih prireditvah, pred desetimi leti so bili na Poljskem, v Italiji, Franciji. V Italiji so plesali na potresnem področju in v Castel Fiorentinu pri Firencah, kjer živi njihov prijatelj Omero Capelli, italijanski partizan, ki je osvobajal Gorenjsko. V Zagrebu so se udeležili "smotre folklore", kjer je bilo čez dva tisoč nastopajočih. S Turističnim društvom Postojna so imeli pogodbo, da so vsako drugo nedeljo plesali pred vhodom v jamo, če je bilo slabo vreme, pa v jami. Prav tako so nastopali v Lipici. Ob 400-letnici Lipice so se tam s kočijami vozili. Kako slikovito je bilo vse skupaj s pisanimi narodnimi nošami. In koliko je bilo kmečkih ohceti v Ljubljani in drugod, kjer so nastopili le z narodnimi nošami.

Jože Šolar je 30 let vodil kulturno življenje Nemilj, Podblice in drugih okoliških vasi.

Danes folklorna skupina "Mali vrh" Podblica, ki je naslednica Jožetovih plesalcev, še obstaja. Vodi jo Albin Lotrič. Da bi le zdržali, si želi Jože, kajti sam predobro ve, kako težko je skupino obdržati, ko se tu "osuje" z vsakim fantovskim odhodom v vojsko, z vsako poroko plesalke. Ves čas je potrebno skupino obnavljati, sicer propade.

Trideset let z mladimi

Jože Šolar je bil vseh trideset let srce in duša kulturnega življenja v Nemiljah, Podblici in drugod. Ne le s folkloro, ukvarjal se je tudi z režiranjem, z igro. Česa vsega niso postavili na oder! Kup komedij, posebej pripravljenih za zabavne večere, Vdova Rošlinka, Pričarani ženin, Dobrodošla Miss Agatha, dajali pa so tudi celovečerne igre kot, Veriga, Naša kri, Razvalina življenja. Takoj po vojni so bili najbolj priljubljeni partizanski skeči, kot Tri zaostale ure, Švabski obisk in podobni.

1967. so zgradili dom v Podblici in tako pridobili pravo dvorano. Do tedaj so imeli prireditve v šoli, na montažnem odru. Zanimanja za igre je danes manj, televizija, film, so naredili svoje tudi na deželi, a fantje in dekleta vseeno vztrajajo. Vsaj po eno delo na leto še spravijo skupaj. Jana Vidic jih je vodila, zdaj jih vodi Franc Pogačnik. Bosa v parku so dajali to zimo, zdaj pa sliši, da spet nekaj pripravljajo.

Noge so izdale Jožeta Šolarja. 1964. ga je drevo udarilo na nogo, a se je takrat še zlizal, še plesal je, potem so se mu oglasili kolki. Operiran je bil in danes je na berglah. Ne more več s svojimi folkloristi, ne z igralci, zato pa ima polno prelepih spominov. 1982. se je moral posloviti od njih.

Osrednji del Nemilj, s kužnim znamenjem in gostilno v ospredju.

Na spisku poceni posojil 171 ljudi, seznam še ni dokončen

Elanova črna stanovanjska posojila

V letih od 1983 do 1989 so iz Elanovega črnega stanovanjskega fonda razdelili 102 delavcema tovarne in 69 zunanjim "partnerjem" skupaj najmanj za 3,4 milijona nemških mark poceni posojil.

Kranj, 2. julija - Kot sta v petek povedala načelnik oddelka UNZ Kranj za zatiranje kriminalitete Jakob Demšar in vodja sektorja za zatiranje gospodarske kriminalitete Pavo Ivanković, je glavna oseba tega nedovoljenega početja bivši Elanov finančnik Pavel Koder, proti kateremu so istega dne podali javnemu tožilstvu novo kazensko ovadbo zaradi neupravičene uporabe, zlorabe položaja ali pravic odgovorne osebe.

Tako imenovane črne kredite je prek enote Komercialno-hipotekarne banke (Beograjske banke) v Litiji brez vednosti samoupravnih organov v Elanu dobilo 69 ljudi, ki niso zaposleni v Elanu in jim je Pavel Koder na ta način, z denarjem vseh delavcev (ko je izčrpal sklad skupne porabe, je posegel celo v poslovnega), očitno plačeval nekatere usluge. Posojila so bila praktično zastonj, z vsega 3-odstotnimi obresti, zanja po skokoviti inflaciji dobitniki plačujejo neznatne zneske. Posojil zunanjim ljudem je v dinarski protivrednosti za najmanj 1,472.000 nemških mark. Poleg teh sta črna posojila dobila tudi 102 delavca Elana, nekateri celo večkrat, in sicer skupaj v znesku 1,470.000 mark. Ob tem se zdi že nekoliko bolj jasno, kakšne poti so Elan speljale do bankrota v višini 377 milijonov mark oziroma zakaj Elan že 1986. leta ni prikazal izgube 20 milijonov mark.

Spisek imen ljudi, ki so dobili prepovedana ugodna posojila, je zaenkrat še skrivnost in po besedah kriminalistov še ni dokončen. Od delavcev Elana so omenili le vodjo računovodstva (skupaj 98.000 mark), vodjo računovodske operative (140.000 mark), direktorja prodaje plovil (66.000 mark), direktorja veleprodaje (95.000 mark) in vodjo finančne operative (69.000 mark), med zunanjimi pa vodjo sektorja deviznega poslovanja v Ljubljanski banki, TBG (33.000 mark) in vodjo finančnega sektorja v Smeltu Ljubljana, bivšega direktorja finančnega sektorja Železarne Jesenice, ter njegovo ženo, bivšo direktorico računovodstva pri Ljubljanski banki, ki sta dobila za 19.000 mark posojila. Na seznamu je tudi precej imen iz smučarskega sveta.

Naj ob tem, bolj kot zanimivost, omenimo, da je bil Elan tudi na legalnem področju stanovanjskih posojil zelo odprtih rok (za nakup stanovanja je delavec lahko precej tudi 80 odstotkov predračunske vrednosti) in da namenske porabe denarja niso preverjali. Nekateri delavci so dobili izdatne legalne kredite, ko to ni šlo več, so posegli po črnih. Proti več vodilnim delavcem Elana, ki so z odobritvijo finančnega direktorja dobili črne kredite, so kriminalisti podali kazenske ovadbe.

Podali so jo tudi proti bivšemu Elanovemu prvemu možu Urošu Aljančiču, in sicer zaradi zlorabe položaja ali pravic odgovorne osebe, ker si je kot direktor Elana v litijski banki nabral za najmanj 100.000 mark črnih kreditev. Nekatere je dobil celo na imena tašče, žene, sestre, prijateljev in sošolcev.

26. junija so kriminalisti podali kazensko ovadbo proti Urošu Aljančiču zaradi zlorabe položaja ali pravic odgovorne osebe. Upravičeno sumijo, da je iz Elanove firme Rion na Švedskem, kjer je bil tedaj direktor, nakazal prek firme Finex v Zahodni Nemčiji 37.000 mark na svoj račun.

Tančice iz poslovanja nekdanjega gorenjskega paradnega konja se torej počasi odgrinjajo. Preiskava se nadaljuje in bo najbrž trajala še nekaj mesecev. Kriminalisti tesno sodelujejo s finančnimi inšpektorji SDK, ki pospešeno pregledujejo poslovanje Elana, da bi ugotovili, kam je poniknilo toliko denarja. Najbolj v megli je zaenkrat še devizno poslovanje Elana, saj je Pavel Koder očitno obremenilne dokumente "pravi čas" odnesel iz tovarne in skril, na vprašanja kriminalistov, kam, pa odgovarja, da gre za poslovne skrivnosti. Glede na to, da so papirji Elanovi in ne Kodrovi, to ne more držati.

Za Pavla Kodra in Uroša Aljančiča sta v petek podani kazenski ovadbi le člena v verigi med prvo, podano 15. maja, in novimi, ki bodo očitno še sledile. O črnih kontih v Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu, s katerih sta za zastavljeno Elanovo premoženje dobila Uroš Aljančič 3,5 milijona šilingov posojila, Elanov poslovni partner iz Švice Mladen Sirol pa 3,2 milijona šilingov, smo že poročali. Prav tako o ovadbi proti vodji kranjske podružnice Komercialno-hipotekarne banke Zdenki Piskernik, ki je Pavlu Kodru dala jamstvo za okoli 30 milijonov mark bianco menic na odpoklic, ter o suspenzu pomočnika direktorja za sektor nadzora v kranjski podružnici SDK Marjana Kralja, ki je dobil Elanov črni stanovanjski kredit. Dobila sta ga tudi njegova žena in brat. ● **H. Jelovčan**

Darila splitskim bankirjem

Dva dni pred tem, 27. junija, pa so kriminalisti podali na javno tožilstvo kazensko ovadbo proti Pavlu Kodru zaradi kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic odgovorne osebe in ponareditve listin, ker je lani z denarjem Elana omogočil bankirjem v Splitu poceni nakup dveh osebnih avtomobilov audi 80, ladijskega motorja ter radijske postaje.

Vse za turizem

Dva drobna, komajda omembe vredna dogodka iz zadnjih dni sta me spodbodla k razmišljanju. Prvi nosi datum 22. junija, ko je dežurni miličnik na kranjski postaji med deseto uro zvečer in polnočjo sprejel okrog 40 telefonskih pozivov. Stanovalci okrog stadiona so robantili zaradi zabavne prireditve in zahtevali od policajev, da napravijo red in bodo lahko mirno spali nočno spanje. Miličniki niso imeli kaj; prireditev na stadionu je bila dovoljena, lahko le priporočijo občinski upravi za notranje zadeve, naj bo ob podobnih primerih previdnejša in naj misli tudi na zaspance.

Drugi primer: znan Kranjčan, ki ga je pot zanesla na Jezersko, se je pritoževal nad poslovno zaspanostjo tamkajšnjih črpalkarjev, ki uradujejo eno samcato uro, od poldneva do enih. Kot nalašč je bencinski rezervoar njegovega avta nevarno presahnil prav v tem "turističnem" kraju. Na srečo je na Jezerskem toliko domač, da je od nekod izbezal prijaznega črpalkarja, ki je natočil bencin.

Turizem smo ljudje, nam že nekaj let trobijo s televizijskih zaslonov. Hkrati nam pred vsako turistično sezono, med njo in po njej turistični strokovnjaki dopovedujejo, kaj vse odvrača tuje turiste od naše lepe dežele; slabe ceste, prepričla ponudba (poleg postelje in hrane), previsoke cene. Pomilujejo seveda predvsem tuje turiste.

Tudi nekateri od nas bi bili kdajpakdaj radi vsaj malo turisti. Če že ne na morju ali v toplicah, pa vsaj v domačem kraju. Saj smemo tako reči Jezerskemu, prek katerega (tudi) drvimo v Avstrijo po cenejših nakupih? In petkova nočna počitniška prireditev na stadionu? Mladim so odrasli vzeli že nedeljska, bojda prehrupna, srečanja pred hotelom Creina. Zdaj jih spet porivajo v zakajene lokale, da jih bodo potem lahko mirne vesti kritizirali... ● **H. Jelovčan**

SEDEM DNI

Iščejo kolesarja

Kranj, 27. junija - Marjan Kosem, roj. 1956, iz Srednje vasi pri Šenčurju je, kot običajno, pešačil s popoldanskega dela v Savi proti domu. Med tekom po kolesarski stezi ob cesti Škofja Loka-Kranj je približno 300 metrov pred križiščem Kranj-Brnik vanj trčil neznan kolesar, ki je pripeljal nasproti. Kosema je odbilo na travnik, kjer je obležal. Kolesar ga je vprašal, ali naj pokliče milico ali rešilca, vendar je Kosem odvrnil, da ne potrebuje pomoči. Naslednji dan paso ga zaradi zloma zgornje čeljusti poslali v UKC. Miličniki prosijo neznanega kolesarja, naj se oglasi na PM Kranj.

Z avtom v pešca

Kranj, 29. junija - Matija Savinjšek, 1945, iz Kranja je z avtom peljal preblizu desnega roba Likozarjeve ulice in zaradi tega zadel pešca Branka Zobovnika, 1960, iz Kranja, ki je bil v nesreči ranjen.

Lahko bi utonil

Jesenice, 29. junija - Popoldne je odšel 9-letni Miroslav Jovič z Jesenic na letno kopališče Ukova. Ob preriravanju in lovljenju ob velikem bazenu, kjer je voda globoka dva metra, je padel v bazen in potonil na dno. Iz bazena ga je mladega neplavalca potegnil reševalec Marko Štojs, ki mu je dal prvo pomoč in ga poslal v jeseniško bolnišnico.

Nenadoma na cesto

Jesenice, 30. junija - Wolfgang Kirchner, 1937, iz Zahodne Nemčije, je popoldne z avtom peljal z Jesenic proti Hrušici. Na C. maršala Tita je nenadoma stopila na slabo označen prehod za pešce Ivica Pečnik, 1918, z Boh. Bele. Voznik je kljub zaviranju pešakinjo zadel in ranil.

Poginile ameriške postrvi

Boh. Bistrica, 30. junija - Vodja enote ribogojstvo Bohinj Jože Godec je sporočil, da je v zunanjem bazenu ribogojnice v Boh. Bistrici poginilo več ameriških postrvi. Miličniki so ugotovili, da je do pogina 650 kilogramov rib prišlo zaradi naglega padca vodostaja in pomanjkanja kisika. Škoda je ocenjena na 30.000 dinarjev. Odgovornost ugotavljajo.

Deček huje ranjen

Crngrob, 30. junija - Sabina Komaricki, 1973, iz Škofje Loke je z avtom brez vozniškega dovoljenja na lokalni cesti v Crngrobu sekala ostri nepregledni desni ovinek in na drugem robu ceste povozila 14-letnega kolesarja Gregorja Stareta iz Žabnice. Deček je obležal pod prednjim delom vozila, ki ga je s kolesom vred porivalo skoraj deset metrov. Huje ranjenega so odpeljali v UKC. ● **H. J.**

Halo, 93

Kranjski poklicni gasilci so minuli teden gasili tri požare. Prvič so v torek dvignili alarm sosedje Storžiške 22 v Drulovki, ker se je iz hiše močno kadilo. Na srečo je bil samo dim. Gospodinja je pustila pečenko na prižganem štedilniku in odšla od doma. V četrtek popoldne je bil gozdni požar v Naklem. Gorelo je na približno enem hektaru, vendar večje škode ni bilo. Poklicnim gasilcem so pomagali nakelski prostovoljci. Tretji požar je bil v petek ob treh zjutraj, ko je zagorelo v smetnjaku v Poštni ulici.

Razen v požarih so kranjski gasilci v prometni nesreči v Podtaboru iz zmečkanega vozila rešili, žal, mrtvo žrtev. Na Planini so odpirali stanovanje, katerega ključ je lastnik izgubil, v Preddvoru avto, v Miljah so zaustavili vodo iz počene cevi ter prepeljali več pokvarjenih vozil. ● **H. J.**

BUTIK Živ-Žav
ŠKOFJELOŠKA 10
64000 LABORE
ODPRTO OD 12. - 18. ure
sobota od 9. - 12. ure
TUDI VAŠ OTROK NAJ BO LEPO IN MODNO OBLEČEN.

NA SONČNI STRANI ALP

Vladin ekološki resor

Škofja Loka, 2. julija - Nova občinska vlada je potegnila pametno potezo, ko je dipl. inž. kemije Marijo Pogačnik (Zeleni Slovenije) zadolžila za področje varstva okolja.

Občinskih vlad, ki bi imele v svoji sestavi tudi poseben ekološki resor, je (še) malo. Da so se zganili prav v Škofji Loki, je do neke mere razumljivo, saj je ob vrsti ekoloških problemov javnost tod ekološko bolj osveščena, res pa je, da tudi drugje problemov ne manjka, le oči si uspešneje zatiskajo pred njimi.

Kot kaže letošnji skupščinski delovni program, bo imela novopečena občinska "ministrica" (seveda ob pripravljalcih strokovnih rešitev) obilo dela: od oblikovanja posebnega občinskega ekološkega dinarja do programa za izboljšanje zraka v Škofji Loki in drugih krajih, odločanja o usodi preobremenjene čistilne naprave na Suhi, bedenja nad sanacijo idrijskega odlagališča odpadkov Rakovec ob občinski meji ter sanacije domačega odlagališča v Dragi, sprejetja odloka o zaščiti podtalnice Sorškega polja tudi v kranjski in šišenski občini ter preusmeritve dela republiškega ekološkega dinarja za sanacijo podtalnice oziroma njenih vodotokov, do iskanja dodatnih kvalitetnih virov pitne vode za Škofjo Loko. Nič kaj mehkejši oreh najbrž ne bodo domača podjetja, ki morajo zmanjšati onesnaževanje voda in zraka.

V zvezi z Rudnikom urana Žirovski vrh si bo nova škofjeloška vlada prizadevala za denar iz republiškega proračuna za znanstvenotehnično sodelovanje med Bavarsko in Slovenijo in stalne meritve onesnaževanja okolice rudnika, za izdelavo radonske karte, predlogov sanacije stanovanjskih hiš ter predpisov za gradnjo na območjih z velikim naravnim sevanjem. Seveda pa bo treba z ekološke plati oceniti tudi vse posege v prostor, od načrtov za stanovanjsko, industrijsko in obrtno gradnjo, pa do cestne rešitve v Poljansko dolino. ● **H. Jelovčan**

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Krvav gostilniški spopad

Prometni miličniki so na nočnem obhodu opazili S. J., ki se je krvav vračal domov. Ugotovili so, da ga je v gostilniškem prepiru zabodel stari znanec policijskih podzemnih počivališč V. M. Kljub krvavemu obračunu nasilniški tip očitno še ni potešil svoje sle, saj se je že naslednji večer spet petelinil. Tokrat je prizorišče, Zlato ribo, zamenjal s Klubom 2000 na Planini, kjer je pretepel enega od gostov. Zaradi nasilniškega obnašanja bodo miličniki proti V. M. podali kazensko ovadbo.

Popadljivo ščene

O. G. s Staneta Rozmana v Kranju je prijavila, da jo je ugriznil manjši pes in je morala zaradi tega k zdravniku. Miličniki so zločinca odkrili. Ščene je last Z. P., ki jo čaka sodnik za prekrške, kuža pa bo bržčas ob ljubo svobodo.

Zoprn sosed

A. Č. iz Predoselj je poklical na pomoč miličnike, da bi umirili M. M., ki je sredi popoldneva pijan razbijal po stanovanju, stolkel nekaj okenskih šip in se prepiral s sosedi. Zoprneža je pogled na može postave sicer umiril, kljub temu pa mu sodnik za prekrške ne uide.

Obležal na trgu

Ob pravi meri alkohola se človeku običajno film strga. Tudi V. S. se vsega najbrž ne spominja. Sodnik za prekrške mu bo gotovo znal osvežiti popoldne, ko je pijan obležal na Maistrovem trgu in so ga miličniki spravili domov. Draga vožnja, ni kaj.

Veseli ponočnjaki

Na Moše Pijadeja 6 so sredi noči razgrajali in kradli spanec sosedom razpoloženi E. B., D. N., T. C., R. B., I. A., T. K. in A. M. dokler jih ob pol štirih zjutraj niso pregnali policaji. Vesela druščina se bo pred sodnikom najbrž držala bolj kislo.

Gospodar v tujem stanovanju

R. K. pretirana domačnost P. E. ni bila najbolj všeč. Možakarja, ki se je počutil gospodar v tujem stanovanju, kjer je razbijal, grozil R. K. in njegovi družini, je postavil na trdna tla šele klic na pomoč. Ko so miličniki prišli, je že odšel, ne bo pa mu odšla pravična kazen.

- 50 DIN ZA VSO PRAZNO EMBALAŽO, KI VAM LEŽI V KLETEH
- BREZPLAČNI ODVOZ PRAZNE EMBALAŽE
- BREZPLAČNO DOSTAVO BREZALKOHOLNE PIJAČE
- POPOLNOMA NOV OKUS

NE TRUDITE SE SAMI, ZA VAS SE TRUDI

TELEFON 79-842

VAM POKLANJAMO

zato, da bo leto 1990

res leto 1990,

ŽIVILA, Kranj
trgovina in gostinstvo

ŽIVILA

MOŽNOST NAKUPA

V NAŠIH PRODAJALNAH

3. IN 4. JULIJA

TOREK, 3. julija, so odprte sledeče prodajalne do 19. ure:

NC ČIRČE
PC RADOVLJICA
SP MLINO - Bled
SP ZAKA - Bled
SP JESENICE

SREDA, 4. julija (praznik), so odprte prodajalne:

SP STORŽIČ Kokrica	od 8. do 13. ure
SP MLINO Bled	od 9. do 12. ure
SP ZAKA Bled	od 8. do 14. ure

VSAKO SOBOTO LAHKO KUPUJETE V SLEDEČIH PRODAJALNAH:

SP Pri Peterčku ● PC Planina ● SP Preddvor ● PC Britof ● PC Klanec ● PC Golnik ● SP Storžič Kokrica ● SP Kočna Jezersko ● PC Vodovodni stolp ● SP Zlato polje ● SP Cerklje ● NC Čirče ● SP Labore

VSAKO NEDELJO PA LAHKO KUPUJETE V:

PC Delikatesa Kranj	od 7. do 11. ure
NC Čirče	od 8. do 12. ure

Dobrodošli

GORENJSKI GLAS
več kot časopis

NOVO NOVO NOVO NOVO

Najugodnejša ponudba TV - HIFI - VIDEO tehnike v Kranju

AKCIJSKA PRODAJA

V času svetovnega prvenstva v Italiji vam nudimo barvne TV sprejemnike iz programa GORENJE po izredno ugodnih cenah:

ekran 71 cm	za samo **9.990.- din**
ekran 63 cm	za samo **8.990.- din**
ekran 55 cm	za samo **7.990.- din**
ekran 37 cm	za samo **5.990. din**

POHITITE, KOLIČINE SO OMEJENE
MOŽNOST NAKUPA NA 6 MESEČNO POSOJILO

Na zalogi tudi TV, videorekorderji, HIFI stolpi, walkmani, radiokasetofoni, tranzistorji, kasete itd. proizvajalcev FISHER, NORDMENDE, SAMSUNG, GOLDSTAR, SELECO, ITT NOKIA, TENSAI, HITACHI, ICS, MEMOREX, SONY in Skite bike (rolka kolo)

Vljudno vabljeni!
TV - HIFI - VIDEO
CENTER KRANJ
Cesta Talcev 3
pri gostilni BLAŽUN
Tel.: 064-26-408
DELOVNI ČAS:
9.00 - 12.00 in 15.30 - 19.30
sobota
8.00 - 12.00

HIFI - TV - VIDEO CDA

LTH

LTH OL
LTH - ORODJARNA IN LIVARNA, p.o.
64220 Škofja Loka, Vincarje 2

Na podlagi statuta, razpisuje komisija za delovna razmerja prosto delovno mesto s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

VODJE GOSPODARSKEGA SEKTORJA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon, izpolnjevati še naslednje pogoje:
- da ima visoko šolo ekonomske smeri
- da ima pet let delovnih izkušenj na podobnih delih.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 letno mndatno obdobje.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: LTH-OL, Vincarje 2, Škofja Loka, z oznako »za razpisno komisijo.«

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po odločitvi.

GORENJSKI GLAS

avto-moto društvo kranj
Kranj, Koroška 53/d Jugoslavija

telefon 21-127

AVTO ŠOLA KRANJ

obvešča KANDIDATE za bodoče voznike motornih vozil, da organiziramo tečaje iz cestno-prometnih predpisov in poučujemo praktično vožnjo za A in B kategorijo neprekinjeno preko celega leta na sedežu Avto Moto Društva Kranj, Koroška 53/d, vsak dan od 7. do 19. ure, sobota do 12. ure.

Informacije dajemo tudi po telefonu na št. 21-127 in 21-128.

Za KANDIDATE iz RADOVLJICE in okolice
AVTO ŠOLA KRANJ - BLED

organizira pričetek tečaja iz cestno-prometnih predpisov dne 6. 7. 1990 ob 18. uri in
dne 10. 7. 1990 ob 18. uri.

Kandidate, ki že imajo opravljen tečaj iz cestno-prometnih predpisov, obveščamo, da je pričetek planiranja praktične vožnje dne 6. 7. 1990 ob 18. uri in dne 10. 7. 1990 ob 18. uri.

Vse na sedežu Avto moto društva Radovljica, Ljubljanska c. 19.

Kandidatom nudimo posebne ugodnosti, kot so nizke cene in možnosti obročnega odplačevanja.

Avto moto društvo Kranj združuje šest tisoč članov.
Ali ste tudi vi že naš član?
Bliža se čas letnih dopustov. Med tem časom se odpravljate na daljša potovanja, kjer je več možnosti, da se vam pripeti tudi prometna nezgoda. Vsem svojim članom ob takem dogodku nudimo posebno brezplačno pomoč v vleki poškodovanega vozila na ozemlju vse države in delno tudi v zamejstvu v oddaljenosti 100 km do državne meje.

Tiste, ki še niste naši člani, vabimo, da se čimprej včlanite. S članstvom v našem društvu si boste po 30 dneh pridobili navedene ugodnosti, kakor tudi posebne ugodnosti v naši mehanični delavnici na sedežu društva.

Na pot pojdite vedno z občutkom varnosti. Delavci pri tel. štev. **987** so vam dan in noč pripravljeni priskočiti na pomoč, kjer koli boste to pomoč potrebovali.

Podrobnejše informacije dobite v pisarni AMD Kranj, Koroška 53/d.

Srečno vožnjo.

ARENA turist PULA

NOVO – APARTMAJI »HORIZONT« ZLATNE STIJENE PULJ

POSEBNI POPUSTI

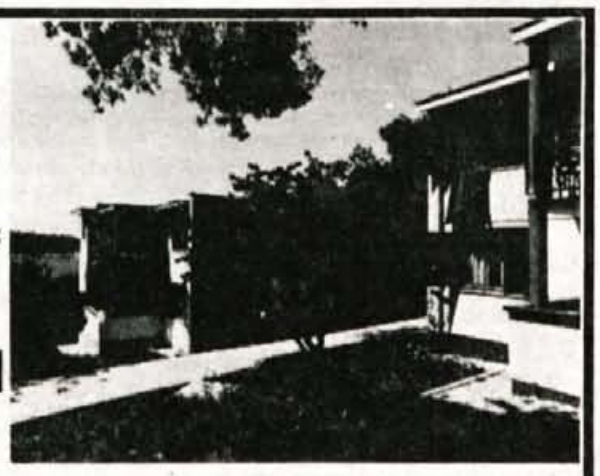

BIVANJE 12 dni + 2 dni zastonj
BIVANJE 5 dni + 2 dni zastonj

Termini: 7., 8. in 9. julija, 14., 15. in 16. julija 1990

Informacije: Agencije MERCATOR, KOMPAS, ATLAS, DALMACIJATURIST, KVARNER EXPRESS, IZLETNIK, GENERALTURIST, SLOVENIJATURIST, MONTENEGRO EXPRESS, GLOBTOUR ali ARENA TURIST, 52000 PULA, A. Smareglia 5, SEKTOR ZA MARKETING, tel.: (052) 23-811, 41-619, 34-024, telex: 25228, telefax: 42138

MALI OGLASI

☎ 27-960
Cesta JLA 16

APARATI STROJI

Poceni prodam novo TOPLOTNO ČRPALKO VTČ - 12 LTH. ☎ 65-378

Ugodno prodam nov ELEKTROMOTOR — 3 in 5,5 kW, 2880 obratov. Zg. Duplje 80 10023

Prodam "ŠTANC" AVTOMAT Schuller, 40 ton, 130 do 180 min./h, obnovljen, z električno omarico. Preddvor 129, ☎ 45-129 ali 45-462 10037

PRALNI STROJ Gorenje PS 84.85, rabljen 1 leto, velik boben (500 DEM) in GLASBENI STOLP Kenwood Midi M-32, nov (2.500 DEM). ☎ 73-110 10083

Prodam črno-bel TV Gorenje. Cena 200 DEM. Anica Noč, Titova 82, Jesenice 10092

GRADBENI MATERIAL

Prodam 700 kosov OPEKE porolit, deb. 8 cm in 3.000 kosov strešne OPEKE bobrovec. ☎ 22-716 9960

Prodam približno 400 kosov ZIDAKOV - modularni blok in starinska vhodna VRATA. ☎ 51-024, po 20. uri 10032

Prodam 50 kvad. m. smrekovega OPAŽA, I. kvaliteta. ☎ 42-463

Prodam 4 kub. m. suhih smrekovih PLOHOV, deb. 50 mm, boljša kvaliteta. ☎ 74-583 10052

Strešno OPEKO, rdeče barve, nova in rabljena, ter troja balkonska VRATA, prodam. ☎ 89-059 10087

Prodam strešno cementno OPEKO špičak. Kakovost zagotovljena. Cena samo 5,00 din za kos. ☎ 77-756

IZGUBLJENO

V Struževem se je izgubil nemški lovski TERIER. Nagrada 500,00 din! ☎ 26-916, zvečer 9840

KUPIM

Kupim zazidljivo PARCELO v okolici Škofje Loke, vsaj 800 kvad. m. Šifra: PARCELA - GOTOVINA 9906

Kupim suhe smrekove DESKE - prizma, šir. od 8 do 10 cm. ☎ 42-771 10082

LOKALI

Iščem PROSTOR, približno 50 kvad. m., v ožji okolici Kranja. Šifra: OBRT 10028

OBVESTILA

TV - VIDEO - HI FI SERVIS hitro in kvalitetno! Inforamcije na ☎ 39-886. SE PRIPOROČAMO! 9092

ELEKTRO SERVIS - popravilo malih gospodinjskih aparatov in električnega ročnega orodja, napeljevanje nove elektroinstalacije ali obnovim staro. Huje 19, Kranj, ☎ 37-427 9668

VODOVOD NA HIŠI (novo ali popravila) vam izdelam solidno in kvalitetno. ☎ 28-4273 9769

Vsi osamljeni pozor! AFRODITA - ženitna posredovalnica v Kranju vabi! Vsak četrtek, od 15. do 18. ure in v soboto, od 9. do 12. ure ali ☎ 34-581, ko so uradne ure. 9998

Zidarska skupina prevzame vsa ZIDARSKA DELA - fasade in notranje omete. ☎ 50-111 10084

Kvalitetno in poceni OBNOVIMO trak za tiskalnik ali elektronski pisalni stroj. ☎ 75-140, int. 320

ALMA-NAIL
ESTETSKO TERAPEVTSKA KOZMETIKA NOHTOV
Oblikovanje, podaljševanje, utrjevanje in modeliranje nohtov
ALMA KOČNIK
Pot na Jošta 8, 64000 Kranj
tel.: (064) 24-413

Prodam kombiniran otroški VOZIČEK, STAJICO in STOLČEK s hojico. Cena 2.000,00 din. Kepa, Poljanska 48, Škofja Loka 10096

POZNANSTVA

Moški, 40 let, želi spoznati družino ali par, ki ima vikend ali jahto na morju. Šifra: OBOJESTRANSKA USLUGA 10045

PRIREDITVE

Diskont 33 in Stane Žibert, Restavracija Gradis, organizirata v soboto, s Pivovarno Union LOŠKI DAN PIVA - PIKNIK, ki bo ob vsakem vremenu v restavraciji Grad in pred njo, v sredo, 4. 7. 1990, ob 15. uri. Vstopnine ni. Igre - presenečenje! Za zabavo bosta poskrbela ansambel I. Ruparja in duo Koktail. Na voljo bodo jedi z žara in odojek. Vabljeni! 10107

V sredo, 4. 7., ob 17. uri bo na stadionu Stanka Mlakarja v Kranju basseball tekma med BSD Kranj in ATLETES IN ACTIOL iz Amerike. VABLJENI!

RAZNO PRODAM

Prodam PEČ Loka Term Planica, nova in APN 6, letnik 1985. Informacije na ☎ 28-861, int. 29-72, do 16. ure (Kočevar) 9653

Poceni prodam gumijast ČOLN za 3 osebe, REZERVNE DELE za Z 101 in MOTOR Adler, nevozen. ☎ 79-961 10042

Nov, kombiniran, 100-litrski BOJLER, nerabljeno litoželezno KOPALNO KAD in rabljeno konzolno GRADBENO DVIGALO, poceni prodam. ☎ 40-683 10058

Prodam rabljeno strešno OPEKO folc in TELETA za pleme. Zg. Brnik 16, Cerklje 10063

Ugodno prodam otroški POGRAD, SPALNICO, REGAL, KOLO Junior, PRALNI STROJ in črno-bel TV. ☎ 23-253 10103

Prodam ojačevalec za kitaro znamke FENDER VIBRO LUX REVERB. ☎ 631-784

lesnina
Moderni interieri
nudi pralne stroje
BOSCH
po znižani ceni din 9.424,00 tudi na obročno 6 mesečno odplačevanje, za gotovino pa še 10 % popust.
Se priporoča Lesnina v Kranju in na Jesenicah.

OSTALO

Prodam otroški VOZIČEK Peg in STAJICO. ☎ 28-579, po 20. uri

Ugodno prodam popolnoma nov zaprt KAMIN, čokoladno rjave barve, z vraticami, kompleten. ☎ 28-681, int. 400, dopoldan ali 73-792, popoldan 10046

Prodam ŠOTOR z baldahinom, za dve osebi. Cena ugodna. ☎ 73-168

ČOLN Maestral 6, z motorjem, ugodno prodam. ☎ 52-085 10069

MOTORJA za čoln, Tomos 18 in Tomos 4.5, stara tri leta, ugodno prodam. ☎ 82-563, vsak dan od 14. do 15. ure 10073

Prodam diatonično HARMONIKO, trivrstna, skoraj nova. Ivan Čemas, Kidričeva 18, Kranj 10074

MOTOR za čoln Tomos 3.5 KM, kratka os, popolnoma nov, prodam. ☎ 81-441, int. 20-13, dopoldan 10076

Prodam SURF Magnum 370, nemški. Cena 300 DEM. ☎ 84-623, Jošotor

ŠOTOR za 4 osebe in nekaj kamp OPREME, prodamo. ☎ 21-200

STAN.OPREMA

Ugodno prodam KAVČ - trosed, raztegljiv v francosko posteljo. ☎ 35-794, zvečer 9948

Prodam keramične PLOŠČICE, BIDE, ŠKOLJKO in LIJAK ter kuhinjsko OMARO. Ogled vsak dan od 16. do 18. ure. Zg. Bitnje 64, Žabnica 10101

STANOVANJA

Zamenjam 1-sobno STANOVANJE, brez centralne, v bližini Avtobusne postaje in Zdravstvenega doma, za večje stanovanje, s centralno, na Planini. Šifra: PRITLIČJE 9846

Mlad zakonski par brez otrok išče neopremljeno podnajemniško STANOVANJE, v Kranju ali okolici. Šifra: NEKADILCA 10027

Najamem GARSONJERO ali manjše opremljeno STANOVANJE, v Kranju ali okolici. Nudim predplačilo! ☎ 37-166, zvečer (Vojc) 10066

V Radovljici oddam v najem 4-sobno STANOVANJE. ☎ 75-269, po 19. uri 10071

Iščem GARSONJERO ali 1-sobno STANOVANJE. Plačilo po dogovoru. Šifra: PLAČILO V NAPREJ 10102

VOZILA

Z 101, 1.300 ccm, letnik 1979, obnovljena, registrirana do junija 1991, prodam. Damjan Mesec, Jazbine 3, Poljane 9783

Prodam nekaj REZERVNIH DELOV za Z 750. Rado Stojičevič, Frankovo nas. 66, Škofja Loka 10031

Ugodno prodam PEUGEOT 304 karavan, letnik 1979, registriran do oktobra 1990. ☎ 83-881 10035

Prodam 126 P, letnik 1978, celega ali po delih, neregistriran. Porenta, Šutna 106, Žabnica 10039

Prodam FORD ESCORT 1100, vozen, registriran, 1. registracija 1976, obnovljen motor. Poleg dam še enega za rezervne dele. ☎ 88-445 10041

Prodam 126 P, letnik 1980, registriran do septembra 1990. Knapič, Predosije 135, Kranj 10043

APN 6, letnik 1988, ugodno prodam. Jelovčan, Hafnarjevo nas. 101, Škofja Loka, ☎ 633-020 10044

Prodam nov MOPED Tori kros enduro super special in novo KOLO BMX 20". ☎ 51-923 10047

Prodam GOLF, letnik 1981, lepo ohranjen in Z 101, letnik 1987. Cena ugodna. Ogled vsak dan od 7. do 10. ure. Dajič, Golnik 46 10048

Zelo ugodno prodam odlično ohranjeno, garažirano Z 101 Mediteran, letnik 1980. Praprotnik, Brezje 21, Tržič. ☎ 51-285 10050

JUGO 60, star štiri mesece, prodam. ☎ 23-319, od 14. ure dalje 10051

Prodam dirkalno moško KOLO Maraton. Cena 300 DEM v dinarski protivrednosti. Možnst plačila na obroke. ☎ 36-815 10053

Prodam NSU 1200, brezhiben, neregistriran in veliko REZERVNIH DELOV. Cena 400 DEM. Janez Ribič, Ul. Kokrškega odr. 11, Lesce

DROGERIJA V STRAŽIŠČU
Varčnost je vaša odlika, zato vam ni potrebno v Avstrijo.
Po zelo ugodnih cenah vam nudimo uvoženo moško in žensko negovalno in dekorativno kozmetiko, bižuterijo, čistila.
Nizke cene so naš moto in vaše zadovoljstvo.
Obiščite nas in se prepričajte!
Tel.: 064/23-025
Odprto vsak dan od 8. - 12. ure in od 15. - 19. ure
sobota od 9. - 13. ure

Ugodno prodam motorno kolo JAVA 350. Cena 1.600 DEM. Drago Ocepek, Hrušica 50, Jesenice

Prodam Z 128, stara pet let. ☎ 46-392 10059

Moško dirkalno KOLO na osem prestav, zelo dobro ohranjeno, prodam. ☎ 40-027 10064

Prodam Z 645 AN, letnik 1981. Žabnica 3 10065

ŠKODO 120 L, stara 1 leto, registrirana do junija 1991, bele barve, prodam za 65.000,00 din. ☎ 82-563, od 14. do 15. ure 10072

Prodam dobro ohranjen VW 1300. ☎ 57-851, po 15. uri 10075

Prodam R 4, dobro ohranjen. Cena ugodna. Preddvor 32 10077

Prodam Z 101 Mediteran, letnik 1979. ☎ 80-196 10078

Prodam FIAT 126 PGL, letnik 1987, registriran do junija 1991. ☎ 47-005 10079

Prodam Z 128 Skala 55, letnik maj 1989, registrirana do maja 1991 in dirkalno KOLO na 10 prestav. ☎ 26-702 10081

Prodam Z 101, letnik 1976, registrirana do julija 1990. Ogled po 16. uri. Horvat, Obrne 5/a, Boh. Bela

Prodam JUGO 45, letnik 1984, registrirana do maja 1991. Darko Miheličč, Podbrezje 196, Duplje 10067

Prodam BT 50, letnik december 1986. Čeh, Krakovska 16, Voglje - Šenčur 10085

HONDO 500 F, prodam ali zamenjam za manjši motor. ☎ 21-852

Prodam 126 P, letnik 1977, ohranjen, registriran do junija 1991. ☎ 74-380, popoldan 10088

Moško in žensko KOLO Rog, na 3 prestave, prodam. ☎ 50-492 10091

Ugodno prodam MZ 250 ETZ, registriran celo leto. Anton Eržen, Zg. Lipnica 15, Kamna goricat 10094

Prodam JUGO 55, letnik november 1984. Cena 25.000,00 din. ☎ 58-191 10095

PEUGEOT 304 karavan, letnik 1974, ohranjen, registriran, poceni prodam. Koželj, Zalog 60, Cerklje

Prodam 125 P, letnik 1979, neregistriran, v voznem stanju. ☎ 620-035 10099

Prodam Z 750, letnik 1984, registrirana do marca 1991. Marjanca Resman, Zg. Dobrava 10, Kamna gorica 10106

Prodam Z 750, letnik 1978, prevoženih 75.000 km. ☎ 50-850 10108

ZAPOSLITVE

KV NATAKARICO redno zaposli gostilna v Kranju. ☎ 22-890 9775

Zaposlim NATAKARICO z znanjem enega tujega jezika, OD po dogovoru. ☎ 80-339 10030

Za pomoč pri vodenju zasebnega podjetja iščemo honoarnega SODELAVCA (direktor, vodja komerciale), še aktiven ali upokojen. Ponudbe na: P.P. 197, 64001 Kranj

Restavracija na Bledu zaposli KV KUHARJA. Informacije osebno v Restavraciji "Lokvanj", C. svobode 9, Bled 10034

Honorarno zaposlim dekle za delo v STREŽBI. Šifra: OKOLICA TRŽIČA 10049

Gostilna "Sejem" sprejme v redno ali honorarno delovno razmerje NATAKARJA,-ICO. Informacije osebno v gostilni "Sejem", Kranj

Vzamem kakršnokoli DELO na dom. Možno serijsko šivanje ali sestavljanje. ☎ 620-690 10090

Iščem DELO na dom - sestavljanje, pakiranje. ☎ 38-656 10098

ŽIVALI

PIŠČANCE, bele, kilogramske, za nadaljno rejo, prodajamo od 3. julija 1990 dalje. Gašperlin, Moste 99, Komenda, ☎ 061/841-471 9733

Činčila - perzijske MUCE, z rodovnikom, prvo lego v Sloveniji, prodam. Ogled vsak dan od 18. do 20. ure. Zajc, Cankarjeva 38, Radovljica 10040

Prodam 1 leto črno-belo KOZO, dobra mlekarica, po mladiču. Sv. Duh 6, Škofja Loka 10055

Prodam dve gnezdi 6 tednov starih ZAJČKOV z zakljama. ☎ 77-901

Ugodno prodam eno leto starega čistokrvnega KOKERŠPANJELA. ☎ 34-676 10060

PUJSKE, stare 7 in 10 tednov, prodam. Jože Žagar, Povlje 8, Golnik

Prodajam 8 mesecev stare KOKOŠI in sprejemam naročila za 2.5 meseca stare JARKICE, ki bodo v prodaji 25. julija 1990. Pavlin, Temniška 19, Naklo (nasproti Živil), ☎ 48-725 10105

V SPOMIN

Hiša tiha je ostala,
ko odšla si mama Ti,
v srcu žalost, bolečina je ostala,
ker Tebe mama na svetu več ni.

30. junija mineva leto dni, odkar nas je za vedno zapustila naša ljubljena mama

FRANČIŠKA ERŽEN

Hvala vsem, ki se je spominjate in obiskujete njen grob.

VSI NJENI

Gorenja vas, 30. junija 1990

ZAHVALA

Ob prezgodnji smrti dragega moža, očeta, starega očeta, tasta, brata, strica, pastorka in svaka

FRANCA PIRCA

se iz vsega srca zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, izrečeno sožalje, darovano cvetje in številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvala velja tudi sodelavcem Iskre Kibernetike — oddelek Galvanika, delavcem Iskre Terminali ter Srednje mlekarske in kmetijske šole Kranj za podarjeno cvetje in izkazano pozornost. Iskrena hvala g. župniku za lepo opravljen obred, pevcem iz Nakla za zapete žalostinke in GD Trboje za častno spremstvo. Še enkrat hvala vsem, ki ste se prišli poslovit od njega.

ŽALUJOČI: žena Tilka, hčerki Vida in Mojca z družinama — in ostalo sorodstvo

Trboje, 25. junija 1990

ZAHVALA

V tišini živelo tvoje življenje,
tišino bolečine in trpljenje si prestal,
spokojno zdaj boš v grobu spal.

V 35. letu naju je zapustil edini ljubljeni sin

BRANKO SELAN

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujeva za pomoč in tolažbo dobrim sorodnikom, sosedom, njegovim prijateljem, znancem in govornikoma iz društva slušno in govorno prizadetih iz Ljubljane, zdravnikom in osebju nevrokirurškega oddelka UKC v Ljubljani. Njegovima osebnima zdravnikoma, g. župniku za opravljen obred in tolažilne besede, za izraženo ustno in pisno sožalje, pevcem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

ŽALUJOČA: oči in mami

Olševek, 22. junija 1990

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta in dedka

JOŽETA JENKA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem, znancem, upokojencem, ki ste nam izrazili sožalje in za darovano cvetje. Iskrena hvala g. župniku, cerkvenemu pevskemu zboru za lep pogrebni obred in poslovilne besede. Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Skrb, delo in trpljenje,
Tvoje bilo je življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

Ob boleči izgubi naše skrbne, dobre in ljubljene mamice, stare mame, sestre, tete in tašče

JULIJE HOMAN

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili sožalje in darovali cvetje. Posebna zahvala zdravnikom in sestram bolnišnice Golnik — odd. 600, pevcem, g. župniku in g. kaplanu za lepo opravljen obred. Iskrena hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti!

ŽALUJOČI: hčerki Dragica, Pavla, Metka in sin Franci z družinami ter ostalo sorodstvo

Škofja Loka, Ljubljana, Tržič, Sydney, Rock Springs

Otvoritev kranjskega radia

Prvi odmevi so dobri

Kranj, 29. junija - Kranjski radio se je oglašal že ves teden, krajšo otvoritveno slovesnost pa so pripravili v petek. Za začetek so zaposleni štirje, kasneje naj bi se jim pridružili še trije do štirje, računajo pa na širok krog sodelavcev. Čez poletje bodo oddajali poskusno, zato bo več glasbe, septembra pa redno, vendar govorni program ne bo presegel četrtine programa.

"Prvi odmevi med poslušalci so pozitivni, veliko je dobronamernosti, to bo predvsem kranjski radio, zaživel bo s svojim krajem. Želimo, da bo sočasen, zanimiv in veder," je na petkovi krajši otvoritveni slovesnosti dejal glavni in odgovorni urednik kranjskega radia Dušan Rogelj. Poleg njega in v.d. direktorja Toneta Bajuka so že zaposlili glasbenega urednika Vladimirja Tropa in tajnico, nameravajo pa še zaposliti vodjo tehnike, novinarja in komercialista. Pravijo, da v Kranju sodelavcev ni težko dobiti, uvajajo že skupino desetih novinarjev in voditeljev, glasbeni del pripravlja pet ljudi, izbrali so osem programskih tehnikov, med njimi redno delajo trije, s komercialo šele začenjajo. Vendar z izjemo tehnike ne nameravajo zaposliti veliko ljudi, radio naj bi imel širok krog sodelavcev, s poudarkom na profesionalnosti. Razlike med lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi programi seveda so, merila profesionalnosti pa morajo veljati za vse.

Kranjski radio bo čez poletje oddajal poskusni program, vsak dan od 12. do 19. ure, na frekvenci 97,3 mHz. V tem času bodo preverjali tudi slišnost, poslušalci se jim že oglašajo od Bleda do Ljubljane. Kranjski radio ima močan oddajni signal, moč oddajnika na Šmarjeni gori je približno 300 kW, antena, ki jo bodo namestili avgusta, bo zagotavljala pokritost Gorenjske in širšega območja Ljubljane.

Po programski strani se bodo usmerili k (ciljnemu) občinstvu od 20 do 45 let, glasbena zasnova obsega sodobnejši in domači rock, tudi "oldies", v približno 20 odstotkih pa country in narodnozabavno glasbo, slednjih dveh ne bodo mešali s prevladujočo glasbo. Kranjski radio ima že na začetku oblikovan urni format, govorni deli programa se pojavljajo ob točno določenem času (0.20 - 0.50), vendar ne na polno uro. V poskusnem obdobju bo govornega 5 do 15 odstotkov programa na uro, jeseni ga bodo razširili, vendar ne na več kot 25 odstotkov. V poskusnem obdobju predvsem poročajo, napovedujejo, obveščajo, komentirali bodo šele kasneje, izjema so poskusne "oddaje", nujne za spoznavanje možnosti in nabiranje izkušenj.

Septembra bodo začeli oddajati redno, vendar še ne čez cel dan. Preostali čas na frekvenci 97,3 mHz bodo zapolnili z enim od programov Radia Ljubljana, o prenašanju (modnih) satelitskih programov ne razmišljajo, ker je tovrstna praksa prehitevala uradne dogovore in je še pollegalna, ne želijo pa prehitevati svojih razvojnih možnosti. V času poskusnega oddajanja bodo pripravili sistem zvez na neposredno oglašanje s širšega območja Kranja, dokupili pa bodo manjkajočo studijsko opremo. Kranjski radio bo letos iz občinskega proračuna dobil 900 tisoč dinarjev, približno 500 tisoč dinarjev pa naj bi s komercialo zbrali sami. ●

M. Volčjak

MERKUR KRANJ

KO POTREBE, ŽELJE IN PONUDBA POSTANEJO ENO.

Vsa vaša dosedanja poizvedovanja in izračuni o cenejših nakupih gradbenega materiala, vsi dobronamerni nasveti prijateljev in znancev so naenkrat odveč.
MERKUR Kranj vam je pripravil v svojih prodajalnah z gradbenim materialom izjemne cene za sedem vrst proizvodov. Primerjajte jih s cenami v vaših zapiskih.
ODLOČITEV BO LAHKA!

	maloprodajne cene v din
● cement Anhovo (vreča)	50,70
● apno (vreča)	36,55
● stiropor Srbac (m^3)	865,00
● armaturne mreže (kg)	10,70
● kombi plošče 5 cm Srbac (m^2)	88,10
● opeka BH 6 Ormož (kos)	7,30
● siporex (m^3)	1103,65

Vse dodatne informacije dobite v prodajalnah z gradbenim materialom MERKUR Kranj.

Gorenjski glas pokrovitelj ekipe Bleda

Sopara, voda in veselje

Most na Soči, 1. julija - Vroč in soparen dan, vendar to organizatorjev tradicionalne prireditve Noč na jezeru ni kaj prida motilo. V okviru dvodnevnega rajanja so pripravili v nedeljo popoldne tudi srečanje, letos prvič, predstavnikov petih jezer.

Martin Grašič iz Škofje Loke je bil zmagoviti veteran v vožnji s kajaki, eni od sicer številnih akcij Noči na jezeru.

Doslej se je namreč v redno vsakoletno izmenjavo vključevala domača trojica - Bled, Bohinj in Most na Soči, pretekli konec tedna pa je akcija bogatejša še za goste iz Avstrije (Faaker See) in Italije (Savris). Ekipe vseh petih jezer so se širši javnosti predstavile že v soboto zvečer, ko je bila po besedah organizatorjev zaradi izredno velike gneče "prava norišnica". Ob tem omenimo, da je ekipa Bleda, ki se že nekaj let v teh srečanjih veže na pokroviteljstvo Gorenjskega glasa, svoj program ob osnovni predstavitvi Bleda in njegove neposredne okolice, podkrepila še z nastopom Plesnega studia Bled, poskrbeli pa so tudi za posebno veselje navzočih, saj so zastonj (Gorenjci!) med občinstvo razdelili kar dobrih 15 metrov dolg sendvič.

V nedeljo popoldne pa so se ekipe vseh petih jezer srečale na tradicionalnih šaljivih tekmovanjih, kjer seveda smeha in padcev v vodo ni manjkalo. Ob našem bivanju v Mostu na Soči smo opazili tudi dr. Marjana Rožiča, ki j e za bralce Gorenjaskega glasa povedal: "Zelo mi je všeč, da ta tri jezera sodelujejo med seboj in razmišljati bi veljalo, ali se ne bi krog še razširil. Z letošnjim vstopom kolegov iz Avstrije in Italije se srečanje evropeizira, kar je še toliko bolj pomembno, da se je zgodilo ravno v letu evropskega turizma. Mislim, da bi to prireditev morala v veliki meri podpreti tudi lokalna sredstva javnega obveščanja." ●

Besedilo in foto: V. Bešter

Naš časopis je bil tudi letos pokrovitelj ekipe Bleda, ki jo že po tradiciji vodi prvi človek blejskega turizma Marko Potočnik.

Tradicionalno mesto šaljivih in spretnostnih iger na Mostu na Soči.

Ponovno zacvetelo v Cerkljah

Kranj, 29. junija - V Cerkljah so v petek odprli jubilejno, 25. razstavo cvetja ter 21. razstavo lovstva. S svojimi izdelki in programom sodelujejo tudi čebelarji in turistično društvo.

Na svečani otvoritvi so nastopali že tradicionalno godbeniki iz Dvorij, najmlajši folkloristi skupine iz Vopovelj, zapel je tudi moški zbor Davorin Jenko. V pozdravnem in otvoritvenem govoru je Janez Martinčič, predsednik sveta KS, opravičil slavnostnega govornika, Inga Paša, republiškega ministra za turizem, ki se otvoritve ni mogel udeležiti. Prebrali so brzojavko, ki jo je poslal predsednik Milan Kučan, v kateri želi organizatorjem uspešno izvedbo razstave in nadaljevanje tradicionalne dejavnosti, ki je v Cerkljah doma že 25 let. Poleg razstave cvetja in lovstva poteka v teh dneh bogat in zanimiv spremljajoči program. Prikazi domačih obrti in običajev, ki potekajo pod okriljem različnih pokroviteljev, zagotovo pa je najbolj dobrodošel zabavnoglasbeni program. ● **Besedilo in foto: Gorazd Šinik**

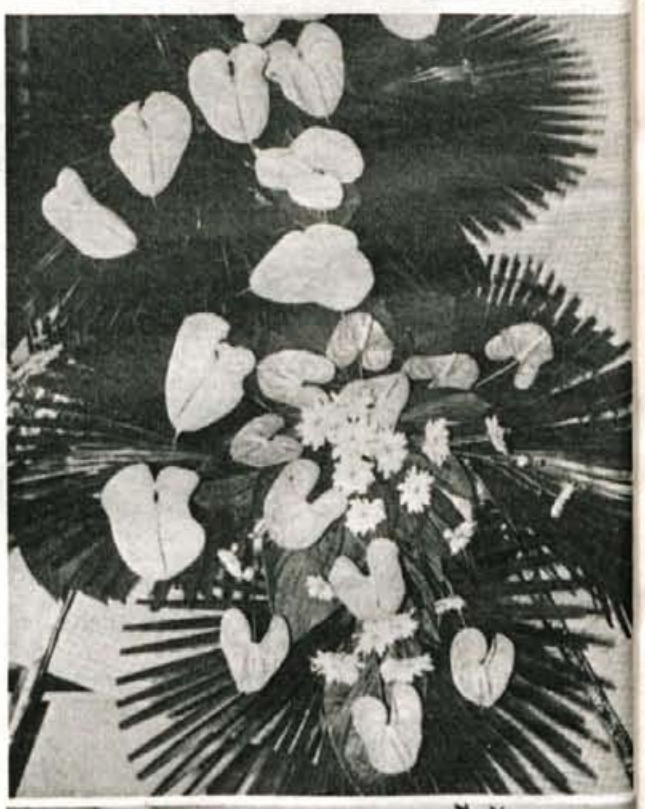

Novost na letošnji razstavi so pripravili s posebnim prikazom turistične ponudbe Brdo. Lovstvo, ribištvo, ter turistično gostinska ponudba hotela Kokra, gradu Strmol ter rezidence Brdo.